

Florjan Jančič

STO LET GASILSTVA V DRAŽI VASI 1923–2023

STO LET GASILSTVA V DRAŽI VASI
1923–2023

Avtor: Florjan Jančič
Izdajatelj: PGD Draža vas in KS Draža vas
Odgovorna oseba založnika: Dejan Verhovšek
Urednik: Blaž Prapótnik
Odbor za zbiranje in pripravo gradiva:
Dejan Verhovšek, Florjan Jančič

Fotografije: arhiv PGD Draža vas in KS Draža vas, Uroš Detiček,
Foto Nareks, Dejan Verhovšek in avtorjev arhiv

Grafično oblikovanje in tehnično urejanje: Blaž Prapótnik
Jezikovni pregled, lektoriranje: Urška Stani
Produkcija in izvedba: Epigraf
Naklada: 300 izvodov
Leto izdaje: 2023
Ni za prodajo.

Pravice izdajatelja in avtorja so zadržane
po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah.

*Opomba urednika:
Slikovno gradivo je objavljeno v kvaliteti, ki je bila na
voljo pri virih in je ponekod pogojno ustrezna, a je
prevagala zgodovinska dokumentarna vrednost.*

ISBN 978-961-07-1700-3

9 789610 717003

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

614.842(497.4Draža vas)(091)(082)

JANČIČ, Florjan, 1936-

Sto let gasilstva v Draži vasi : 1923-2023 / Florjan Jančič ; [fotografije
arhiv PGD Draža vas in KS Draža vas ... et al.] - Draža vas : PGD : KS,
2023

ISBN 978-961-07-1700-3 (PGD Draža vas)
COBISS.SI-ID 159982339

Florjan Jančič

STO LET GASILSTVA
V DRAŽI VASI
1923–2023

Vsebina

- *Uvodne misli*

- **Darko Ratajc**

- Spoštovane tovarišice gasilke in spoštovani tovariši gasilci PGD Draža vas! 9

- **Dejan Verhovšek**

- 100 let sodelovanja gasilcev s krajem 10

- **Dr. Janja Kramer Stajnko**

- 100 let Prostovoljnega gasilskega društva Draža vas 11

- **Tomaž Pahole**

- Sto let trdega dela..... 12

- **Avguštin Hlastec**

- Dobro sodelovanje pomeni naš miren spanec 13

- **Gregor Ercek**

- Prostovoljno gasilsko društvo Draža vas – sto let za vas 14

- *Prostovoljstvo in solidarnost sta vrednoti vseh civilizacijskih časov* 15

- *1. poglavje*

- DRAŽA VAS – ZGODOVINA KRAJA 18

- Skupaj zmoremo več 18

- Vaški mostovi, vez med ljudmi in življenjem na vasi..... 20

- Železnica leta 1892 prinese nov življenjski utrip 21

- Novejši čas v življenju in razvoju kraja 24

- Običaji in družabno dogajanje na vasi..... 26

- Šport in športna infrastruktura v kraju 28

- Športna infrastruktura 29

- Ko vas postane vas 30

- Vaški vodnjaki – zgodovina, ki nam izginja pred očmi..... 31

- Druge gasilske dejavnosti 31

- *2. poglavje*

- SLOVENSKO GASILSTVO PO 1. SVETOVNI VOJNI 33

- Nastanek države Srbov, Hrvatov in Slovencev leta 1918 33

- Gasilska solidarnost dveh vasi: Draže vasi in Žič 35

- Prizadevanja rodijo sadove in novo gasilsko društvo 35

- *3. poglavje*

- USTANOVITEV DRUŠTVA LETA 1923 – DNEVI VELIKIH ODLOČITEV 35

- Ustanovitelji in prvoizvoljeni organi društva 36

- Prvi koraki do gasilske tehnike in osebne opreme 36

- Čas neponovljivih dogodkov 37

- Gasilski dom, gasilcem drugi dom 37

- Gasilske intervencije 37

Novo in skupno ime društva	39
Čas za novo gasilsko tehniko	40
Uspešne aktivnosti društva	40
Izobraževanje članstva.....	41
Odlikovanja in častni naslovi 1923–1941	42
Seznam predsednikov in poveljnikov v obdobju 1923–1945	43
• 4. poglavje	
2. SVETOVNA VOJNA IN ČAS PO NJEJ	45
Nemška zasedba dela Slovenije 1941–1945 in gasilstvo v Draži vasi	45
Leto 1945 – nova Jugoslavija in Slovenija	46
Skromne razmere, vendar viden napredek	48
Seznam predsednikov in poveljnikov v obdobju 1945–1992	53
Leto 1983 – večnamenski objekt – središče gasilstva, kulture in zabave	53
Vsak razvoj išče nova pota	53
Skupni načrt za razvoj Draže vasi	55
• 5. poglavje	
DELOVANJE GASILCEV V SAMOSTOJNI REPUBLIKI SLOVENIJI	57
Leto 1991 – delovanje gasilcev v samostojni Republiki Sloveniji	57
Nova organiziranost slovenskega gasilstva	57
Jubilej 70 let 1923–1993	59
80 let PGD Draža vas 1923–2003	60
Dan gasilca – dan solidarnosti	60
Člani PGD Draža vas – prejemniki plakete GZ Slovenske Konjice.....	63
Seznam predsednikov in poveljnikov PGD Draža vas 1992–2023	65
Častni nazivi v društvu po letu 1991	65
Odlikovanja in priznanja, podeljena PGD Draža vas, za uspešno delovanje	67
Gasilskošportna aktivnost v društvu	68
Društvena tekmovanja skozi bogastvo pokalov v vitrinah	68
Gasilska mladina	68
Pionirska desetina – ponos društva in gasilstva	76
Članice društva – eden od stebrov društva	77
Veterani – spoštljiva vez iz roda v rod	80
Čezmejno sodelovanje.....	81
Gasilski veterani – pričevalci preteklega časa	82
Zmagovalna ekipa Draže vasi s pokali in nagradami, 2007	84
Krepitev gasilskotaktičnih veščin	85
Operativna enota	85
Kronološki pregled gasilskih vozil in tehnike v društveni uporabi od leta 1963	86
Seznam motornih brigad, ki jih je društvo uporabljalo od leta 1926	86
Ohranjanje zgodovine društva in gasilske dediščine	87
Društvene družabne in druge prireditve skozi čas	88
Povezovanje PGD Draža vas v gasilske organizacije od leta 1923 do 2023	89

• 6. poglavje	
PROTOKOLARNE OBVEZNOSTI ČLANSTVA GASILSKE ORGANIZACIJE.....	91
Gasilska zaobljuba ali prisega skozi zgodovino	91
Od gasilske zaobljube do kodeksa	91
Kodeks etike slovenskega prostovoljnega gasilstva	92
Gasilsko prostovoljstvo in praznovanja	92
Slovenska gasilska himna	94
• 7. poglavje	
DRAVINJSKA DOLINA IN ZAČETKI GASILSTVA	95
Iz zgodovinskega spomina	95
Ustanovitve gasilskih društev v Dravinjski dolini	95
Meddruštveni primerjalni podatki gasilstva Dravinjske doline	96
Gradnje gasilskih domov, 1907–2023	96
Letnice ustanovitev društev	98
Razvitja gasilskih praporov	98
• 8. poglavje	
RAZVOJNE POTI ORGANIZIRANEGA GASILSTVA	99
Ogenj in človek – zaveznika in sovražnika	99
Začetki organiziranega gasilstva	99
Državno urejanje prostovoljnega gasilstva	100
Slovensko gasilstvo skozi čas	100
Gasilci v času Kraljevine SHS in Kraljevine Jugoslavije	101
Novi gasilski predpisi	101
Razmah gasilstva v novi Jugoslaviji (1945–1991)	101
Sv. Florjan in pričevanja iz njegovega življenja	101
Jubilejno leto stoletja v zrcalu prehojene poti (1923–2023)	103
PGD Draža vas – funkcionarji društva	103
Poveljstvo društva	104
Nadzorni odbor	104
Disciplinska komisija	104
• 9. poglavje	
FOTOGRAFIJE IZ ŽIVLJENJA IN DELA GASILCEV TER KRAJANOV DRAŽE VASI	105
<i>Avtorjeva sklepna misel</i>	126
<i>Florjan Jančič – biografija</i>	126
- <i>bibliografija</i>	127
<i>Viri in literatura</i>	128

Uvodne misli

Spoštovane tovarišice gasilke in spoštovani tovariši gasilci PGD Draža vas!

Prostovoljstvo in gasilski duh vas, krajanje Draže vasi, bogati že 100 let. Letos PGD Draža vas obeležuje 100. obletnico od ustanovitve davnega leta 1923. Sto let prostovoljstva, pripravljenosti na klic in pomagati pomoči potrebnim, sto let požarnega varstva in sodelovanja na gasilskih tekmovanjih ter drugih, za kraj pomembnih dogodkih, se je nabralo v teh dolgih letih.

Občani Občine Slovenske Konjice, predvsem pa krajanje vašega kraja, spoštujemo in se vam zahvaljujemo za prispevek pri razvoju širše skupnosti in cenimo vaše delo. V trenutkih, ko je treba stopiti skupaj in pomagati sokrajanu v nesreči, ste prav tisti, ki vedno pokažete solidarnost, požrtvovalnost in predanost svojemu poslanstvu.

Darko Ratajc, župan
Občine Slovenske Konjice

V sodelovanju z drugimi gasilskimi društvi v naši občini sestavljate učinkovito in uspešno Gasilsko zvezo Slovenske Konjice, ki je v ponos lokalni skupnosti pa tudi širše.

Za vse, kar so naredile vse generacije članov PGD Draža vas v preteklih sto letih, se vam v svojem imenu ter v imenu občank in občanov iskreno zahvaljujem. Želim, da enako uspešno in predano živite in izpolnjujete svoje poslanstvo še naprej, da svojo srčnost predajate generacijam, ki prihajajo za vami.

Z globokim spoštovanjem.

Darko Ratajc,
župan Občine Slovenske Konjice

100 let sodelovanja gasilcev s krajem

Gasilstvo v kraju Draža vas se ponaša z dolgoletno tradicijo, saj v letu 2023 praznuje jubilejnih 100 let delovanja. Začetki gasilstva Draže vasi in Žič so bili skromni, a ljudje so pokazali izjemno pripravljenost za sodelovanje pri oblikovanju in vzpostavljanju organizacije, ki še danes velja za eno najbolj cenjenih v lokalni skupnosti in širše.

Gasilci so hitro postali središče kraja, kje so se ljudje lahko zbirali, družili in poleg gasilstva izvajali tudi druge dejavnosti. Ustvarjeni so bili mnoge zgodbe in dogodki, ki so v ljudeh pustili veselje, zadovoljstvo in lepe spomine. Rezultat dobrega sodelovanja med krajanji in gasilci v preteklosti so vidni še danes, saj se lahko pohvalimo s sodobnim objektom, ki združuje krajane, gasilce in trgovino. Objekt je postal pomembna veduta kraja, ki se ponosno dviga v nebo in skrbi tudi za prepoznavnost kraja.

Stalna težnja po napredku gasilstva in sledenje sodobnim trendom sta bila vedno cilj gasilcev iz Draže vasi. Skozi celotno obdobje delovanja so v gasilskem domu in kraju prisotna dobra gasilska vozila in tehnika ter dobro usposobljeni operativni gasilci, kar povečuje požarno varnost krajanov in njihovega premoženja.

Dejan Verhovšek,
predsednik Krajevne
skupnosti Draža vas

Gasilstvo je pomembno tudi z vidika medgeneracijskega sodelovanja, saj združuje vse generacije – od mladih do starejših. Še posebej pomembna je vzgoja mladih, ki skozi širjenje vrednot gasilstva pridobivajo ključna znanja in izkušnje za življenje ter na ta način postajajo zavedni in predani gasilci in krajanji. Hkrati ne gre zanemariti spoštovanja starejših, ki so s svojimi izkušnjami, znanjem in poznavanjem zgodovine temelj začetkov in nadaljevanja gasilstva.

Ocenjujem, da je vloga gasilcev pustila neizbrisani pečat na ljudeh in kraju. Skozi vsa ta leta so gasilci gonilna sila pri povezovanju krajanov, organiziranju družabnih dogodkov in aktivnosti. Ponosni smo, da je gasilsko društvo danes sodobna, humanitarna in zaupanja vredna organizacija. Spregledati pa ne gre niti zglednega sodelovanja gasilcev in Krajevne skupnosti Draža vas.

Gasilcem se krajanji Draže vasi zahvaljujemo za njihov prispevek k razvoju in sooblikovanju kraja in ob 100-letnici društva želimo še mnogo ustvarjalnih in plodnih let delovanja v prihodnje.

Dejan Verhovšek,
predsednik Krajevne skupnosti Draža vas

100 let

Prostovoljnega gasilskega društva Draža vas

Gasilstvo v Sloveniji je tradicija in pomembna vrednota, ki kljub negotovim in turbulentnim časom ostaja pomemben gradnik družbenega prostora, kjer se združujejo ljudje vseh generacij. Gasilska društva imajo pomembno vlogo zlasti v manjših krajih, kjer ne samo da skrbijo za opravljanje osnovnih nalog gasilske službe, ki so zakonsko predpisane, temveč so tudi stična točka, kjer se ljudje povezujejo in udeležujejo na različnih področjih ter tako gradijo enakopravno in homogeno skupnost. PGD Draža vas po formalni kategorizaciji spada med manjša društva, a ga kljub temu odlikujejo visoko usposobljeno članstvo, sodoben vozni park in oprema, s katero se člani uspešno soočajo z nalogami gasilske službe, ki v zadnjih časih postajajo vse bolj zahtevne in nevarne. Vse uspehe društva gre nedvomno pripisati vodjem in članom, ki s skupnimi močmi delujejo za blaginjo vseh ljudi v bližnji in daljni okolici.

Lik gasilca je zlasti v zadnjem času zelo visoko cenjen in popularen, kar smo si prislužili z vdanim in vestnim delom, ki ga opravljamo v službi ljudstva. Ugled organizacije moramo vzdrževati tudi v prihodnje, pri čemer se je v prvi vrsti treba osredotočiti na člane in jih ustrezno motivirati, vzgajati, usposabljeni ter jim zagotavljati ustrezne pogoje za delo. Pri tem je nujen dialog z državnimi oblastmi in lokalnimi skupnostmi, ki so dolžne zagotavljati primerne pogoje za nemoteno delovanje gasilske organizacije.

Dr. Janja Kramer Stajniko,
namestnica predsednika
Gasilske zveze Slovenije

Smo v kongresnem letu, ko se na vseh nivojih na novo postavljajo organi vodenja in upravljanja, hkrati pa se začrtajo smernice za delo in razvoj organizacije za naslednje petletno obdobje. Enega ključnih strateških dokumentov predstavlja programske usmeritve, ki jih sprejme kongres – najvišji organ Gasilske zveze Slovenije – in so obvezujoče za vse nižje nivoje, od gasilskih regij, zvez, vse do društev. V prihodnje bo pomembno, da bomo enakomerno razvijali vsa področja delovanja naše organizacije; v prvi vrsti je to operativa, ki predstavlja naše jedro, hkrati pa potrebujemo tudi ustrezno administrativno podporo, brez katere prav tako ne gre več. Pri delu bomo uspešni le, če bomo

medsebojno sodelovali, se po svojih najboljših močeh podpirali in vsakodnevno živeli in širili vrednote, na katerih je nastala naša organizacija.

Spoštovani gasilci in gasilke PGD Draža vas, ob visokem jubileju vašega društva vam izrekam iskrene čestitke in poklon za vaše dolgoletno nesebično opravljanje gasilske službe. Želim, da ob tej priložnosti obudite in počastite spomin na svoje prednike, ki so vam postavili trdne temelje, na katerih ste zgradili društvo. S svojim nesebičnim in požrtvovalnim delom še naprej skrbite za svoj razvoj, vse pridobljene izkušnje pa prenašajte na mlajše generacije, ki bodo vaše delo nadaljevale.

Na pomoč!

Dr. Janja Kramer Stajniko,
namestnica predsednika Gasilske zveze Slovenije

Sto let trdega dela

V letu 2023 praznuje v naši Gasilski zvezi Slovenske Konjice svojih 100 let delovanja Prostovoljno gasilsko društvo Draža vas. To je doba, ki jo organizirano preživi le dejavnost, ki ni v družbi nobenega sistema, temveč v službi človeka in njegovih potreb. Ponosni smo na Prostovoljno gasilsko društvo Draža vas, ki v svojem lokalnem okolju uspešno družijo gasilke in gasilce, veterane ter najmlajše prostovoljce z bogatimi izkušnjami, znanjem in plemenitimi dejanji – pomagati ljudem v nesreči. Skozi za vsa ta leta, za katera lahko trdim, da so bila viharna, je bilo mogoče obstati le z vztrajnostjo, iskreno pripadnostjo svojemu poslanstvu in veliko mero složnosti. Gasilstvo je poslanstvo! Veseli me, da tako to jemljete tudi člani PGD Draža vas. Zavedati se moramo, da se delovanje vašega društva ne odraža samo na operativnem in tekmovalnem področju, ampak odigrava pomembno vlogo na področju družbene in družabne dejavnosti. Spoštujete drug drugega in ljudi okoli sebe, temu je namenjena velika naklonjenost krajanov Draže vasi in okolice, v kateri živite in delate. Skupno delo je pomemben prispevek k varnosti in življenju v kraju. Zelo sem zadovoljen z vašo razvojno in povezovalno funkcijo, saj vaši člani so in še zasedajo najvišje funkcije v naši gasilski zvezi. Vaši predavatelji in inštruktorji pomembno prispevajo k razvoju mladih kadrov v naši organizaciji.

Tomaž Pahole,
GČ, predsednik
GZ Slovenske Konjice

Aktivne so vse kategorije članstva PGD Draža vas, od mladine, članov, članic do veteranov. Tudi po zastopanosti na tekmovanjih na vseh nivojih presegate normalne okvire in izstopate iz povprečja. Vse to kaže, kako veliko in dobro organizirano društvo ste. Zaradi vaših neprecenljivih dejanj, rezultatov in stalne pripravljenosti, spoštovane gasilke in spoštovani gasilci, vam je zaupano opravljanje javne gasilske službe v Občini Slovenske Konjice. Polnih 100 let ste ukrepali ob številnih požarih, poplavih, naravnih in drugih nesrečah. Uspešno sodelujete s prostovoljnimi gasilskimi enotami znotraj Gasilske zveze Slovenske Konjice in izven nje.

Prepričan sem, da je naš skupen cilj dobro organizirano gasilstvo, ki v svojih vrstah združuje strokovno usposobljene in dobro opremljene gasilce.

V imenu Gasilske zveze Slovenske Konjice iskrene čestitke za prispevek pri našem skupnem delu in veliko uspehov tudi v prihodnje, saj so od njih odvisni razvoj, trdnost in uspešnost naše gasilske organizacije.

Na pomoč!

Tomaž Pahole,
predsednik GZ Slovenske Konjice

Dobro sodelovanje pomeni naš miren spanec

Ves čas obstoja in delovanja svojega društva ste združevali moč, spretnost in znanje v organizirani obliki delovanja na področju zaščite in reševanja, v želji izkazovati pomoč sočloveku v nesreči. Osnovno poslanstvo gasilcev je bilo od nekdanjega gašenja požarov, kar pa danes presega področja delovanja operativnih gasilcev. Ob zahtevnih požarih v bivalnem in naravnem okolju je vedno večje število intervencij ob naravnih nesrečah, drugih intervencij ter posredovanj ob reševanju življenj, predvsem v obliki podpore enotam NMP kot prvi posredovalci. Seveda je lahko uspešno reševanje vseh vrst intervencij mogoče le s sodobno zaščitno in tehnično opremo ter ogromno znanja in usposabljanja operativnih gasilcev. Kljub nenehnim finančnim in organizacijskim izzivom je vaše društvo uspešno na vseh področjih delovanja. Nabavljate in uporabljate sodobno opremo, ste odlično usposobljeni in z veliko novega znanja, to delo nesebično, predano, srčno in pogumno opravljate prostovoljno, kar je prava veličina, ki izraža vse vaše dosežke. Te vrednote ne ostajajo neopažene, zato smo gasilci najbolj cenjena in spoštovana organizacija v svojem okolju. K vašim vidnim uspehom na operativnem in organizacijskem področju vključujete vse člane in članice. Hkrati skrbite za gasilski podmladek in s tem svoje društvo pripravljate na pri-

Avguštin Hlastec,
VGČ II. stopnje, poveljnik
GZ Slovenske Konjice

hodnost, ki se je pri vas ni potrebno bati. Ne pozabljate niti na starejše gasilce, ki so vas pomagali izoblikovati v to, kar ste danes – ponosni gasilci z vrednotami, ki so vsem v čast. Združeni v sožitju peljete društvo naprej v prihodnost ter nove izzive, ki jih boste s pridobljenimi izkušnjami in znanjem uspešno reševali. To ste s svojim delom dokazali tudi v času svetovne pandemije. Verjamem, da boste pri tem uspešni tudi v prihodnje. Pri svojem delu pridobljeno znanje in izkušnje delite na vajah, tekmovanjih, usposabljanjih in srečanjih, ki se jih udeležujete s stanoskimi tovariši na nivoju Gasilske zveze Slovenske Konjice ter širše. Ob tem se ohranjajo in krepijo družabne vezi, med-

sebojni odnosi in prijateljstva. Vsem članicam in članom Prostovoljnega gasilskega društva Draža vas se za vse opravljeno delo, vse uspešno zaključene intervencije ter za pomoč v imenu poveljstva Gasilske zveze Slovenske Konjice in v svojem imenu še enkrat srčno zahvaljujem, čestitam ob vaši obletnici in vam želim uspešno delo ter vse dobro še naprej.

Na pomoč!

Avguštin Hlastec,
VGČ II. stopnje, poveljnik GZ Slovenske Konjice

Prostovoljno gasilsko društvo Draža vas

– sto let za vas

100 let humanega in prostovoljnega dela v okviru gasilske organizacije, ki je bila ustanovljena leta 1923, je obdobje, na katerega smo gasilci in krajan iz Draže vasi zelo ponosni. Društvo se je ustanovilo zaradi želje in potrebe pomagati ljudem v nesreči in stiski. Naši predniki so začeli skromno, a odločno, in po toliko letih je napredek viden, kdor ga hoče videti. V dolgi zgodovini društva se je marsikaj dogajalo. Bili so vzponi in padci, a zagnani člani so vedno našli moč in enotnost ter društvo peljali in vodili tako, da so bili ponos krajanov. Težko si je predstavljati okoliščine pred 100 leti, koliko truda in potrpežljivosti posameznikov je bilo potrebno za ustanovitev društva, kaj šele za sam obstanek.

Prostovoljno gasilsko društvo Draža vas smo organizacija, ki deluje v dobroti, prijateljskem sodelovanju z ljudmi, ki živijo v našem kraju ter širše.

Gregor Ercek,
predsednik PGD Draža vas

V današnjem času in vse večjem napredku zahteva to od nas vse več izobraževanja in tehničnega znanja, kar je pogoj za dobro delovanje društva. Skrb, ki jo posvečamo vaščanom, je vedno poplačana, posebno takrat, ko gasilci potrebujemo pomoč in potrkanje na njihova vrata. Tedaj namreč spoznamo pravi pomen slogana Z vami že 100 let – a le z vašo pomočjo. Še posebej ponosen sem na dosežke naših tekmovalnih ekip, ki dosegajo na raznih tekmovanjih lepe rezultate in potrjujejo naše prizadevno delo.

Še naprej želim, da društvo uspeva in nadaljuje tradicijo naših prednikov. Vsem gasilkam in gasilcem ter krajanom Draže vasi se zahvaljujem za vsestransko pomoč in vaše plemenito delo.

Še na mnoga leta!

Na pomoč!

Gregor Ercek,
predsednik PGD Draža vas

Prostovoljstvo in solidarnost sta vrednoti vseh civilizacijskih časov

Oris razvoja požarnega varstva in gasilstva je v pričujoči jubilejni knjigi Prostovoljnega gasilskega društva Draža vas predstavljen kot kronološki pregled ključnih dogodkov, ki so zaznamovali večni boj človeka z ognjem. Predstavitev temelji na pisnih virih, s posebnim poudarkom na zgodovinskem kontekstu, ki je oblikoval pogoje za razvoj organiziranega prostovoljnega gasilstva

širše na Slovenskem in pozneje tudi v Draži vasi.

Gradivo monografije izraža in poudarja načelo, da veliko dosežemo, če si prizadevamo. Gasilsko tovarišstvo, požrtvovalnost in vizija Krajevne skupnosti Draža vas za prihodnost predstavljajo svetlo plat razvoja gasilstva na vasi, saj simbolizirajo vrednote zagotavljanja varnosti ljudi in premoženja.

DRAŽA VAS

1. poglavje

DRAŽA VAS – ZGODOVINA KRAJA

Skupaj zmoremo več

Predstavitev Draže vasi utemeljujemo z znano mislijo, da ni pomembna velikost kraja, pomembno je, da je kraj, v katerem živiš in deliš življenje z drugimi krajani, tvoja življenjska osnova v napredku, veselju in skrbeh. Zato sta hvalevredna poskus in pomoč domačinov pri odkrivanju tančice časa o nastanku in razvoju kraja.

Dražva vas leži na nadmorski višini 283,5 metra in obsega površino 2,45 kvadratnega kilometra, na kateri prebiva 525 prebivalcev (SUR5, 2022).

Dražva vas se v zgodovinskih virih prvič omenja leta 1207 kot Gumdramsdorf, kasneje tudi kot Gattersdorf. Sočasno se omenjata tudi kraja Žiče (leta 1160) in Tepanje (leta 1301). Dražva vas je bila v lasti konjiških gospodov, kar je razvidno iz virov, ki navajajo, da je Leopold Konjiški leta 1306 del svoje posesti v tem kraju podaril Žički kartuziji v dobre sosedske odnose.

Enak vir navaja, da je bil leta 1562 sprejet nov urbar, v katerem je bil Veber, *sogornik* (fevdalni gospodar gorskega vinograda), živeč v Draži vasi, dolžan plačevati dajatve konjiškemu gospodom.

Žička kartuzija je leta 1308 zaprosila za dovoljenje gradnje podružnične cerkve v Žičah, ki je bila zgrajena leta 1392, kot prvič omenjajo zgodovinski viri. Župna cerkev sv. Petra v Žičah služi tudi vaščanom Draže vasi kot versko središče. Obe vasi imata skupno pokopališče, ki se nahaja blizu cerkve nad vasjo. Javno dostopni podatki kažejo, da je žička cerkev vodila krstne knjige že od leta 1689, poročne knjige od leta 1697 in mrliške knjige od leta 1692.

Zemljepisna lega v Dravinjski dolini je omogočala dobro prometno povezavo kraja, saj je nekoč cesta Oplotnica-Slovenske Konjice potekala skozi Dražo vas. Kasneje je bila zgrajena nova cesta Slovenske Konjice-Oplotnica.

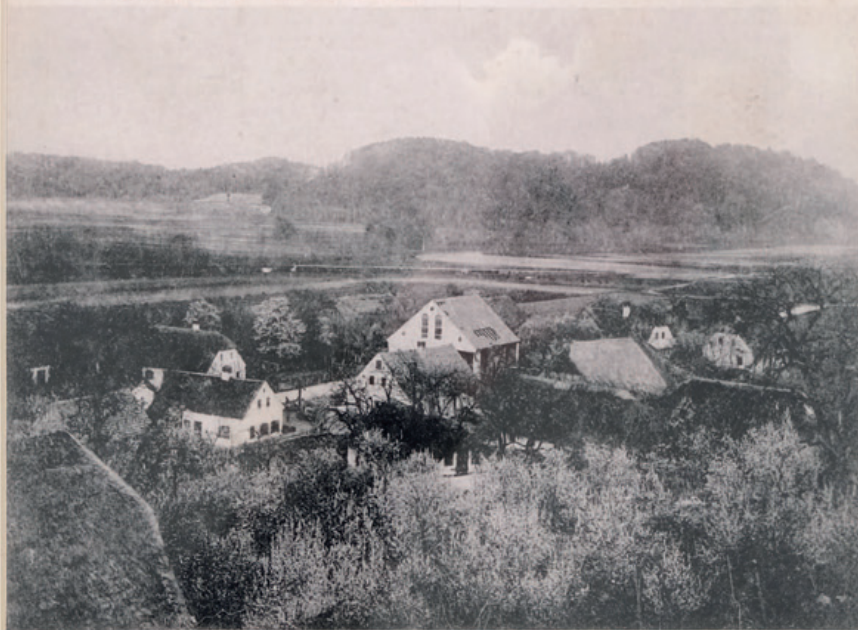
Faksimile: Katastrski načrt naselja Dražva vas iz leta 1824 (Geodetska uprava RS)

Faksimile: Katastrski načrt naselja Dražva vas iz leta 1913 (Geodetska uprava RS)

Pozdrav iz Draže Vasi.

Draža vas - razglednica iz leta 1921

Sotočje Dravinje in Oplotnice

Reka Dravinja v Draži vasi sprejema vodovje vodne sestre Oplotnice in še naprej ohranja značilnosti nižinskega vodotoka. Dolina ob Dravinji se geografsko ob njej povezuje vse do haloškega gričevja. Nižji in zložni hrib Holmec je del Dravinjskih goric, ki je na jugovzhodni legi zasajen z vinogradi in posejan z vinskimi kletmi – ‚gorcami‘. Del vasi se z enim delom naslanja na vznožje nasprotne lege hriba Holmec.

Kraj se v ravninskem delu širi na obeh bregovih Dravinje in ob cesti Tepanje–Žiče. Vas je nekoliko razložena, ima strnjeno nižinsko urbano naselje z vaškim

Dotrajani stari leseni most in tovorno vozilo. V ozadju stari gasilski dom v Draži vasi, 1968

Detajl starega valjčnega mlina

jedrom, ki obsega gasilski dom, dom krajanov s športnimi objekti, živilsko in kmetijsko trgovino ter gostilno. Poleg kmetijstva in živinoreje je bila nekoč del življenja v vasi obrt – mlinarstvo, krojaštvo, lončarstvo, gostinstvo in kolarstvo ter kovaštvo, ki bilo tesno povezano s furmanskim življenjem. Prav zato je bila pomembna tudi konjereja.

Tukajšnja pokrajina s travniki in njivami ter redkimi močvirji je življenjsko okolje mnogih ptic. Posebnost sta dolgonoga bela štorclja in siva čaplja. Simbol pomladi in dobrega počutja v vas prinesejo lastovice, ki prinašajo tudi dobro upanje za srečno leto v hiši in na polju.

Vaški mostovi, vez med ljudmi in življenjem na vasi

Časa izgradnje prve brvi ali mostu viri ne navajajo. Domnevno je bil leseni most zgrajen pred 2. svetovno vojno. Most, ki je bil v letu 1968 že dotrajan, se je ob veliki teži tovornega vozila s prikolico začel rušiti. Voznik namreč ni upošteval prometnega znaka o nosilnosti mostu.

Mostovi ne povezujejo le bregov, temveč tudi ljudi in njihove življenjske potrebe. Prav zato so krajanje Draže vasi z zadovoljstvom v letu 2003 dočakali novi most čez reko Dravinjo, ki zagotavlja varen promet domačinom in drugim.

Z vse večjo poseljenostjo so dobili posamezni deli vasi domača imena za lažjo in natančnejšo predstavitev, kje je kakšna domačija. Ogljedna pot po vasi nas popelje po posameznih delih vasi, kot so Gabernica, Čereje, Zafoš in Vajče. To so domača imena, ki jih uporabljajo vaščani.

OZKOTIRNA ŽELEZNICA

Ozkotirna železniška proga Poljčane-Konjice-Zreče

Draža vas na razglednici iz leta 1931

Ozkotirna železniška proga med Poljčanami in Konjicami je bila uradno predana prometu 20. decembra 1892 in je bila namenjena tovarnemu ter potniškemu prometu; 15. januarja 1921 so tire podaljšali tudi do Zreč.

Postajališče je bilo tudi v Draži vasi (nem. *Gattersdorf*), kjer je stala majhna, pritlična lesena čakalnica.

Tovarni promet je po ozkotirni železniški progi Poljčane-Konjice-Zreče potekal do 30. aprila 1961; potniki so se na zadnjo vožnjo z vlakom 'Konjičanom' odpeljali 15. aprila 1962. Do danes so se ohranili deli nasipov na trasi, po kateri je potekala železniška proga.

Uradni načrt umestitve postajališča v Draži vasi na teren s poznejšimi vpisi kontrole stanja

'Konjičan' pred zadnjo vožnjo

KONJIŠKI VLAK

*Kje je tisti lepi čas, ko vlak Konjičan vozil je pri nas?
Imeli smo ga radi vsi, za svojega ga vzeli.
Staro, mlado je pobral, iz Poljčan v Konjice se podal,
vmes postaje je imel, nove potnike sprejel.
V Konjice kmalu je pripeljal, novih moči si tam nabral,
nato v Zreče prisopihal, s piskom svoj prihod zapisal.
Ko popoldan z dela smo odšli, na njega spet smo vstopili,
največ v Konjicah nas je pobral, kjer je prometnik v rdeči kapi stal,
z dvigom loparja znak je dal, da vlak bo proti Ločam odpeljal.
Med vožnjo valil črni dim se je, vlak pa rad zapiskal je,
pozdravljal vse prisotne je ljudi, ki so na polju delali,
otroci so mu mahali v znak veselja in hvaležnosti.
Leta hitro so minila, prišel je tisti grenki čas,
ko slovo je vzel od nas in ni se slišal več od njegove glas.
Leta dvainšestdeset je zadrlič peljal nas, otožno piskal je ves čas
petnajstega aprila po poti v slovo, saj videlo se ga več ne bo.
Želja v nas še vedno tli, da se enkrat vrnil bi,
veseljeje bilo bi spet pri nas, Dravinjski dolini bi bil v lep okras.*

Potnik z vlaka: Franc Mažič, Draža vas

postaja je bila v Ločah. V nadaljevanju je proga prečkala Dravinjo, prešla na Senožet in ponovno prečkala Dravinjo pred Dražo vasjo, kjer je bilo zadnje postajališče pred Konjicami. Do Zreč je bila proga podaljšana 15. januarja 1921. Promet je bil dokončno ukinjen 15. aprila 1962.

Gasilski zvon

Zanimivost življenja v vasi predstavlja tudi zvon v gasilskem stolpu. Bil je nabavljen ob izgradnji prvega doma leta 1928.

Takrat je vaški mlinar Franc Vucaj dal pobudo za nabavo zvona za gasilski dom. Z nabiralno polo so pobirali prispevke za plačilo zvona v znesku 1200 dinarjev – valuta Kraljevine Jugoslavije.

Po ustni izpovedi potomca Marjana Vuceja je bil zvon kupljen na Ptuju.

V društveno knjigo so takrat zapisali:

»Zvonilo se bo z njim ob času angelskega čaščenja, ob slučaju požara in kadar umrje kak društveni član ali dobrotnik.«

Franc Vucaj
(1871–1945)

Zvočno ubrani glasovi zvonov so dobili v življenju ljudi pomembno mesto. Odkar obstajajo zvonovi, so ljudje z njimi vedno nekaj naznanjali. Na Slovenskem je najstarejši ohranjen zvon iz leta 1309.

Kovaštvo

Kovaštvo, kot ena najstarejših obrti, je imelo na vasi mnogostranski pomen. Kovačevi, kot so jim rekli po domače, so bili iz roda v rod skoraj 90 let na širšem območju Draže vasi zanesljiv kovaški servis, kot bi temu rekli danes.

Začetek družinskega kovaštva sega v začetek 20. stoletja, ko je kovaški mojster Karel Pavrič začel s kovaštvom in kasneje prenesel obrt na mojstra Ivana Hlasteca, ki je zaključil delo ob upokojitvi 1958.

Gasilski zvon v stolpu gasilskega doma z letnico izdelave 1756

Kovaška idila. Mojster Ivan Hlastec in lastnik Albin Sovinc z Brda podkujeta konja. Sin Slavko še nima kovaških misli, 1958.

Draža vas – panorama leta 1967, desno spredaj gasilski dom

Novejši čas v življenju in razvoju kraja

V bližnji preteklosti je Draža vas v dejavnostih, združenih v krajevni skupnosti, dobila novo podobo lepo urejene vasi sredi doline. Obrt, turizem in druge gospodarske dejavnosti mnogim nudijo zaposlitev v domačem kraju.

V Krajevni skupnosti Draža vas delujejo industrijsko-tehnološka podjetja Tekoma, Strojegradnja Satler ter Satler okna in vrata.

Njihova podjetniška rast je v nenehnih izzivih domačega in tujega trga. V mnogočem predstavljajo hrbtenico krajevnega gospodarstva in močno zaslonbo kraju. Vpliv na razvoj je opazen, saj sodelujejo pri aktivnostih in podpirajo razvojne programe Krajevne skupnosti Draža vas.

Ob praznovanju pomembnejših mejnikov v razvoju kraja – 90 let gasilstva in 30 let večnamenskega objekta – je v intervjuju za časopis Novice (7. 3. 2013) predsednik KS Draža vas in tudi gasilec Dušan Arbajter med drugim dejal:

Podjetje TEKOMA

Podjetje STROJEGRADNJA SATLER

Draža vas leta 1992

Panorama Draže vasi z Dravinjsko dolino in Konjiško goro v ozadju leta 2022 (spodaj)

Dušan Arbajter, dolgoletni in zaslužni predsednik Sveta Krajevne skupnosti Draža vas in nosilec zlatega grba Občine Slovenske Konjice (slika iz otvoritve leta 1983)

»To [skupno solidarno delo krajanov, op. a.] nas je popeljalo, da smo iz nekoč furmanske vasi postali zgleđna vas uspešnih podjetnikov in dobrih kmetovalcev.«

Podjetje SATLER OKNA IN VRATA

Običaji in družabno dogajanje na vasi

Vaščani in gasilstvo – pričevanja in spomini

Bogastvo so tudi spomini vaščanov in gasilcev, ki izpovedujejo čas, ki ga ni več. Tako bogatijo naše življenje in nas spominjajo, kaj vse so posamezniki doživeli na vasi.

V prijetnem srečanju za okroglo mizo v gasilskem domu marca 2023 so Marjan Ribič (1940), Dušan Arbajter (1956), Marjan Vucej (1956) in Stanka Macuh (1965) odkrivali dogodke in njihov čas nastanka na vasi. Posebnost pogovora je bilo kulturno in športno dogajanje ter doživljanje šeg in navad na vasi.

Podiranje stare vaške lipe ...

... in podiranje stare vaške lipe gre h koncu

Nova lipa pri gasilskem domu

Lipa zelenela je ...

Okras vasi je bila visokorasla in vsako leto dišeča medonosna lipa, ki je med vaščani vztrajala več kot 100 let. Upirala se je viharjem, slišala mnogo lepih zgodb in končno klonila času, ki vse kliče k počitku. Tudi lipa v Draži vasi je v zavesti ljudi bila kot sveto slovensko drevo. Izročilo o lipi, pod katero so se staroslovanski starešine dogovarjali, je ostalo le v šegah in navadah sestajanja vaščanov ob raznih priložnostih. Lipov list je tudi simbol slovenstva.

Eden izmed tradicionalnih dogodkov v preteklosti, ki nedvomno spada v neuradni protokol ‚ohceti‘ kot del poročnega obreda, je bil običaj ‚šranganja‘.

„Šranganje“ ob odprtju gasilskega doma, 1983

Ličkanje (kožuhanje), 2022

Da bi poroko sploh lahko izvedli, je bilo potrebno predhodno spoznavanje bodočih partnerjev, zato so mladi v Draži vasi redno organizirali mladinske ples ob koncih tedna. Včasih so se plesi odvijali ob živi glasbi hišnega ansambla, včasih pa ob gramofonu in gramofonskih ploščah. Druženja, ki so jih udeleženci opisovali kot dobro organizirana, so potekala v gasilskem domu.

Nadalje je **kožuhanje** ali **ličkanje koruze**, ki je star način vaškega druženja in veselja, običaj pa se kljub tehnološkemu napredku ohranja še danes – z istim namenom in prenašanjem običaja na mlajše generacije.

Postavljanje mlaja ob prazniku dela, simbol slavlja, je tudi močno sporočilo druženja in sodelovanja med krajani. Ohranjanje tradicije postavljanja mlaja je dogodek podoživljanja preteklosti in pomemben medgeneracijski povezovalni element v kraju.

Aktivno druženje kmetov iz Draže vasi v **Društvu kmetov ZARJA Slovenske Konjice - Zreče** bogati življenje in vez med vaščani. Skrb članic za ohranjanje življenja na podeželju, ohranjanje običajev ter navad je del njihovega programa. V delu se zrcali tudi navdih za aktivnosti v kulturi in kulinariki. Delo kmetov v društvu ZARJA, v letu 2023 praznujejo 30 let obstoja, je družbeno visoko ovrednoteno in cenjeno.

Prva predsednica Anica Levart, p. d. Gačnikova, iz Draže vasi je na tem področju aktivna že od leta 1978.

»Od vsega začetka in do leta 2001 sem z 10-članskim odborom zaorala ledino, ki je iz leta v leto rastla in po 25 letih zelo bogato obrodila.« Tako je prispevek pri razvoju ZARJE predstavila gospa Anica, ki je 8 let vodila društvo – od nastajanja do polne dejavnosti. Anici Levart je za osebni in družbeno pomembni prispevek Občina Slovenske Konjice v letu 2000 podelila zlati grb.

V programsko usmeritev dela in v javne predstavit-

Postavljanje tradicionalnega mlaja v Draži vasi, 2019

ve aktivnosti Društva kmetov ZARJA Slovenske Konjice - Zreče je vključena tudi Stanislava (Stanka) Macuh s kmetije pri Čerjak v Draži vasi. Društvu je predsedovala dva mandata ter ga aktivno povezovala z drugimi društvami kmetov.

»Danes je to, da je kmetica splošno razgledana zelo pomembno. Na današnji kmetiji se vodi toliko evidenc, da bi človek potreboval računovodsko znanje,« je za časopis Novi tednik (2012) povedala Stanka Macuh.

Občina Slovenske Konjice ji je leta 2012 podelila bronasti grb z obrazložitvijo, da je njeno delovanje v KS Draža vas pomemben dejavnik, kakor tudi aktivnost predsednice društva ZARJA. Sodeluje in pomaga pri mnogih javnih prireditvah v občini.

Aktualna predsednica društva Andreja Rubin prav tako prihaja iz Draže vasi.

Predstavljene so le nekatere navade in praznovanja, ki bogatijo srečanja ljudi, plemenitijo njihovo delo ter prenašajo utrip kulture iz roda v rod.

Sedanja predsednica Društva kmetov Slovenske Konjice - Zreče Andreja Rubin in nekdanje predsednice: Anica Levart, Stanislava Macuh ter Karolina Črešnar.

Šport in športna infrastruktura v kraju

Kraj močno zaznamuje tudi šport, med katerim je najbolj razširjen mali nogomet. Po do sedaj znanih podatkih je prva tekma v malem nogometu bila odigrana leta 1963 med Dražo vasjo in Ločami (5 : 3), prvi turnir pa leta 1968 v Ločah.

Nogometna ekipa iz leta 1972

Tisti čas so se začele oblikovati prve nogometne ekipe v Draži vasi. Prvo igrišče je bilo travnato, na 'gornjih travnikih', 1972–1976, kasneje so igrišče prestavili za poslopja podjetja Tekoma ob reki Dravinji, kjer je bilo vse do leta 1991. Takrat se nogomet začne tudi hitreje razvijati, zanimanje je širše tako za nogometaše kot za občinstvo. V neposredni bližini sta bili postavljeni prvo košarkarsko asfaltirano igrišče (okrog leta 1986) in teniško igrišče na pesku (okrog leta 1991). Vendar ta dva športa v kraju nista naredila posebnega prodora, obe igrišči sta bili namenjeni rekreativcem. Veliko bolj so bile organizirane nogometne ekipe, saj je za ta šport vladalo izjemno zanimanje v kraju. Ekipe so vrstile izjemne uspehe tako na občinskem kot na državnem nivoju. V medobčinski ligi so v skoraj 50-letni zgodovini (tekmovanje organizirano poteka od leta 1974) 6-krat postali prvaki, 1-krat tudi v veteranski konkurenci.

Ekipe so sodelovale tudi v močnih državnih tekmovanjih: slovenski revijalni pokal in pokal občinskih prvakov.

Slovenski revijalni pokal v malem nogometu je bilo najbolj množično tekmovanje v Sloveniji (v 16 sezonah je bilo v 69 krajih odigranih 226 turnirjev, vključevalo

je 4.500 igralcev iz 290 ekip iz 130 krajev). Turnir je bil v Draži vasi organiziran 5-krat (1994, 1995, 1996, 1997 – 2-krat).

Turnir v Draži vasi leta 1994: ekipa Draže vasi – 2. mesto, naj strelec Vojko Goričan.

Pokal občinskih prvakov je tekmovanje, ki je potekalo med letoma 1990 in 2003. V 13 sezonah pokalnega tekmovanja je bilo odigranih 712 tekem.

Nogometna ekipa iz leta 1997

V sezoni 1994/95 (16. 6. 1995) je bil zaključni turnir organiziran v Draži vasi, kjer so domači nogometaši osvojili 2. mesto, finale je spremljalo kar 400 gledalcev. V sezoni 2002/03 so na zaključnem turnirju v Vitanju nogometaši iz Draže vasi osvojili 3. mesto. Na skupni lestvici strelcev so na visokih mestih Vojko Goričan s 56 goli (3. najboljši strelec tekmovanja). Ekipa iz Draže vasi je bila osma najboljša ekipa po osvojenih točkah in uspehih v tem tekmovanju.

Dražlanski nogomet je okusil tudi slast 2. malonogometne slovenske lige, svoj pečat pa je na zelenicah velikega nogometa pustil Vojko Goričan kot sodnik na najvišjih državnih tekmovanjih.

Vojko Goričan v vlogi nogometnega sodnika

Športni center Draža vas 2023

Športna infrastruktura

Leta 1991 so dobili v kraju prvo asfaltno igrišče za mali nogomet (za gasilskim domom) ter prve reflektorje, kar je bilo za tisti čas zelo napredno, saj so le redke ekipe v Sloveniji lahko igrale nogomet pod reflektorji. Leta 1991 je tako potekal prvi turnir pod reflektorji. Igrišče je kmalu (leta 1994) dobilo tudi prve slačilnice in tribune. Leta 2001 je sledila obnova igrišča in tako je zrasel moderni športni center z nogometnim in košarkarskim igriščem, novim asfaltom (preplastitvijo), novimi tribunami in reflektorji. Zadnja večja prenova igrišča je bila leta 2008.

Košarkarsko igrišče – slika iz leta 1992

Nogometno igrišče leta 1992

Igrišče za tenis leta 1992

Ko vas postane vas

Vsaka pot se začne s korakom in vsak korak bogati prehojeno pot, ki je zlata nit od nekoč do danes.

V slovenski zavesti se je daleč nazaj izoblikovala misel, da vas brez gostilne ni vas, pa čeprav so v njej bile na voljo mnoge dejavnosti.

In Draža vas je leta 1940 dobila gostilno, ki jo je odprl Janez Marguč. Gostilna v letu 2023 še vedno deluje pod imenom Gostilna pri Inotu. Ivan Marguč – Ino, potomec krajevnega gostinca, človek dobre volje in večne akcije, je lokal in kraj zapisal na turistični in poslovni zemljevid Slovenije.

Gostilna pri Inotu, slika iz leta 1980

Prvi lastnik Janez Marguč z ženo Cvetko in sinom Ivanom, 1968

Gostilna pri Inotu, 2023

Vaški vodnjaki – zgodovina, ki nam izginja pred očmi

V starejših časih sta kopanje vodnjaka in gradnja hiše na vasi skoraj vedno potekala istočasno, saj brez vode kmetija in družina ne bi preživel. Takrat so strokovnjaki za kopanje vodnjakov iskali vodne vire z rogovilasto leskovo šibo, imenovano bajalica. Leskova šiba naj bi imela namreč po ljudskem izročilu čarobno moč.

Vodnjaki so bili običajno okrogle oblike, le v nadzemnem delu so bili različno oblikovani glede na način črpanja vode. Tako lahko primerjamo vodnjake na Štajerskem, v Prekmurju in na Krasu.

Običajni štajerski vodnjak je v nadzemnem delu oblikovan z nadstreho. Kolo z vretenom in verigo ter lesena posoda sta bila mehanizem za dvig vode. Pri vodnjakih v Prekmurju so za dvig vode uporabljali vzvod. Na Krasu so znane ‚štirne/šterne‘, ki so plitvejšje od vodnjakov in imajo različne naprave za dvig vode.

Dražva vas je vsekakor bila kraj s številnimi vodnjaki, po podatkih jih je bilo skupaj 27. A čas namembnosti jim je odmerilo novo vodovodno omrežje. Sedaj se nostalgija prebudi ob spominu na nekdanje kulturno življenje na vasi, saj nas sprehod skozi kraj popelje tudi do nekaterih starih vodnjakov. Eden od njih, ki je ohranjen in lepo vzdrževan, je na domačiji Pivčevih, po domače pri Tuneki.

Obnovljen vodnjak na kmetiji Pivec, po domače pri Tuneki

Druge gasilske dejavnosti

Ob vsem dogajanju gasilci ne stojijo ob strani, saj so trdna in zanesljiva vez med ljudmi in dogodki. Povezujejo in vključujejo se v vse aktivnosti, ki potekajo v kraju, krajevni skupnosti in župniji. Sodelovanje med posamezniki, organizacijami in lokalno skupnostjo je v tem kraju neizogibno.

V spominski sobi PGD Dražva vas: Janez Kotnik – gospodar doma, Dejan Verhovšek – predsednik gasilskega društva, Dušan Arbajter – predsednik KS, Stanka Macuh – članica in kasnejša predsednica Društva kmetič Zarja in gostilničar Ivan Marguč – lno, 2008.

Med večje dogodke v kraju spada javna in družabna prireditev gasilska veselica v organizaciji PGD Dražva vas. Dogodek spremlja gasilstvo v kraju od samega začetka obstoja društva. Veselice so bile šaljive, zabavne in različno poimenovane, od pustne, vrtno veselice ali ob godu sv. Florjana in silvestrovem.

Gasilska veselica, 2019

Ekipa organizatorjev na gasilski veselici, 2019

Prostovoljno gasilsko društvo Draža vas od leta 2013 prireja letne veselice, ki so postale krajevni praznik z nastopom odličnih glasbenih ansamblov. Med nastopajočce so se vpisali: Modrijani, Poskočni muzikantje,

ansambel Spev, Dejan Vunjak & Brendijeve barabe, Tanja Žagar, Ansambel Toneta Rusa, Mambo Kings, ansambel Donačka, Mladi Dolenjci, Udar, ansambel Petka in drugi.

Panorama Draže vasi, 2023

2. poglavje

SLOVENSKO GASILSTVO
PO 1. SVETOVNI VOJNI**Nastanek države Srbov, Hrvatov
in Slovencev leta 1918**

Kraljevina SHS je nastala 1. 12. 1918, prvi kralj Kraljevine SHS je postal Peter Karađorđević, ki je umrl leta 1921.

Kralj SHS Peter Karađorđević

Grb Kraljevine Srbov,
Hrvatov in Slovencev,
1918

V času Kraljevine SHS je slovensko gasilstvo že 1. julija 1919 na zboru članov ustanovilo Jugoslovansko (slovensko) gasilsko zvezo Ljubljana. Zveza naj bi vključevala vsa društva na Slovenskem. Ustanavljati so se začele gasilske župe, ki bi povezovala gasilska društva v zvezo. Temu niso bila naklonjena nemško usmerjena društva na Štajerskem. Zveza je sprejela prvi slovenski gasilski znak, gasilske čine in odlikovanja.

Prvi slovenski gasilski znak, (grb) JGZ Ljubljana, 1921

Kraljevsko nasledstvo je prevzel kralj Aleksander I., ki je leta 1929 uvedel diktaturo in državo preimenoval v Kraljevino Jugoslavijo. Leta 1934 je bil ob obisku v Franciji ubit v atentatu v Marseillu.

Aleksander I. Karađorđević,
kralj Jugoslavije, 1934Grb Kraljevine
Jugoslavije,
1930**Prva slovenska gasilska odlikovanja**Medalja JGZ za gasilske
zasluge, 1930Častni znak JGZ na traku
slovenske trobojnice, 1930

Na ustanovnem občnem zboru 1. 7. 1919 v Ljubljani so v pravili zapisali: »*Gasilca ne dela blesteči kroj, temveč čut ljubezni do človeka, čut ljubezni do svojega naroda in do svoje domovine!*«

V ta utrinek iz začetkov enotne organiziranosti gasilcev na slovenskem ozemlju po 1. svetovni vojni je bila zapisana socialna in duhovna vizija prihodnosti gasilskega lika kot človeka in reševalca. Na zboru so ukinili vse dotodanje gasilske deželne zveze, ki so delovale za časa avstro-ogrske monarhije in za starešino nove zveze izvolili Frana Barleta.

Zveza je na celotnem slovenskem ozemlju delovala do leta 1933, ko je kralj Aleksander I. sprejel Zakon o Gasilski zvezi Kraljevine Jugoslavije. Ustanovljena je bila tudi Dravska banovina Ljubljana in po novem zakonu Gasilska zajednica (zveza) Dravske banovine s

Fran Barle (1864–1928), prvi predsednik JGZ

Josip Turk (1865–1937)

Enotni gasilski znak – grb Gasilske zveze Kraljevine Jugoslavije

sedežem v Ljubljani. Kot že zapisano, so društva postala čete, vključene v gasilske župe, le-te pa v banovinsko gasilsko zvezo. Sprejet je bil enotni gasilski znak – grb – Gasilske zveze Kraljevine Jugoslavije.

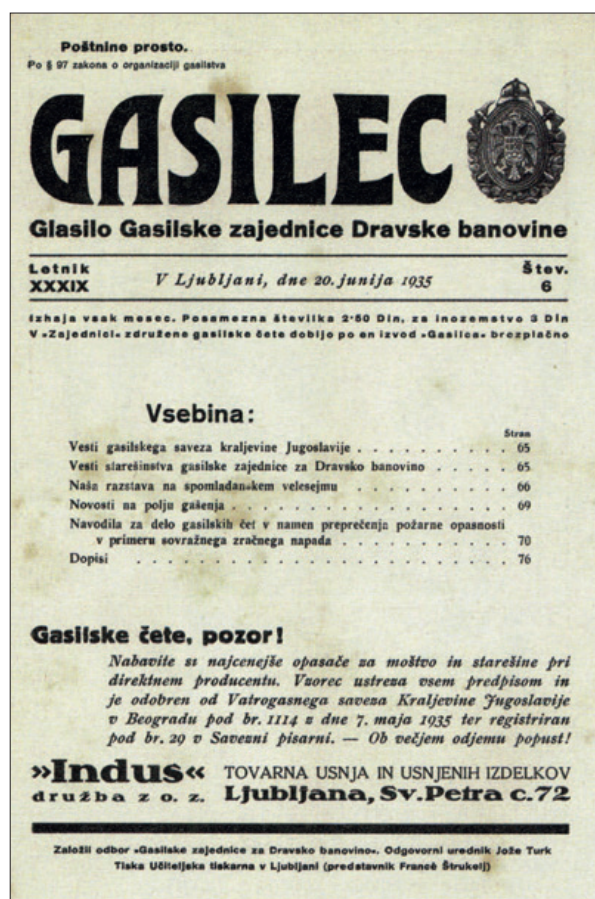
Prvi starešina Gasilske zajednice (zveze) Dravske banovine Ljubljana je postal Josip Turk.

Slovensko gasilstvo se je krepilo z novimi članicami in nastajajočimi slovenskimi gasilskimi društvi.

Gasilska zveza Dravske banovine Ljubljana, ki je obsegala takratno ozemlje Slovenije, je delovala do okupacije 1941.

Gasilski katekizem, avtor Josip Mravlje, izdala Gasilska župa krotanska, 1934

Faksimile: Naslovna stran revije Gasilec, glasila Gasilske zajednice Dravske banovine, 1935

3. poglavje

USTANOVITEV DRUŠTVA LETA 1923 – DNEVI VELIKIH ODLOČITEV

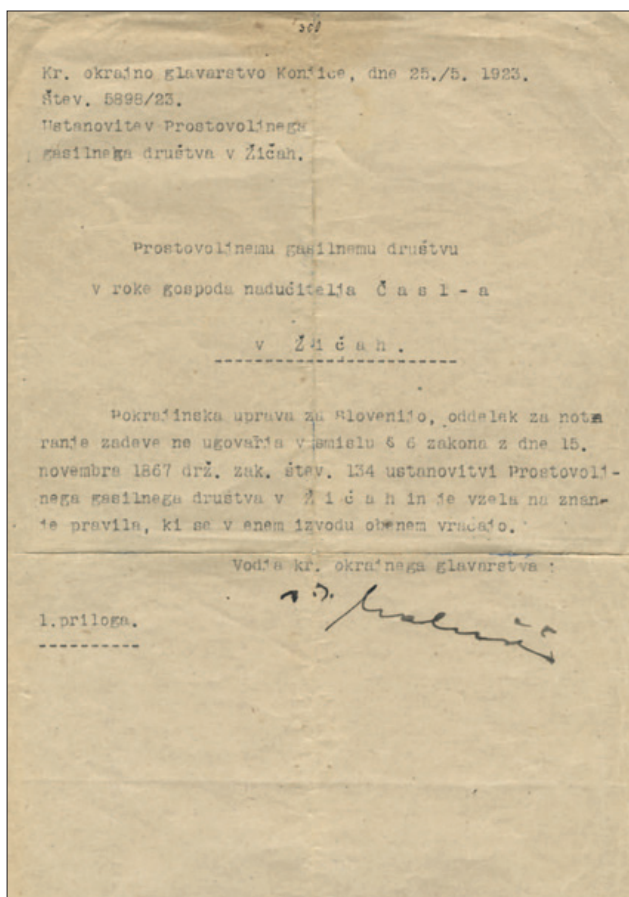
Gasilska solidarnost dveh vasi: Draže vasi in Žič

V zgodovini požarnega varstva na Slovenskem je več primerov, ko so naselja ali vasi strnila svoje moči ter se samoorganizirala v ustanovitvi gasilskega društva. Pri tem jih ni vodila le samopomoč pri ohranitvi premoženja in morebitnih škodah v lastnih sredinah, temveč tudi humanost in solidarnost.

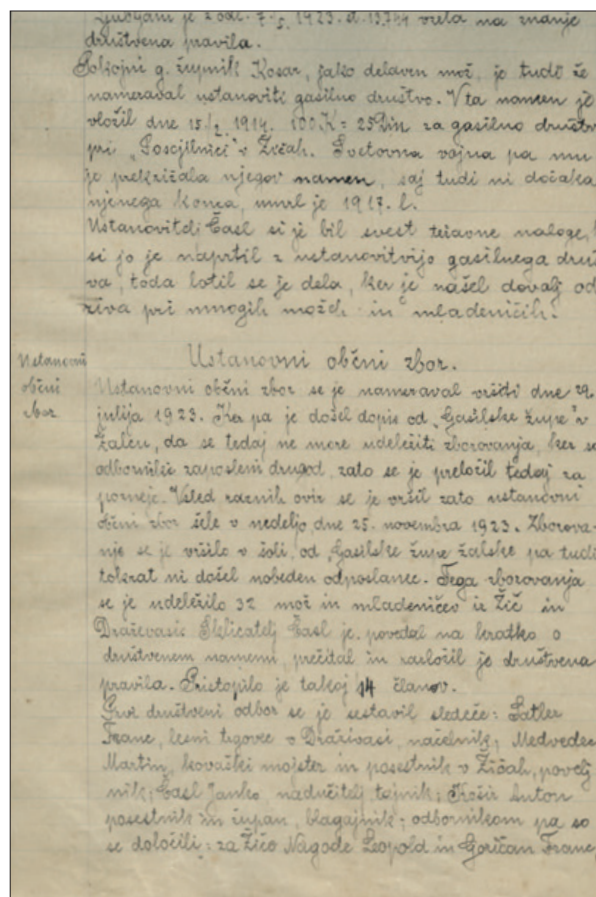
Prizadevanja rodijo sadove in novo gasilsko društvo

Idejo za ustanovitev gasilskega društva so realizirali v Žičah, kar je razvidno iz listine Kraljevega okrajnega glavarstva Konjice z dne 25. 5. 1923 in zapisa ustanovnega občnega zbora v spominski knjigi s pečatom žičkega gasilskega društva.

Obe listini sta izvirna dokumenta o nastanku gasilskega društva, ki so ga skupaj ustanovili krajani Žič in Draže vasi, kot je bilo zapisano leta 1923 v društveno spominsko knjigo. Tako so bili storjeni začetni koraki

Faksimile: Listina Kraljevega okrajnega glavarstva Konjice,
25. maj 1923

Faksimile: Zapis ustanovnega občnega zbora v Žičah,
25. november 1923

prvega gasilskega društva v Dravinjski dolini, ustanovljenega po 1. svetovni vojni, ter začetki skrbi za osebno delovno opremo članov in gasilsko tehniko.

Gasilsko društvo Žiče, kot se je takrat imenovalo skupno društvo, se je po sprejetju Zakona o organizaciji Gasilske zveze Kraljevine Jugoslavije v letu 1933 in sprejetju društvenih pravil 2. 2. 1935 preimenovalo v Prostovoljno gasilsko četo Draža vas - Žiče, župa Celje. Društvo je imelo svoj sedež v Draži vasi, kjer je bil takrat že zgrajen gasilski dom.

Gospodarska moč prebivalstva v Dravinjski dolini se je krepila, kar se je poznalo pri finančni podpori gasilskim društvom. V takšen razvoj je bila vključena tudi odločitev za gradnjo gasilskega doma v Draži vasi leta 1928.

Ideja o ustanovitvi krajevnega gasilskega društva, po pričevanju vaščanov, sega v leto 1914, vendar so razmere 1. svetovne vojne preprečile namen. Po izročilu je to bila ideja župnika Kosarja iz župnije v Žičah.

Ustanovitelji in prvoizvoljeni organi društva

Izmed 14 soustanoviteljev, ki so na zboru 25. 11. 1923 sprejeli društvena pravila, so izvolili organe društva.

Načelnik: Franc Satler (Draža vas)

Poveljnik: Martin Medvedec (Žiče)

Tajnik: Janko Časl (Žiče)

Blagajnik: Anton Košir (Žiče)

Odborniki: Leopold Nagode, Franc Goričan (Žiče),

Ivan Ulčnik, Štefan Verhovšek (Draža vas)

Nadzorni odbor: Anton Gosak, Anton Satler, Josip Skale

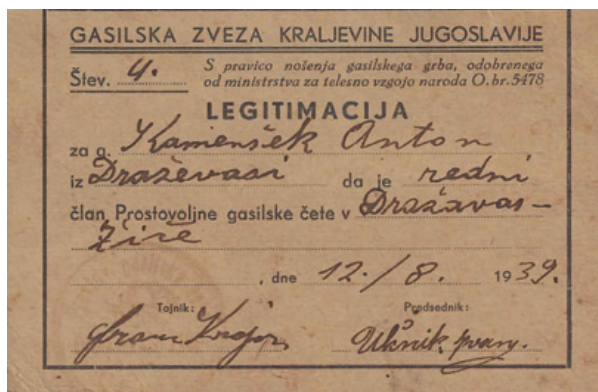
Enoosna brizgalna na ročni pogon, danes eksponat v Muzeju gasilstva Dravinjske doline

Prvi koraki do gasilske tehnike in osebne opreme

Že ob koncu leta 1925 so nabavili sicer rabljeno, vendar zelo ohranjeno ročno gasilno brizgalno od gasilcev v Studencih pri Mariboru in jo 7. 3. 1926 s konji pripeljali v Dražo vas. Hranili so jo v hlevu Josipa Marguča. Čez nekaj dni, ko so opravili prve vaje, so se odzvali klicu na pomoč in pomagali pri gašenju požara v Tepanju. Brizgalna je bila v uporabi do leta 1938, ko je bila zaradi iztrošenosti zamenjana z motorno brizgalno. Podobno ročno gasilno brizgalno hrani Muzej gasilstva Dravinjske doline.

Člani so hoteli imeti tudi gasilski kroj, uniformo, kar se je v letu 1924 uresničilo. Gasilske srajce in čepice je dobilo 18 članov. Vedno je bilo tako, da je uniforma predstavljala gasilca, gasilec pa čast uniforme.

V omenjenem obdobju sta bili gasilska tehnična in osebna oprema društva poseben pojem ter ponos celotnega kraja in bližnje okolice.

Faksimile: Legitimacija – Anton Kamenšek, 1939

Faksimile: iz zapisnika Gasilske župe sreza Celje, 1938

V letu 1938 so prejela odlikovanje na dolgoletno službovanje p. g. v. Luce, Škofjavaros, Dražavas - Žiče, Anjavas, Vojnik in Slav. Konjice,

S kasnejšim razvojem gasilske tehnike, njeno ponudbo in dostopom do nakupa je ta čustveni naboj in ponos med gasilci v marsičem upadel. Vendar v napredku je večni nemir, ki ga ni mogoče ustaviti.

Tudi v društvu so bile ideje o napredku povezane z nasprotovanjem. V letu 1925 je imelo društvo le 22 rednih članov. Kot ugotavlja kronist, je bil to čas prenove društva.

Srčnosti, vztrajnosti in pogumu takratnih gasilcev ter njihovega vodstva gre ob stoletnici društva velik poklon.

Čas neponovljivih dogodkov

Dan, objet v gasilske prireditve

V zgodovinskem spominu je posebej zapisan dan 26. 6. 1926. To je bil dan blagoslova gasilske brizgalne in velike veselice ter gasilske parade od Draže vasi do Žič in nazaj na slavnostni prostor. Z udeležbo gasilcev in ljudi iz drugih krajev, ki so se pripeljali z vlakom, je to bila, kot je zapisal kronist, največja prireditev tistega časa v bližnji okolici. To je bil čas neponovljivih dogodkov v zapisu kolektivnega spomina. To je bilo takrat in nikoli več.

Društveni pečati:

Gasilsko društvo
v Žičah, 1923

Prostovoljna gasilska
četa Draža vas - Žiče,
župa Celje, 1935

Žig društva leta 1949

Društveni žig leta 1980

Žig društva leta 1993

Žig PGD od 2008 dalje

Gasilski dom v Draži vasi iz leta 1928 (fotografija posneta 1971)

Gasilski dom, gasilec drugi dom

Že v letu 1927 sta bila določena prostor za gasilski dom v Draži vasi in načrt zanj, ki ga je izdelal Janko Časl, takratni društveni tajnik. Izvoljeno je bilo tudi novo vodstvo, in sicer je načelnik postal Franc Vučaj in poveljnik Ivan Ulčnik, oba krajana Draže vasi. Prišlo je do vse manjšega zanimanja za gradnjo doma s strani krajanov Žič, kot je zapisal kronist, saj so imeli občutek, da so jim »gasilci iz Loč prav tako pri roki«.

Slovesno odprtje doma v Draži vasi je bilo 8. 7. 1928. Blagoslova doma se je udeležil tudi starešina Gasilske župe sreza Celje Konrad Golgranc.

Gasilske intervencije

Iz zapisov spominske knjige za leto 1930 sledi, da se celo leto niso udeležili nobenega požara, ker požarov ni bilo niti doma niti v bližini. V naslednjem letu so sodelovali v treh velikih požarih gospodarskih poslopij v sosednjih krajih. Zgodilo se je, da jim je ročna brizgalna bolje služila od devetih drugih motornih brizgaln, udeleženi v gašenje požara. Po požarnih zapisih do leta 1933 v njihovem požarnem okolišju ni bilo večjih požarov, kar je bilo za društvo ob 10. obletnici obstoja razveseljiv podatek.

Po zagotovitvi ustnih virov je prevoz brizgalne na intervencije in za druge potrebe društva nudil posestnik in lastnik konjske vprege Franc Satler, po domače Spodnji Sodin. V času ročnih brizgalk in tudi kasneje v obdobju motornih na podvozzju je bil to velik prispevek k operativnemu delovanju gasilskega društva.

Konjske vprege v diru na kraj nesreče, simbolična slika

Vprežni konji za vleko ročnih gasilskih brizgaln so imeli odločilno vlogo pri izvozu in dohodu na kraj dogodka. To obdobje je v Dravinjski dolini trajalo skoraj sto let – zadnja brizgalna na ročni pogon se je 1960 umaknila iz operative.

Gasilski vprežni konji so bili v malih krajih pretežno last furmanov. Večja slovenska mesta so vzdrževala vprežne konje prav za gasilske potrebe.

Za konjske vprege, gasilske ali furmanske, so veljala posebna povelja, čeprav jezikovno različna, ki so del našega kulturnega izročila. V konjarstvu na Slovenskem

so se ohranili in se še uporabljajo zapisani ukazi ali povelja za ravnanje s konjsko vprego. Gasilska konjska vprega in furmanstvo sta se v Draži vasi prepletala, zato so še posebej zanimivi ukazi za ravnanje s konjskimi vpregami.

Lastniki konj so praviloma s konji ravnali humano, saj so v ljudski modrosti veljali za plemenito žival. Brez njih ne bi bilo napredka v družbeno-gospodarskih odnosih in ne v gasilstvu. V zgodovini sta konjski hrbet in vlečna moč mnogim lajšala, drugim bogatila življenje, tretjim pa prinašala neverjetne spremembe v njem.

Ukazi za ravnanje s konjsko vprego

Ukaz	Štajerska	Prekmurje	Gorenjska	Dolenjska
Naprej	hia	gia	jii	gia
Na desno	tihot	dip	hot	hot
Na levo	bistra hor	hoo	bistar	bister
Stoj	eha	jeej	jej	
Premik – stranski	humi		humej	humi
Premik – ritenski	curik		curuk	curik

Utrinek

Člani društva so se udeležili pogreba v prometni nesreči umrlega Jerneja Vengusta, ki je bil podstarešina Gasilske zajednice Dravske banovine in član uprave Gasilske zveze Kraljevine Jugoslavije.

Povedati je namreč potrebno, da je tovariš Vengust prihajal skupaj z Golograncem, starešino župe Celje, na inšpekcijske obiske gasilcem v Dražo vas. Kot spomin na udeležbo na takrat največjem pogrebu v Gasilski župi Celje hrani društvo edino tovrstno sliko na Konjiškem. Vengust je bil doma na Ljubečni pri Celju. Tamkajšnje društvo ima urejeno spominsko sobo njemu v čast.

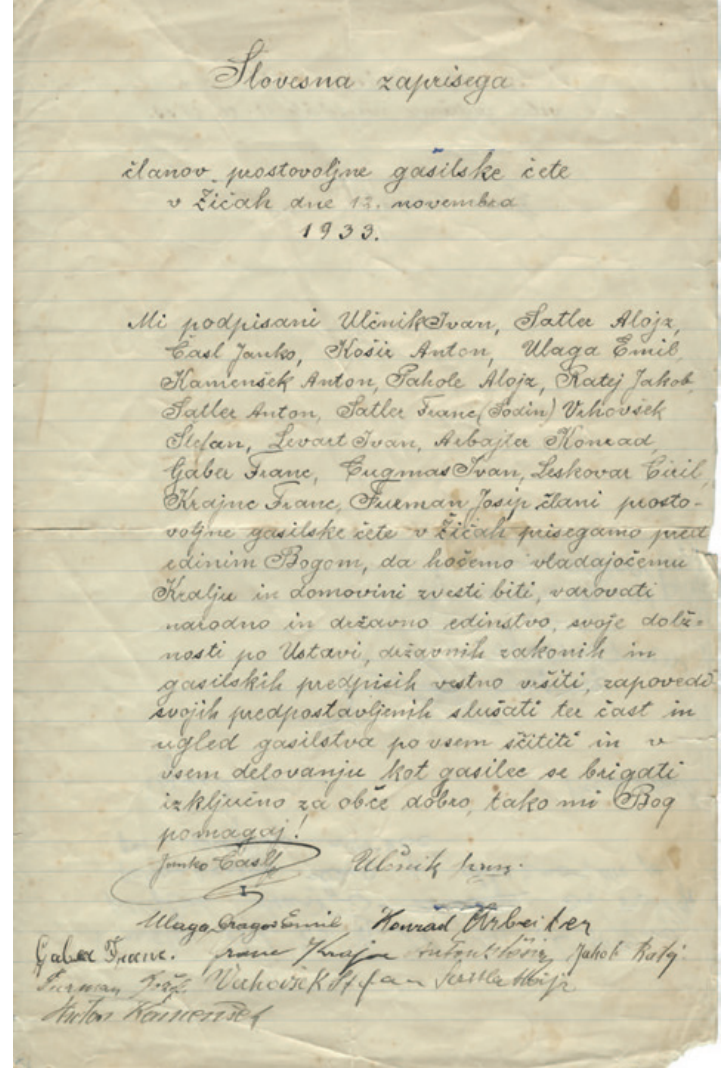
Pogrebni sprevod gasilskega voditelja Vengusta, 1934

Novo in skupno ime društva

Izvirni naslov društva ob nastanku v letu 1923 je bilo Prostovoljno gasilno društvo v Žičah, kar je razvidno iz dokumenta Okrajnega glavarstva Konjice z dne 25. 5. 1923. Na zboru članov 3. 2. 1935 je bilo sklenjeno preimenovanje društva v Gasilsko četo Draža vas - Žiče.

V letu 1933 je bilo delovanje društva zelo razgibano. Priredili so veselico, nabavili nekaj opreme in imeli žalne seje za umorjenim jugoslovanskim kraljem Aleksandrom I. Morali so izvesti tudi novo osebno zaobljubo članov društva novemu kralju Petru II.

Zaobljube ali slovesne zaprisege so v tistem času bile zakonska obveza gasilskega članstva vodji države - kralju.

Faksimile: Slovesna zaprisega, 12. november 1933

Člani društva ob slovesni zaprisegi leta 1933

Čas za novo gasilsko tehniko

Mnoga društva so opuščala brizgalne na ročni pogon, med njimi je bilo tudi društvo Draža vas - Žiče, ki je v letu 1938 praznovalo 15 let delovanja. Ena od posebnosti društva je bilo uspešno zbiranje finančnih sredstev izven kraja, pri različnih podpornikih in osebnih prijateljih z dobrim finančnim statusom.

Takšno sodelovanje je društvu v letu 1938 omogočilo nabavo nove motorne brizgalne ILO, slovenske izdelave.

Prvo motorno brizgalno je društvo prejelo 24. julija 1938, blagoslov pa so opravili 21. avgusta 1938. Na ta dan so priredili veliko slavnost z gasilsko veselico, hkrati pa je to bila tudi priložnost za podelitev gasilskih odlikovanj članstvu. Tako so zaokrožili eno od uspešnih obdobj delovanja in se pridružili društvom s sodobno gasilsko tehniko.

V ta čas spada tudi sprememba v odnosih med gasilci. Leta 1937 je Gasilska zveza Dravske banovine sprejela sklep, da se slovenski gasilci med seboj nazivajo **tovariš** in ne več **gospod**.

Društvena motorna brizgalna ILO, slovenske izdelave, iz leta 1938, danes eksponat v Gasilskem muzeju Dravinjske doline

Uspešne aktivnosti društva

Sprehod skozi čas delovanja društva je posebej zanimiv. Društvo je poleg osnovne naloge požarnega varstva gojilo in skrbelo tudi za kulturno in prosvetno življenje. Uspešnost je vedno odvisna od ljudi in njihove upornosti. To je dobro razumel tajnik društva in nadučitelj Janko Časl.

Prihod prve motorne brizgalne, 1938

Začetni in nadaljnji uspehi v društvu so zgodovinsko povezani z idejami in delom, ki ga je v društvu kot idejni ustanovitelj srčno opravljal Janko Časl, nadučitelj in šolski upravitelj v Žičah. Bil je gonilna in povezovalna oseba društva.

Izobraževanje članstva

V društvu so skrbeli za strokovno izobraževanje in za pridobivanje novih članov. Redno članstvo je nihalo med 20 in več kot 30 članov. Ob 15-letnici je bilo med člani 12 ustanovnih članov in častni član društva ter 32 podpornih članov. V društvu so bili trije odseki: napadalno-obrambni, kulturno-prosvetni in samaritanski (prva pomoč).

Sodelovanje z ostalimi društvi na Konjiškem je bilo odlično, kar je razvidno iz zapisov spominske knjige o udeležbi članov drugih društev na prireditvah, ki so bile, kot je zapisano, »v najlepšem razpoloženju«.

Društvo je v letu 1936 imelo tudi zastopnika v gasilski župni skupščini, in sicer je bil član nadzornega odbora Janko Časl.

Faksimile potrdila o izobraževanju Antona Kamenjška, 1945

Pregovorno je čas stari in dobri sodnik, ki nas popelje v preteklost. Iz pisnih virov je namreč razvidno, da je takratna Gasilska četa Draža vas - Žiče imela v obdobju složnih naporov in ciljev iz leta v leto več podpornikov in dobrotnikov. Omenjeni čas prav tako potrjuje, da je v slogi moč, ki je društvu prinesla razvoj in dober gasilski glas, posebej pa zaupanje v samega sebe.

Blagoslov prve motorne brizgalne, 1938

ODLIKOVANJA IN ČASTNI NASLOVI 1923–1941

Odličja na poti skozi zgodovino postanejo del človeške zavesti, kako ločiti boljše od dobrega ali kako nagradjevati in častiti nadpovprečje človeške dejavnosti. V to vsekakor spadata prostovoljnost in humanitarnost, kot vrednoti človeštva sedanjega in preteklega časa. V zrcalu teh časov je človeški um od rimske dobe do danes izoblikoval odličja za odličnost. Torej, odlikovanja in nazive. V slovenskem prostoru gasilci prejemajo odlikovanja od leta 1905, ko je cesar in kralj avstro-ogrske monarhije Franc Jožef I. podelil prvo gasilsko odlikovanje, imenovano medaljo za hrabrost, vrlino in vztrajnost.

Odlikovanja za gasilsko prostovoljnost so skozi čas dobila nove vsebine in protokole, ki jih v tem zborniku ni mogoče predstaviti v zadovoljivem obsegu.

Častna člana društva

Društvo je prvemu načelniku in kasnejšemu tajniku Janku Časlu iz Žič leta 1937 podelilo naslov častnega člana društva. Gasilska zajednica Dravske banovine Ljubljana ga je leta 1938 odlikovala z gasilskim srebrnim križcem za požrtvovalnost.

Častni naslov za zasluge pri razvoju društva je bil podeljen že leta 1926 načelniku društva, Francu Vucaju iz Draže vasi.

Janko Časl
(1876–1942)

Franc Vučaj
(1871–1945)

V letu 1938 je Gasilska župa sreza Celje društvu poslala tudi medalje – znake za dolgoletno službovanje v gasilstvu, in sicer 12 znakov za 15-letno službovanje in 4 znake 10-letno službovanje.

Odlikovanje srebrni križec
za požrtvovalnost

Znak GZ Dravske banovine
za 10-letno službovanje

Medaljo (znak) za 10-letno službovanje so prejeli:

- Konrad Arbajter
- Ivan Cugmas
- Franc Gaber
- Ivan Levart

Podelitev medalj (znakov) za dolgoletno službovanje v gasilstvu

Medaljo (znak) za 15 let so prejeli:

- Janko Časl
- Anton Kamenšek
- Anton Košir
- Franc Kranjc
- Alojz Pahole
- Jakob Ratej
- Alojz Satler
- Anton Satler
- Franc Satler
- Ivan Ulčnik
- Štefan Verhovšek
- Franc Vučaj

Gasilske znake je ob 15-letnici društva podelil starešina Gasilske župe sreza Celje Konrad Gologranc.

Opomniti je potrebno, da je bilo društvo ob ustanovitvi povezano v Gasilsko župo Žalec. Po smrti njenega starešine Bergmana, ki je dajal napotke za ustanovitev društva v Žičah, se je v letu 1929 sedež prenesel v Celje. Za starešino je bil izvoljen Konrad Gologranc, ki je župo vodil do 2. svetovne vojne.

Znak GZ Dravske banovine
za 15-letno službovanje

Dr. Rihard Bergman,
prvi starešina župe Žalec
(1881–1926)

Konrad Gologranc,
starešina Gasilske župe
sreza Celje

SEZNAM PREDSEDNIKOV IN POVELJNIKOV V OBDOBJU 1923–1945

Predsedniki gasilskega društva

- Franc Satler, 1923–1928
- Franc Vucaj, 1928–1931
- Franc Satler, 1931–1932
- Ivan Ulčnik, 1932–1945

Poveljniki gasilskega društva

- Martin Medvedec, 1923–1928
- Ivan Ulčnik, 1928–1932
- Alojz Satler, 1932–1945

Vendar v življenju ni nič večno. Večne so le spremembe, ki so se že kazale na političnem obzorju Evrope.

Že v letu 1940 je Gasilska zajednica Dravske banovine Ljubljana z okrožnico z dne 25. novembra opozarjala vse slovenske gasilce na možnost vojne ter med drugim zapisala: »*Odločno se moramo postaviti na branik naše narodne svobode.*«

Okrožnico sta podpisala starešina dr. Anton Kodre in tajnik Franc Mežek.

Dogodki so se kmalu iztekli v 2. svetovno vojno. Že aprila 1941 se je tudi gasilstvu spremenil svet, saj so se premikale meje časa in življenja.

Franc Satler

Ivan Ulčnik

Martin Medvedec

Alojz Satler

Št. 7530

Ljubljana, dne 25. novembra 1940.

OKROŽNICA

VSEM TOV. GASILSKIM ŽUPAM IN ČETAM

Dne 1. decembra praznujemo praznik Zedinjenja Slovencev, Srbov in Hrvatov v kraljevini Jugoslaviji.

Po zlomu starih držav je na njih grobovih zrasla mlada in močna Jugoslavija. Pokopano je bilo staro, da da življenja novemu bitju in s tem svobodnemu razmahu mladih slovanskih narodov na Balkanu. Slovenci, Hrvati in Srbi smo z ustanovitvijo naše skupne domovine šele pričeli razvijati svoje fizične in duševne zmožnosti. Pričeli smo ustvarjati kulturne dobrine, o katerih smo popreje komaj sanjali.

Sedanji čas pa je čas preizkušnje. Svetovni dogodki sedanje vojne in mrzlične priprave za nove čase vojne in miru nas opozarjajo, da moramo pričakovati še velikih viharjev, ki dan za dnem ogrožajo našo skupno domovino. Nismo več razburjeni, ampak skoraj ravnodušno pričakujemo velikih dejstev ter samo ugibamo, kako bodo ta dejansko usmerila naše življenje.

Za naše gasilstvo velja ob vsem tem samo eno: Odločno se moramo postaviti na branik naše narodne svobode. Odstraniti moramo vsako omahljivost in mahadravost iz naših vrst in iz naših src. To pa bo mogoče le tedaj, ako je naša zavednost usidrana v naši pripravljenosti, v našem strokovnem znanju, ki nam omogoča samozavestno doseči naš cilj. Poglobiti moramo torej predvsem naše znanje, da bomo kos sovražnikom in da odstranimo razjedanje naših duš. Vedno in povsod moramo biti gasilci ustvarjajoča sila v svojem narodu. Le v takem duševnem razpoloženju bomo mogli stati na braniku naših domov in naše družine. Vemo, da bomo morali še iti na pot trpljenja. Vendar se moramo pri tem spomniti, da brez velikih žrtev ni svobode in ni mogoče doseči cilja, ki lebdi pred nami. Tudi pred nami so bile žrtve, ki so ustvarile našo današnjo državo. Ob spominu hvaležnosti na nje se moramo zavedati, da smo prevzeli njihovo dedščino in da bomo to dedščino branili.

Živio naš kralj Peter II.!

Živio naš pokrovitelj kraljevič Tomislav!

Živio Nj. Vis. knez namestnik Pavle!

Živio naš Visoki kraljevski dom!

O D R E D B A .

Proslava praznika naj se vrši na sledeči način:
Vse gasilske edinice se na dan proslave Zedinjenja, dne 1. decembra t.l. udeležijo v svečanem kroju polnoštevilno ali vsaj po svojih upravnih cerkvenih svečanostih in morebitnih drugih prireditvah v počastitev tega praznika.

Vse potrebno naj ukrenejo v svojem delokrogu gasilske edinice same, upoštevajoč pri tem krajevne razmere.

Prednja okrožnica naj se prečita zbranemu članstvu na dan proslave.

S tov. gasilskim pozdravom:
NA POMOČ!

Tajnik:
Mežek Franc l.r.

Starešina:
Dr. Kodre Anton l.r.

4. poglavje

2. SVETOVNA VOJNA IN ČAS PO NJEJ

Nemška zasedba dela Slovenije 1941–1945 in gasilstvo v Draži vasi

Po 6. aprilu 1941 so na slovensko ozemlje vdrl kar trije okupatorji; v družbi Nemcev še Italijani in Madžari. Nemška vojska je v naše kraje v Dravinjski dolini prišla že 11. aprila 1941 in takoj postavila svojo oblast.

V 2. svetovni vojni so okupatorske oblasti postavile nova vodstva ali društva celo ukinile. Prav tako so društva in kraji prevzeli nova ali stara nemška imena – po dostopnih podatkih so manjše gasilske čete preimenovali v Feuerwache, gasilske straže, večja društva pa v Freiwillige Feuerwehr, prostovoljno gasilstvo.

Nov naziv gasilskega društva

Draža vas - Žiče 1941–1945:

Feuerwache Gattersdorf - Seitzdorf,

Gasilska straža Draža vas - Žiče.

Novo nemško društvo je bilo povezano z gasilsko komando za okrožje Celje, nemško poimenovano *Kreis Feuerwehrkommando Cilli*, ki je bilo povezano s štajersko gasilsko komando v Gradcu. Društvo je delovalo po načelu ‚živi in delaj naprej‘, se pravi brez posebnega napredka. V dobrem pomenu besede je bilo modro zaradi požarnega varstva vasi in okolice, saj so prebivalci v vojnem času prav tako potrebovali pomoč v nesrečah.

Vojno delovanje je zajelo tudi Dražo vas, znan je dogodek iz konca meseca aprila 1945, ko je bil smrtno ranjen Milenko Knežević, partizanski komandant Bračičeve brigade. Pred gostilno Marguč ga je izza železniškega nasipa ustrelil nemški ostrostrelec. Spomin na to obdobje se skupaj z etnološko zbirko ohranja v Pustovi hiši na Tolstem vrhu, kjer se s spominsko svečanostjo javno obeležuje 27. april, dan upora proti okupatorju.

Zanesljivo je, da sta bila v vojnem času v vodstvu društva Alojz Satler in Ivan Ulčnik, ki sta z ostalimi člani skrbela za dom in opremo. Po znanih podatkih naj

Med 2. svetovno vojno posneta slika, 1945. V ospredju brez pokrivala Milenko Knežević. V levem delu ozadja Jakob Štefančič, po vojni dolgoletni ravnatelj sedanje Osnovne šole Pod goro.

bi bilo v društvu vsaj 11 članov, ki so proti koncu vojne nabavili celo nov voz za gasilsko orodje.

Takšen sklep je mogoč iz poročila Inventarni zapišek z dne 24. 6. 1945, ki ga je Prostovoljna gasilska četa Draža vas poslala Okrajnemu načelstvu notranjega ministrstva v Slovenskih Konjicah.

Alojz Satler in Ivan Ulčnik, vodilna člana društva 1941–1945

Alojz Satler

Ivan Ulčnik

LETO 1945 NOVA JUGOSLAVIJA IN SLOVENIJA

Grb Socialistične federativne republike Jugoslavije

Grb Ljudske republike Slovenije, 1946-1991

Grb Gasilske zveze SFR Jugoslavije, 1951-1991

Grb Gasilske zveze Ljudske republike Slovenije, 1949-1991

Novi časi, novi koraki in nova pot. Tako je v zgodovini bilo od nekdaj, ko se je začinjalo znova in so na mejnih časa stali ljudje, zazrti v prihodnost. Prostovoljnosti in humanosti med ljudmi ni mogoče omejiti, ker ti vrednoti živita v ljudeh, in zato gre gasilstvo iz roda v rod.

Tudi v Draži vasi in Žičah ni moglo biti drugače, saj so v skupnem društvu vzgojili in strokovno usposobili številne gasilce. Po končani vojni vihri jih je čas ponovno združil v uspešno obdobje.

Na čelo prostovoljne gasilske čete sta bila leta 1945 postavljeni Alojz Satler (predsednik) in Ivan Cugmas (poveljnik).

Oba sta bila gasilska častnika iz Draže vasi, kar je razvidno s seznama gasilskih častnikov Okrajne gasilske zveze Celje – okolica, sektor Slovenske Konjice, z dne 22. aprila 1953.

Četa je bila v tem času povezana v Okrajni ljudski odbor Osvobodilne fronte Slovenske Konjice – odsek za notranje zadeve, ki je skrbel za gasilstvo in je 5. 9. 1945 Prostovoljni gasilski četi Draža vas - Žiče poslal okrožnico za šolske vaje z 'motorko'. Zgoraj opisana povojna organizacija se je obdržala do leta 1947, kar je razvidno iz okrožnice z dne 19. 1. 1947.

Skupinska slika udeležencev gasilskega tečaja leta 1945, med njimi Anton Kamenšek iz Draže vasi

Miran Špicar, prvi poveljnik GZS, 1949

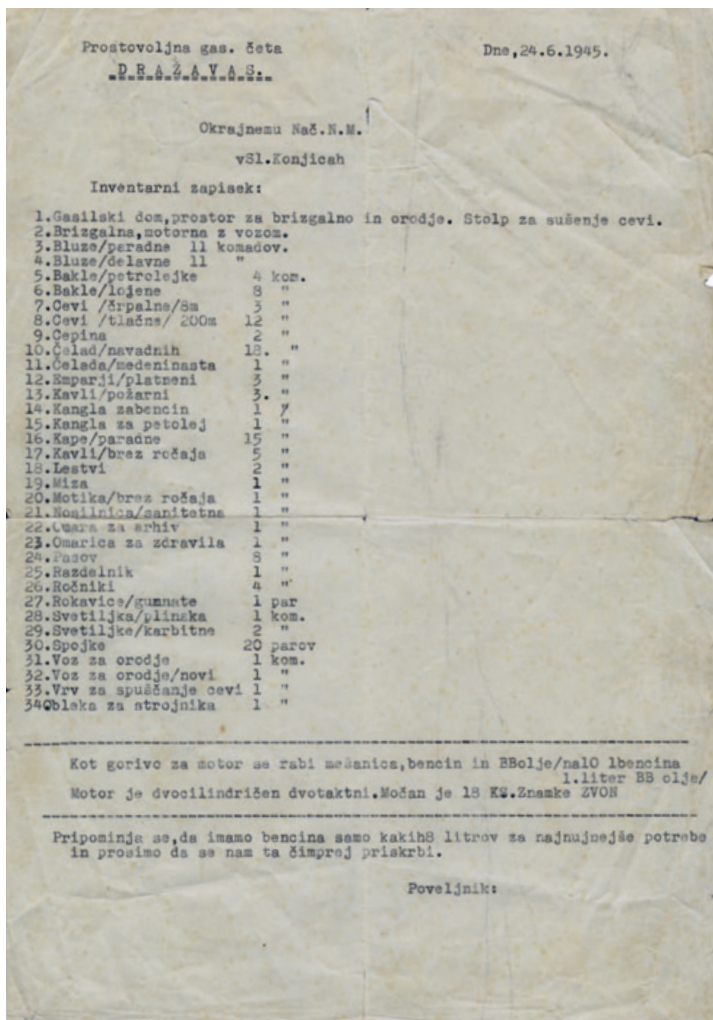
Matevž Hace, prvi predsednik GZS, 1949

Po dostopnih podatkih gasilska četa 1945. še ni imela članic, temveč le 23 članov.

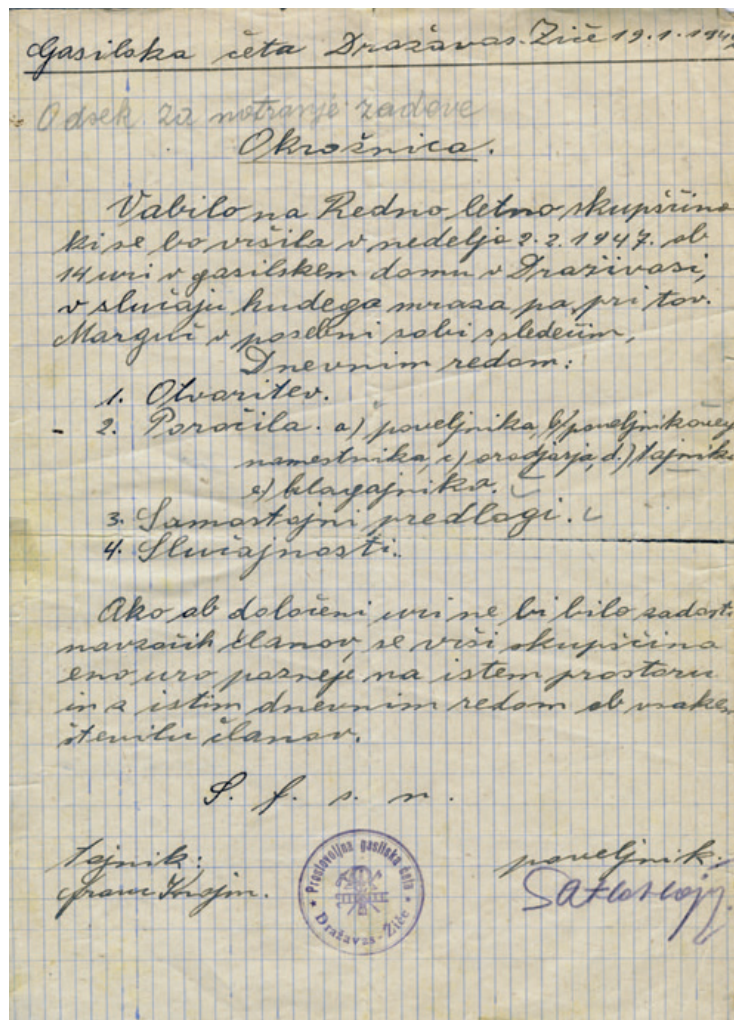
Priprave za postavitve samostojne gasilske organizacije so pri nas potekale z ustanovitvijo Okrajne gasilske zveze Celje – okolica, sektor Slovenske Konjice.

Za poveljnika sektorja je bil postavljen Alojz Satler, gasilski častnik in član Prostovoljne gasilske čete Draža vas - Žiče. Imenovani je to nalogo opravljal do leta 1955, ko je bila ustanovljena Gasilska zveza Slovenske Konjice. Ob tem naj omenimo, da je Zakon o prostovoljnem gasilstvu bil sprejet leta 1948, Gasilska zveza Slovenije pa je bila ustanovljena na I. gasilskem kongresu leta 1949. Z njenim nastankom je postala članica GZ SFR Jugoslavije.

Gasilci so po vojni delovali v zelo skromnih razmerah, kar je trajalo mnogo let. Pokončna drža in pripadnost gasilstvu sta bila osnovna stebra za nadaljnji razvoj. V društvu se je vse pisalo ročno, pisalni stroj je bil v gasilstvu razkošje. Gasilsko opremo so dodeljevali višji organi, kakor tudi pogonsko gorivo za brizgalne in gasilska vozila. Ob vsem tem so se tudi izobraževali. Član društva Anton Kamenšek je že decembra 1945 opravil 10-dnevni gasilski tečaj, ki je potekal od 1. do 10. 12. 1945 v Ljubljani v organizaciji Ministrstva za notranje zadeve Federativne republike Slovenije.

Faksimile: Inventarni zapisek, 24. 6. 1945

Faksimile: Okrožnica z dne 19. 1. 1947

Skromne razmere, vendar viden napredek

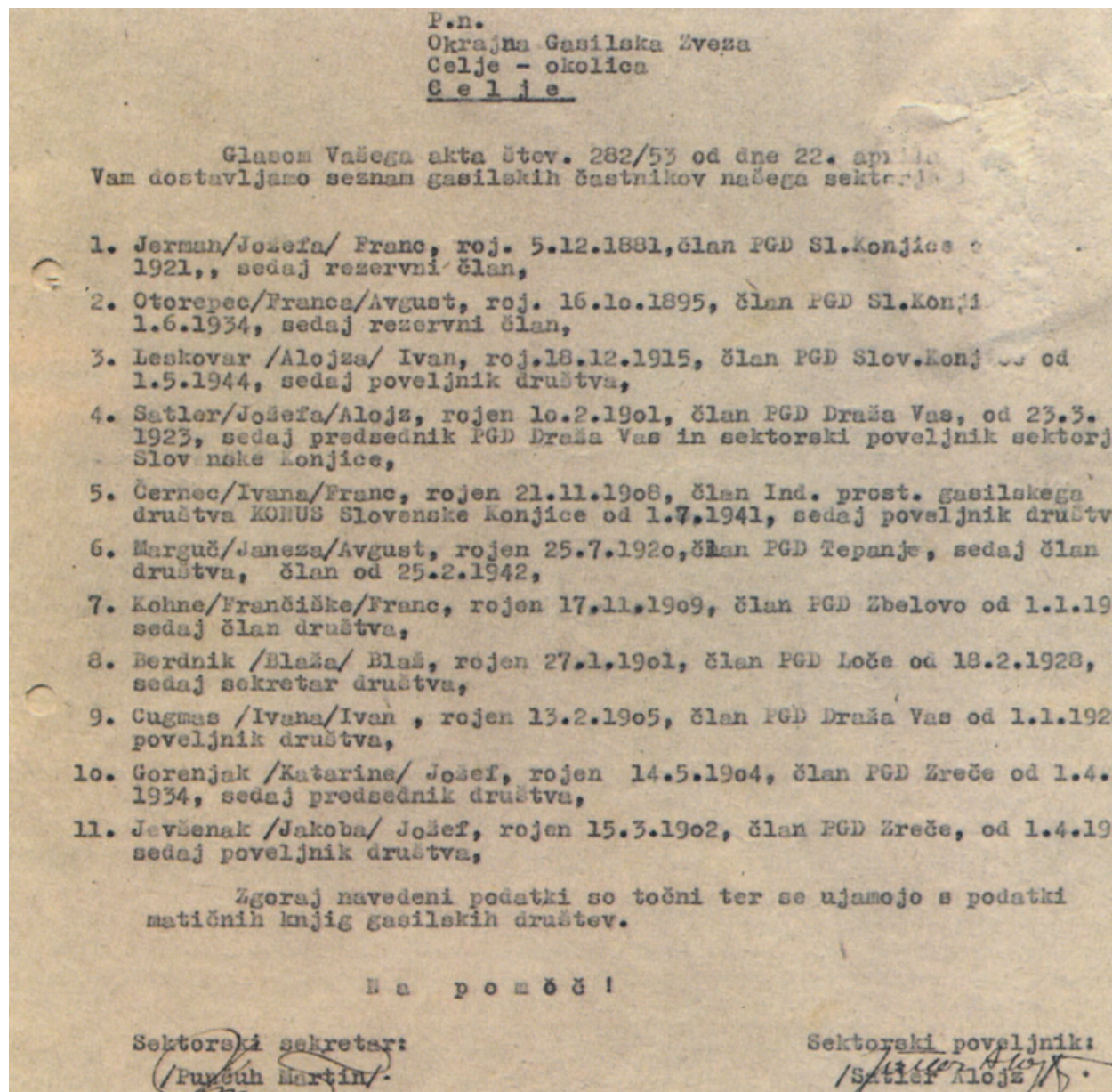
V društvu je bil leta 1958 opravljen pomemben nakup tehnike, in sicer motorne brizgalne znamke Savica, v naslednjem letu pa gasilske električne sirene za alarmiranje.

Ob praznovanju 40-letnice obstoja in delovanja društva je bil leta 1963 razvit prvi društveni prapor kot simbol in ponos krajevnega gasilstva.

Življenje v društvu je postajalo ena sama tekma tudi pri nabavi vozil. Leta 1963 so v društvu nabavili avtobus za prevoz gasilcev in gasilskega orodja na kraj požarišča ali elementarne nesreče. V društvu so kmalu ugotovi-

vili, da je avtobus neprimerno vozilo za posredovanje na požariščih, še posebej po cestah v tistem času. Leta 1966 se je pojavila priložnost za zamenjavo avtobusa za manjše vozilo Fiat furgon 615B.

Delo društva je bilo v tem času usmerjeno tudi v pridobivanje novih članov, članic in mladine. Za zgodovino požarnega varstva v naših krajih je potrebno izpostaviti pomemben in pohvale vreden podatek, da je društvo v Špitaliču, ki je spadal v njihov požarni okoliš, organiziralo tečaj za izprašanega gasilca, ki ga je opravilo 18 udeležencev. To je bil velik prispevek k preventivnemu znanju krajanov Špitaliča in njegove okolice na področju požarnega varstva.

Faksimile: Seznam gasilskih častnikov konjiškega gasilskega sektorja, 1953

Naslov izpolnjevalca (gas. enote):

Prostor, gosp. društvo
Draža vas

Kraj in datum:

Dražavaš 22. 6. 1959

St. 2/59

Poročilo o požaru (nesreči)

v (pri): Dražavaši pri Arbajter Klavdradu

Kraj: Draža vas

Okraj: Celje.

Sekretar:
Černjan Ribič

(Zig)

Poveljnik:
Lipičnik Fran

1	a) Lastnik pogorele premičnine, nepremičnine, (državni, zadružni, privatni sektor*)	Arbajter Klavdrad posestnik Dražavaš privatni sektor		
	b) Priimek in ime reševalca, poklic, naslov	Prostovolna gas. društvo Draža vas		
2	a) Kaj je gorelo? (Stanovanjska hiša, gospodarsko poslopje, pridelki itd.)	Gospodarsko poslopje		
	b) Kaj se je reševalo? (Ljudje, živina, premičnine?)	Živina		
3	a) požara	Dan 22. mesec VI. leto 1959		
	b) reševanja	ob 2.45 uri minut Javljeno po komu? Jurijček Černjan		
4	Način alarmiranja (rog, sirena, električni zvonec, plat zvana itd.) plat zvana			
5	Odhod iz gas. doma	1. gas. voz 30 mož, ob 2.45 uri min.	Prihod na pogorišče	1. gas. voz ob 2. uri 47 min.
		2. gas. voz mož, ob uri min.		2. gas. voz ob uri min.
		3. gas. voz mož, ob uri min.	3. gas. voz ob uri min.	
Oddaljenost v km		oddaljena 300 m		

B 284-56

Praznovanje 40. obletnice društva – prevzem prapora, 1963

Avtobus TAM Pionir KR 21-46 iz leta 1963

Utrinek s prireditve ob jubileju PGD Draža vas - Žiče, 1963

Po letu 1958, kot začetku motorne tehnike, sledita leti 1971 in 1972, ko je društvo nabavilo novo motorno brizgalno Rosenbauer in gasilski kombi IMV.

V naslednjem letu, ob 50-letnici delovanja, pa je bil slovesno razvit pionirski prapor.

Fiat Furgon 615B iz leta 1966

Gasilsko vozilo IMV 1600 leta 1972

Prevzem motorne brizgalne Rosenbauer, 1971

PGD Draža vas - Žiče in člani iz Špitaliča

1977 je občinska gasilska zveza spremenila požarne okoliše in Špitalič priključila k PGD Draža vas - Žiče. Ker je to precej oddaljeno od Draže vasi, kjer je bil gasilski dom, so v Špitaliču ustanovili gasilsko desetino.

Članov iz Špitaliča, ki so bili vključeni v društvo, je bilo kasneje še veliko več (od leta 1978 naprej). Sodelovali so v ekipah članov in članic ter v mladinskih ekipah. Imeli so svoje prostore v Špitaliču in tudi nekaj gasilske opreme.

Po delitvi društva na Dražo vas in Žiče leta 1980 je še nekaj let Špitalič spadal pod požarni okoliš Draže vasi. Kasneje, verjetno okrog leta 1988, pa se je Špitalič priključil PGD Žiče (natančnejšega podatka iz zapisnikov ni bilo mogoče ugotoviti).

Leta 1978 je potem bil organiziran tečaj za izprašanega gasilca, kot se je takrat imenoval tečaj. Tečaj, ki je bil izveden v Špitaliču, je opravilo 17 članov in članic.

Seznami iz tega obdobja so nekoliko pomanjkljivi, a iz dostopne dokumentacije lahko ugotovimo, da so leta 1978 tečaj zagotovo opravili naslednji člani:

- Stanislav Grašič
- Hedvika Leber
- Ivica Jevšenak
- Vlado Jevšenak
- Jože Klokočovnik
- Franc Podkrajšek
- Milena Ramšak
- Rado Ratej
- Darinka Ratej
- Ciril Rožanc
- Zvonko Rožanc
- Marjan Rožanc
- Ivanka Rožanc
- Jože Rožanc
- Angela Sorec
- Karl Šuperger
- Zvonko Šuperger

Prevzem gasilskega vozila IMV, 1972

SEZNAM PREDSEDNIKOV IN POVELJNIKOV V OBDOBJU 1945–1992

Ivan Cugmas

Avgust Levart

Anton Pilpaher ml.

Franc Ratej st.

Jožef Verhovšek st.

Jožef Gošnjak

Predsedniki društva

- Alojz Satler, 1945–1954
- Franc Ratej st., 1954–1962
- Avgust Levart, 1962–1968
- Jožef Verhovšek st., 1968–1992

Poveljniki društva

- Ivan Cugmas, 1945–1958
- Anton Pilpaher ml., 1958–1961
- Jožef Gošnjak, 1961–1968
- Avgust Levart, 1968–1972
- Anton Pilpaher ml., 1972–1983
- Jožef Gošnjak, 1983–1992

**Leto 1983 –
večnamenski objekt – središče
gasilstva, kulture in zabave**

Čas in razvoj kraja je prinesel nove izzive, tako za gasilce kot za vodstvo krajevne skupnosti. Kraj je postal vse bolj obrtniško in podjetniško naravnan, javnih objektov v kraju še ni bilo. Sprejeta je bila skupna odločitev za gradnjo novega centra v vasi, in sicer gasilskega doma in trgovine. Tako leto 1980 postane zgodovinska prelomnica v razvoju kraja in društva.

Vsak razvoj išče nova pota

Tudi Žiče so v tem času imele svojo razvojno pot. Razmišljanje in cilji krajanov so bili prav tako usmerjeni v prihodnost. Krajevna skupnost Žiče je odgovorno ureničevala potrebe prebivalcev kraja. V okvirju splošnega napredka je vodstvo krajevne skupnosti skupaj s krajanji in člani gasilskega društva Draža vas - Žiče leta 1980

Gradnja večnamenskega objekta, 1980

Gradnja večnamenskega objekta, 1980

sprejelo odločitev za ustanovitev svojega Prostovoljnega gasilskega društva Žiče.

Dogodek iz leta 1923 se je ponovil in na Konjiškem se je v zgodovino vpisalo še eno gasilsko društvo. Po skupni življenjski poti gasilcev dveh vasi, ki se je začela leta 1923 in trajala 57 let, sta oba kraja dosegla višjo stopnjo požarnovarstvenega razvoja in organiziranosti. V takšno življenjsko središče spada tudi gasilsko društvo, ki s preventivnim delovanjem, vzgojo gasilskega pomladka in drugimi aktivnostmi pomembno prispeva k varnejšemu počutju krajanov.

Izhajajoč iz temeljne ustanovne listine in njenih vsebin, sta bili sedanji prostovoljni gasilski društvi Draža vas in Žiče nedeljiva zgodovinska celota. Skupna zgodovinska pot PGD Draža vas - Žiče je v orisu zgodovine društva predstavljena od leta 1923 do leta 1980, ko so se poti ločile, sosedski odnosi in sodelovanje pa ostali. Medčloveški odnosi so smisel našega življenja, nas bogatijo in brusijo, da na novo pot v življenju odidemo modrejši. Društvo je v času skupnega delovanja PGD Draža vas - Žiče podelilo **častno članstvo** Mihaelu Klokočovniku, članu PGD Žiče.

Člani gradbenega odbora, 1983

Skupni načrt za razvoj Draže vasi

Krajevna skupnost Draža vas je pri umestitvi večnamenskega objekta morala usklajevati delo med investitorji, in sicer med PGD Draža vas, Samoupravno interesno skupnostjo za požarno varnost Občine Slovenske Konjice in trgovskim podjetjem Dravinjski dom Slovenske Konjice. Predsednik gradbenega odbora za izgradnjo gasilskega doma, ki je trajala kar tri leta, je bil Mirko Satler, podjetnik in gasilec v kraju.

Odprtje doma in trgovine je bilo postavljeno v program praznovanja 60-letnice društva.

Skupni datum praznovanja je bil dogovorjen za 8. oktober 1983. Udeležba gasilcev in krajanov je bila izjemno velika. Govore zahvale in slavnostne pozdrave so imeli: predsednik KS Draža vas Dušan Arbajter, Florjan Jančič, predsednik SIS za požarno varnost, in Jože Verhovšek st.

Slavnostno vzdušje je podprla godba na pihala, velikemu družabnemu srečanju pa so igrali Slaki.

Gasilski dom je za vsako društvo kakor tudi za bodoče rodove prelomnica za pogoje dela in razvoja. Takšnemu dogodku se spodobi simbolično pokloniti s spominsko ploščo, ki ohranja zgodovinski spomin društva, čeprav doma ne krasijo stvari, temveč članstvo, ki je njegova duša.

Gasilski dom v večnamenskem objektu, 1983

Slavnostna govornika Jože Verhovšek st. in Dušan Arbajter, 1983

Odprtje večnamenskega objekta, 1983

Gasilsko vozilo TAM 75 T - 3B, 1985

Vendar življenjska modrost pravi, da za vsakim prazničnim dnevom pride delovni dan in novi izzivi pri delu.

V letu 1985 je društvo nabavilo vozilo TAM 75 T - 3B in leta 1987 Lado Nivo ter tako dočakalo novo obdobje razvoja v Republiki Sloveniji.

Lada karavan 1500 je bila pridobitev leta 1993.

5. poglavje

DELOVANJE GASILCEV V SAMOSTOJNI REPUBLIKI SLOVENIJI

Leto 1991 – delovanje gasilcev v samostojni Republiki Sloveniji

Spremembe državnih in družbenopolitičnih sistemov se vedno dotaknejo tudi gasilcev, čeprav so gasilci strokovna in nepolitična organizacija, ki opravlja javno službo. Pa vendar je bilo v osamosvojitveni vojni za Slovenijo društvo s svojimi člani aktivno vključeno v načrte Teritorialne obrambe in Slovenske vojske.

Osamosvojitve Republike Slovenije je prinesla nove izzive slovenski prostovoljni gasilski organizaciji. Njen razvoj in delovanje je gasilec prinesel rezultat največjega zaupanja in spoštovanja med ljudmi.

Nova organiziranost slovenskega gasilstva

Ustanovni gasilski kongres v Republiki Sloveniji je bil v Slovenj Gradcu leta 1993. Kongres je sprejel slovensko gasilsko himno in gasilski grb. Za prvega predsednika je bil izvoljen Ernest Eöry in za prvega poveljnika Tone Sentočnik. Gasilska zveza Slovenije kot krovna organizacija združuje 1.341 prostovoljnih društev, v katere je vključenih več kot 170.000 članic in članov. Svojo moč v opravljanju javne gasilske službe zagotavlja več kot 50.000 operativnih članov in članic. Letno skoraj 40.000 članov in članic dopolni znanje in veščine s programi temeljnih in dopolnilnih usposabljanj. Nenehno usposabljanje zagotavlja požarno in drugo varnost njih samih in državljanov Slovenije.

Zastava Republike Slovenije, 1991

Ernest Eöry (1936-2016),
prvi predsednik GZS

Tone Sentočnik (1941-1998),
prvi poveljnik GZS

Grb Republike Slovenije, 1991

Grb Gasilske zveze Slovenije, 1993

Načrtna gradnja regijskih poligonov za usposabljanje operativnega članstva, opremljanje članstva in društev sledita sodobnim izzivom. Intervencije so različne glede na tehnološki razvoj in podnebne spremembe.

V novi domovini je po Zakonu o gasilstvu v letu 1993 posamezno prostovoljno gasilsko društvo postalo lastnik celotnega društvena premoženja.

Spominska plošča o hrambi orožja TO na kmetiji Dušana Arbajterja, kjer so bile skrite 4 tone eksplozivnih sredstev (protitankovskih min).

Gasilska olimpijada, Celje 2022

Slovenska gasilska organizacija je v letu 2022 dokazala svojo moč in sposobnost hkrati reševati najzahtevnejše probleme, kot je bil največji požar na Krasu, in uspešno izpeljati organizacijo gasilske olimpijade CTIF v Celju.

Že od začetkov enotne organiziranosti gasilstva na slovenskem ozemlju je bila socialna in duhovna vizija gasilskega lika kot človeka in reševalca opredeljena z vrednoto čuta ljubezni do svojega naroda.

Člani gasilskih društev Gasilske zveze Slovenske Konjice, udeleženci na intervenciji največjega požara v zgodovini države Slovenije, Kras, julij 2022

Jubilej 70 let 1923–1993

Praznovanje jubileja – 70 let obstoja in delovanja društva – je bilo obeleženo z nabavo lade karavan.

Ob jubileju je bilo v društvo včlanjenih 47 članov, 17 članic in 48 mladih gasilcev. Povprečna starost društva je bila 25 let, kar je izjemen uspeh pomlajevanja članstva.

Razvitje prvega društvenega prapora vedno spremljata velika slovesnost in blagoslov. Razvitju prapora v letu 1995 je društvo dodalo še nabavo motorne brizgalne Ziegler 8/8 in gasilske prikolice.

V naslednjih letih, 1998 in 1999, je društvo nabavilo vozila GVV-1 MAN in GVM-1, Peugeot Boxer in tako naredilo velik korak v tehničnem napredku društva.

Razvitje društvenega prapora in prevzem motorne brizgalne ter gasilske prikolice, 1995

Prevzem vozila GVV-1 MAN, 1998

Prevzem gasilskega vozila Peugeot Boxer, 1999

Članstvo ob 70-letnici, 1993

80 let PGD Draža vas 1923–2003

Faksimile: Vabilo ob 80-letnici

Ob jubileju je društvo priredilo gasilsko veselico z ansamblom Vagabundi, KS Draža vas pa je v kraju odprla nov most čez reko Dravinjo.

Dan gasilca – dan solidarnosti

Praznik Dan gasilca – dan solidarnosti je bil ustanovljen v soglasju Sveta Občine Slovenske Konjice, Poveljstva CZ Občine Slovenske Konjice in GZ Slovenske Konjice leta 2005 s podpisom protokola na spominski dan naravne ujme 9. 8. 2004. Na ta dan je toča pustošila nad mestom Slovenske Konjice in okolico. V reševanje posledic naravne ujme je bilo vključenih 42 PGD s 462 gasilci reševalci. Spomin na dogodek poudarja, kolikšna je vrednota solidarnosti med prebivalci in gasilci; praznik prav zato nosi ime Dan gasilca – dan solidarnosti.

Prerez traku na otvoritvi mostu, 2003

Naravna katastrofa – ujma s točo, 2004

Članstvo ob 80-letnici, 2003

Dan gasilca 2009 v Draži vasi

Osrednja prireditev za praznik v Občini Slovenske Konjice Dan gasilca – dan solidarnosti je leta 2009 potekala v Draži vasi. Gasilsko društvo je skupaj z Gasilsko zvezo Slovenske Konjice slovesnost zgledno pripravilo.

Po pozdravnih nagovorih je svoj govor imela še slavna gospodinja, ministrica za obrambo Republike Slovenije dr. Ljubica Jelušič, ki je posebej pozdravila gasilke in gasilce ter poudarila pomen gasilstva za Slovenijo. Ministrica je dejala, da gasilci danes ukrepajo ob širokem spektru naravnih in drugih nesreč, ki presegajo zgolj intervencije pri požarih. Omenila je tudi pomembnost vzgajanja mladih gasilskih rodov in pozvala k sodelovanju pri izbirnem predmetu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v osnovnih šolah.

Slovesnost v Draži vasi, govori ministrica za obrambo, dr. Ljubica Jelušič, 2009

Ob zaključku govora je ministrica podelila PGD Draža vas spominski srebrenik, GZ Slovenske Konjice pa bronasto plaketo. Podeljena je bila tudi bronasta plaketa Gasilske zveze Slovenske Konjice Krajevni skupnosti Draža vas v zahvalo za sodelovanje.

Ob občinskem prazniku leta 2009 so bile podeljene tudi zahvalne listine podjetnikom, in sicer:

- Mirku Satlerju,
- Ferdinandu Marguču,
- Inu Marguču,
- Valterju Satlerju,
- Bojanu Satlerju.

Mirko Satler, podjetnik in krajan Draže vasi, je za življenjsko delo pri razvoju družinskega podjetja prejel zlati grb Občine Slovenske Konjice leta 1998. Slednjega je leta 2009 prejel tudi Ferdinand Marguč za dolgoletno podjetniško pot ter pomoč v lokalni skupnosti.

Prevzem gasilskega vozila Renault Traffic leta 2009

Spominski srebrenik, ki ga je podarila ministrica, 2009.

Srebrna plaketa GZ Slovenske Konjice, 2009

Prevzem AED, Dan gasilca 2013

Nameščen defibrilator pri garažnih vratih gasilskega doma

Dan gasilca – proslava PGD Draža vas, 2013

90-letnica društva se je hkrati počastila s praznikom Dan gasilca – dan solidarnosti v organizaciji PGD Draža vas. Društvo je na praznični dan razvilo mladinski prapor in dalo v uporabo javno dostopni avtomatski zunanji defibrilator (AED). Naprava je nameščena pri garažnih vratih gasilskega doma in je dostopna za morebitno posredovanje pri osebah ob srčnem zastoju.

Dan gasilca – proslava PGD Draža vas, 2018

Ob praznovanju 95. obletnice PGD Draža vas in Dneva gasilca – dneva solidarnosti, katerega praznovanje je potekalo v organizaciji PGD Draža vas, je društvo prevzelo motorno brizgalno Rosenbauer Fox S ter konec leta 2018 nabavilo tudi novo gasilsko vozilo za prevoz moštva Ford Tourneo, ki ga je slavnostno prevzelo v uporabo na občnem zboru 2019.

Razvitje prapora, 2013

Nova motorna brizgalna Rosenbauer Fox S, 2018

Novo gasilsko vozilo za prevoz moštva Ford Turneo, 2018

Dan gasilca – proslava PGD Draža vas, 2023

V letu 2023 se je praznovanje Dneva gasilca – dneva solidarnosti ponovno vrnilo v organizacijo PGD Draža vas, ki slavi 100. leto obstoja in delovanja. Ob prazniku je društvo prevzelo novo gasilsko vozilo GVV-1 in najavilo jubilejno monografijo *Sto let gasilstva v Draži vasi*.

Člani PGD Draža vas – prejemniki plakete GZ Slovenske Konjice

Ob Dnevu gasilca – dnevu solidarnosti so med letoma 2008 in 2019 naslednji člani PGD Draža vas prejeli plakete GZ Slovenske Konjice:

2008 – PGD Tepanje

ZLATA PLAKETA

Stanislav Hlastec

Novo gasilsko vozilo GVV-1 Iveco Daily, 2023

BRONASTA PLAKETA

Boris Marguč
Peter Gaber

2009 – PGD Draža vas**ZLATA PLAKETA**

Jože Verhovšek

SREBRNA PLAKETA

Prostovoljno gasilsko društvo Draža vas

BRONASTA PLAKETA

Janez Kotnik
Krajevna skupnost Draža vas

2012 – PGD Slovenske Konjice**BRONASTA PLAKETA**

Andreja Kavc Marguč

2013 – PGD Draža vas**ZLATA PLAKETA**

Franc Kvas

SREBRNA PLAKETA

Peter Leskovar

2015 – PGD IC Konus**BRONASTA PLAKETA**

Ivan Leskovar

2016 – PGD Loče**SREBRNA PLAKETA**

Zvonko Cerinšek

2017 – PGD Žiče**BRONASTA PLAKETA**

Dejan Verhovšek

2018 – PGD Draža vas**BRONASTA PLAKETA**

Tomaž Pahole

2019 – PGD Tepanje**BRONASTA PLAKETA**

Zdenko Gaber

2023 - PGD Draža vas**ZLATA PLAKETA**

Peter Leskovar

SREBRNA PLAKETA

Andreja Marguč Kavc
Janez Kotnik

BRONASTA PLAKETA

Gregor Ercek
Boris Ratej

Dan gasilca 2013 v Draži vasi – prejem plaket in priznanj

Dan gasilca 2023 v Draži vasi – prejemniki priznanj

Seznam predsednikov in poveljnikov PGD Draža vas 1992–2023

Predsedniki društva

- Franc Kvas, 1992–2000
- Slavko Hlastec, 2000–2008
- Dejan Verhovšek, 2008–2013
- Tomaž Pahole, 2013–2016
- Gregor Ercek, 2016–

Poveljnika društva

- Jožef Verhovšek ml., 1992–2013
- Dejan Verhovšek, 2013–

Častni nazivi v društvu po letu 1991

Častni predsednik:

- Franc Kvas

Častna poveljnika:

- Jožef Gošnjak
- Jožef Verhovšek

Ohranjanje spomina na skupne korenine društev

Jubilej 90 let prvih skupnih korakov dveh vasi za ustanovitev ‚gasilnega društva‘ so obeležili s srečanjem v osnovni šoli v Žičah leta 2013. Gasilsko srečanje PGD Draža vas in PGD Žiče v Žičah je bilo simbolični dogodek in hrati spoštovanja vreden poklon prednikom.

Povezovanje in obujanje skupne preteklosti je modrost prihodnosti. Čas vedno prinaša nove razvojne poti in poglede na življenje.

Franc Kvas

Slavko Hlastec

Jožef Verhovšek ml.

Dejan Verhovšek

Tomaž Pahole

Gregor Ercek

Podelitev naziva častni poveljnik Jožefu Verhovšku ml., 2023

Častni predsednik Franc Kvas in častni član Mihael Klokočovnik

Gasilsko srečanje PGD Draža vas in PGD Žiče v Žičah leta 2013

Skupno srečanje PGD Draža vas in PGD Žiče 25. 11. 2013 na akademiji v šoli Žiče ob 90-letnici ustanovitve gasilskega društva

Odlikovanja in priznanja, podeljena PGD Draža vas, za uspešno delovanje.

- Gasilska plamenica II. st. GZ Slovenije – 1993
- Gasilsko priznanje I. st. GZ Slovenije – 2003
- Gasilska plamenica I. st. GZ Slovenije – 2013
- Odlikovanje za posebne zasluge GZ Slovenije – 2023
- Srebrni znak Poveljstva CZ RS – 2023
- Zlata plaketa GZ Slovenske Konjice – 2023

Društvo je za svoj trud prejelo tudi številna pisna priznanja in pohvale, ki krasijo društvene prostore.

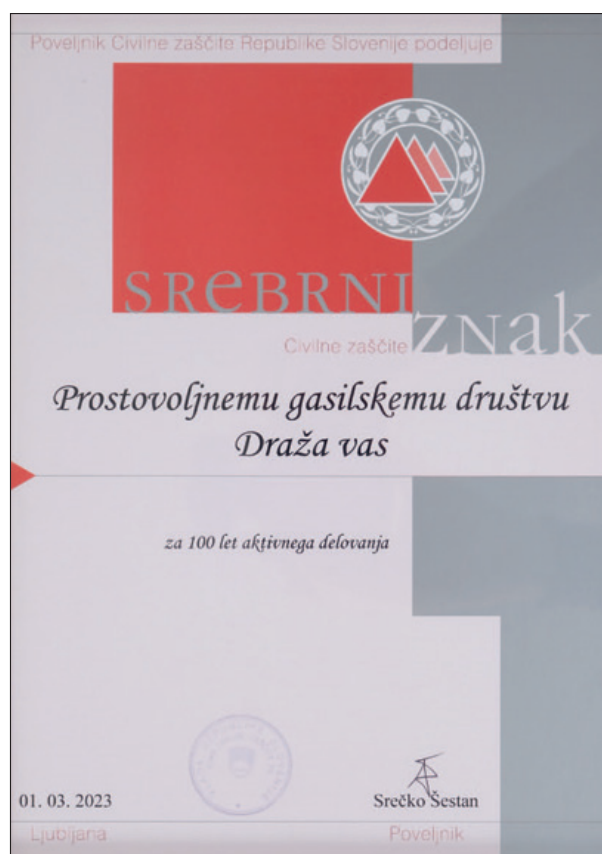
Našitek – znak Prostovoljnega gasilskega društva Draža vas

Zlata plaketa GZ Slovenske Konjice, 2023

Faksimile: Zahvala za požrtvovalno pomoč pri odpravi posledic neurja s točo 9. 8. 2004

Faksimile: Srebrni znak Civilne zaščite, 2023

Faksimile: Priznanje ob 100-letnici delovanja društva, 2023

Gasilskošportna aktivnost v društvu

V raznovrstno dejavnost društva spadajo še gasilskošportne discipline, ki vzdržujejo kondicijo in aktivnost društvenih desetih na tekmovanjih. Uspešni so nastopi pionirjev na državnih tekmovanjih oziroma na tekmovanjih, ki jih organizira Gasilska zveza Slovenije. Dve desetini pionirjev sta bili po izbornih tekmovanjih uspešni tudi na republiškem tekmovanju.

Društvena tekmovanja skozi bogastvo pokalov v vitrinah

Tekmovalni uspehi skozi daljše obdobje polnijo vitrine s pokali in plaketami. Vsak pokal je ponos tekmovalcev in največkrat rezultat nešteti vaj in odrekanj. Vendar pokal je pokal, zmaga je zmaga.

Vitrina z osvojenimi pokali

Gasilska mladina

Med pglavitne cilje društva spada vzgoja in usposabljanje mladine za izvajanje gasilske dejavnosti.

Med gasilsko mladino štejemo mlade od 7. do 18. leta starosti. Začetki dela z mladino segajo v sredino 70. let prejšnjega stoletja, ko so se oblikovale prve pionirske in kasneje mladinske ekipe, ki so pričele nastopati na različnih tekmovanjih. Skozi leta se je zanimanje mladih za vključevanje v gasilske vrste stopnjevalo, razvila pa so se tudi druga različna gasilska tekmovanja mladih, ki so še dodatno krepila gasilske veščine. Nivo organizirano sti gasilske mladine se je dvignil s ustanovitvijo mladinske komisije pri GZ Slovenske Konjice leta 1995 v Draži vasi, katere prvi predsednik je bil tedanji poveljnik PGD Draža vas Jožef Verhovšek ml., ki je to funkcijo opravljal 10 let in skrbel za organizacijo in povezovanje najrazličnejših aktivnosti med mladimi v gasilstvu.

Sedanji čas zahteva raznolikost oblik in vsebin pri delu z mladimi za spodbujanje njihovega interesa postati gasilec. Mladinska komisija in mentorji v PGD Draža vas so izjemno uspešni pri tem delu. Takšen zaključek ponujajo tekmovalni uspehi v zadnjih desetih letih. Udeležba na regijskih, državnih in pokalnih tekmovanjih ter doseženi rezultati krasijo uspehe mladih društva.

Predstavitev nekaterih tekmovalnih uspehov:

Regijska tekmovanja

- Pionirji – 3. mesto, 2009
- Pionirji – 3. mesto, 2011
- Pionirke – 3. mesto, 2013
- Pionirji – 4. mesto, 2015
- Pionirji – 2. mesto, 2017
- Pionirji – 2. mesto, 2019
- Pionirji – 1. mesto, 2022
- Pionirke – 2. mesto, 2022

Državna tekmovanja

- Pionirji – 4. mesto, Lipovci, 2010
- Pionirji – 11. mesto, Ptuj, 2012
- Pionirke – 38. mesto, Ormož, 2014
- Pionirji – 6. mesto, Gornja Radgona, 2018
- Pionirji – 10. mesto, Celje, 2021

Pokalna regijska tekmovanja

- Mladinke – 2. mesto, 2010
- Pionirji – 2. mesto, 2017
- Pionirji – 2. mesto, 2018
- Pionirji – 1. mesto, 2019
- Pionirji – 2. mesto, 2022

Pionirska tekmovalna desetina, 1971

Pionirska tekmovalna desetina, 1983

Za uspešnim delom pridejo rezultati in pohvale, ki so nedeljive med društveno gasilsko mladino in prizadevnimi mentorji. Delo mladih in mentorjev se prepleta in je obetavno, ko se med njimi zgradi most zaupanja, ki se zrcali v uspešnih tekmovalnih rezultatih. V uspešnem zadnjem obdobju v društvu delujejo mentorji: Gregor Ercek, Dejan in Jože Verhovšek.

Leta 2016 so se tri pionirske ekipe PGD Draža vas udeležile 8. Memoriala Marko Piljek v DVD Pavlovec, ki poteka v spomin na v nesreči umrlega mladega gasilca iz Pavlovca. Ekipa pionirjev je v veliki konkurenci osvojila prehodni pokal. Udeležba na tekmovanju v sosednji državi je bila nepozabni dogodek in doživetje za mlade gasilce kot tudi izziv za mentorje.

Tekmovanje mladinske desetine, 1983

Mladinke 1983

Mladinci, regijski prvaki v kvizu, Rogaška Slatina, 2008

Pionirska ekipa na državnem tekmovanju, 4. mesto v Lipovcih, 2010

Zbirno tekmovanje za olimpijado, mladinke, Kočevje, 2010

Pionirji na tekmovanju pri hrvaških gasilcih v Pavlovcu, 2016

Občinsko tekmovanje, Draža vas, 2017

Orinetacija, Mlače, 2017

Pionirji na regijskem tekmovanju v Zrečah, 2017

Državno tekmovanje Gornja Radgona, 2018

Pionirska ekipna na pokalnem tekmovanju, 1. mesto, 2019

Pionirska ekipa na regijskem tekmovanju, 1. mesto, 2022

Regijsko tekmovanje Rogatec – pionirke 2. mesto, 2022

Prihod desetine v dvorano. Desetar Miha Verhovšek raportira poveljniku GZ Slovenske Konjice Avgustu Hlastecu.

Mladinska desetina pionirjev na odru izvaja gasilsko taktično vajo.

Med pionirji PGD Draža vas, ki so kot desetina 19. 12. 2022 pred tedanjim predsednikom RS Borutom Pahorjem na odru doma kulture v Slovenskih Konjicah in pred polno dvorano obiskovalcev strumno izvedli gasilsko vajo, bo ostal trajen spomin njihovega uspešnega

javnega nastopa. Njihov prispevek je bil sprejet v kulturni in svečani del programa podelitve državnega odlikovanja medalje za zasluge častnemu občanu in gasilskemu publicistu Florjanu Jančiču.

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor z nastopajočo desetino, 19. 12. 2022.

Z leve: Neža Prah, Saša Bokal, Tian Malič, Neja Križ, Jakob Mažič, Benjamin Ratej, Miha Verhovšek, Taj Potočnik, Taja Hartman.

Tekmovalna enota članic, 1975

Članice društva, 1975

Članice društva – eden od stebrov društva

Z vstopom žensk v gasilstvo je prišlo do zgodovinske prelomnice. Prve članice so v društvo vstopile leta 1959 in so vse od takrat aktivno delovale v društvu na različnih področjih. Če je nekoč veljalo, da so bile zelo uporabne pri družabnih aktivnostih društva, so kar hitro dokazale, da se lahko izkažejo tudi na tekmovanjih. Mnoge

odlične rezultate so dosegale na gasilskih tekmovanjih v 80. in 90. letih pod mentorstvom Jožeta Gošnjaka, kasnejšega poveljnika društva. Po kasnejšem kratkem obdobju in zatišju pri delu s članicami je v zadnjih letih zopet sledil ponovni silovit napredek članic pri vključevanju in nastopanju na tekmovanjih različnih nivojev.

Članice društva, 1975

Članice društva, 1980

Članice društva, 1980

Žiče, tekmovanje, 2017

Tekmovalna enota članic, 2018

Srečanje veteranov pred letom 1990

Veterani, zabijanje žeblicev, 2021

Veterani – spoštljiva vez iz roda v rod

Redke so sredine, ki znajo tako dobro povezovati preteklost s sedanostjo kot gasilci. Gasilci smo zagotovo svetel vzgled uspešnega medgeneracijskega povezovanja. Starejši gasilci so vir izkušenj, ki jih lahko prenašajo mlajši generaciji. Ob tem pa je omembe vredna skrb za veterane in njihova samoorganiziranost.

V PGD Draža vas gojijo določene oblike ohranjanja stikov z gasilskimi veterani, kot so razna srečanja, ki imajo že dolgo tradicijo, tekmovanja ali druge aktivnosti. V veliko pomoč je Komisija za veterane pri Gasilski zvezi Slovenske Konjice, ki izvaja razne programe aktivnega vključevanja veteranov, ki jo v tem mandatu vodi Stanislav Hlastec, član PGD Draža vas.

Srečanje veteranov okrog leta 1995

Veterani na tekmovanju, Zbelovo, GZ, 2022

Čezmejno sodelovanje

PGD Draža vas sodeluje z gasilskim društvu GZ Zabok, s katero je prijateljsko povezana GZ Slovenske Konjice. Gasilska ekipa veteranov PGD Draža vas se je udeležila tradicionalnega tekmovanja za memorial Marije Badl v Krapinskih Toplicah. Tekmovanje poteka po pravilih uporabe starih gasilskih brizgaln na ročni pogon.

Veterani PGD Draža vas ob stari ročni brizgalni, dosegli so 3. mesto, 2019

Srečanje gasilskih veteranov v Draži vasi, 2008

Gasilski veterani – pričevalci preteklega časa

V zlati okvir se vsekakor postavljajo pričevanja članov društva in drugih, ki zagotovo žlahtnijo čas sedanjosti. Povezanost društvenega življenja med veterani in mladino, ko se združujeta modrost in mladost, nastajajo mostovi, ko eni hitijo novim vrednotam naproti, drugi pa se spominjajo časa, ki je za njimi.

Pri tem gre za medgeneracijska srečanja med gasilskimi rodovi in skrb za mladino. Vsekakor pa to knjižno delo ni samo prikaz organizacijskega razvoja gasilstva, temveč tudi poklon spominu na živeče in preminule gasilce, ki so soustvarjali gasilsko zgodovino društva.

ZNAJDI SE PO GASILSKO

Stara modrost je, da se v sili vedno najde rešitev. Nekatere so v resničnem svetu neverjetno preproste, a nam niti v sanjah ne bi prišle na misel.

Jože, nekdanji poveljnik društva, se spominja:

V času velikih poplav v Celju leta 1991 smo člani našega društva kar dva dni sodelovali v organizaciji poveljstva Gasilske regije Celje v reševanju težav, ki jih je povzročila poplava.

Poplavne vode so izjemno nepredvidljive, saj tudi z naraščanjem manjših vodotokov ogrožajo delo reševalcev. Drugi dan operativne udeležbe v reševanju smo ugotovili, da vodostaj reke Savinje počasi upada in bo naše delo prečrpavanja dobilo svoj smisel.

Vendar nas je naslednji dan sredi vode začelo že pošteno zebsti. Lahko bi se podhladili. Spomnim se, da je voda proti nam nosila kovinski zabojnik za smeti. Porodila se mi smešna misel, kako ga uporabiti. Vodo smo prečrpavali z našo črpalko ‚rozenbaverco‘. Njen izpušni del je bil zelo vroč. Prišel sem do zamisli, da kovinski zabojnik naslonim na izpušno cev in ga tako ogrejem. Poizkus

Jože Verhovšek (1960)

se je obnesel. Kmalu smo se na toplem kovinskem zabojniku tudi mi malo ogreli.

Povedati še moram, da je za našo prehrano oba dneva skrbel že pokojni Ino Marguč, ki se ga ob jubileju spomnimo kot dobrega podpornika našega društva.

Jože Verhovšek je danes aktiven veteran,

mentor pri delu z mladino, ki jo dobro razume, saj je tudi sam že v letu 1966 postal pionir. Danes je gasilski častnik II. stopnje z odlikovanjem za posebne zasluge.

OGENJ NIKOLI NE POČIVA

Ogenj je beseda, ki je med ljudmi prisotna, odkar ga človeštvo pozna. Skozi čas je postal tudi koristen del človeškega življenja. Vendar pogorelci so vedno nesrečniki, ki jim je ogenj upepelil njihov trud.

Veliki požar leta 1995 na kmetiji Ferdinanda Retuznika, po domače Jurčkovega Nande, v zaselku Čereje v Draži vasi je opomin, kako je lahko ogenj tudi prikrit. Kjer je dim, je tudi ogenj in tudi tokrat je bil najprej dim, za njim pa ogenj. Tako pravijo pričevalci, ki so kmetijo reševali pred ognjenimi zublji. Med njimi je bil tudi Janez Kotnik, gospodar v društvu od leta 2008. V gasilske vrste je vstopil 1978 in bil udeleženec intervencije na Krasu.

Janez se dobro spomni intervencije na kmetiji, ki jo je vodil takratni poveljnik društva Jožef Verhovšek ml.:

Domačijo smo domači gasilci dobro poznali, zato je intervencija imela dva cilja – rešiti govedo, konje in ostalo živino ter kmetijsko orodje in druga naloga obvarova-

Požar pri Retuznikih leta 1995

Požar pri Retuznikih leta 1995

Janez Kotnik (1963)

ti stanovanjski objekt, ki je mejil z gospodarskim poslopjem v neposredni bližini.

Čprav je gospodarsko poslopje pogorelo, nam je z združenimi močmi uspelo rešiti živino ter obvarovati stanovanjski objekt, hišo, pred ognjem. V sodelovanju z vsemi gasilskimi društvi v GZ Slovenske Konjice

smo uporabili vso tehniko in znanje, da se je tako končalo, kot se je. V končnem poročilu je bil kot vzrok požara naveden samovžig ne dovolj suhega sena v balah, ki so bile skladiščene v gospodarskem poslopju.

ČLANI DRUŽINE POVEZANI Z GASILSTVOM OD USTANOVITVE DRUŠTVA DO DANES

Med mnogimi družinami v kraju je večletna tradicija vključevanja v gasilstvo, ki je prisotno tudi več generacij. Opravljanje poslanstva gasilca je velika čast za posameznika in družbo. Prenos gasilskih genov iz generacije v generacijo je pomembno za ohranjanje tradicije.

Dejan Verhovšek je član PGD Draža vas že več kot 30 let. Svojo aktivno pot je pričel v pionirskih in mladinskih gasilskih vrstah, ko ga je za to navdušil oče Jožef ml., takrat podpoveljnik PGD Draža vas. Biti gasilec zanj ni bilo vprašanje, saj je njegova družina vpletena v društvo od ustanovitve leta 1923 dalje, ko je njegov praded Štefan bil ustanovni član društva. Družinsko tradicijo, ki traja neprekinjeno že 100 let, sta nadaljevala njegov ded Jožef st., ki je bil predsednik društva kar 24 let, in oče Jožef ml., ki je bil poveljnik društva 21 let.

Ohranjanje družinske tradicije gasilskega prostovoljstva iz roda v rod se vpisuje v svetla poglavja zgodovine.

Dejan se je po vstopu v članske vrste začel aktivno in redno izobraževati na področju gasilstva, zaščite ter reševanja. Do sedaj je uspešno opravil mnoge temeljne tečaje in tečaje specialnosti in predpisano izobraževanje za čin višji gasilski častnik.

Člani društva so mu leta 2008 zaupali funkcijo predsednika v mandatu 2008 do 2013, nakar je v letu 2013 bil izvoljen za poveljnika društva. Aktivno se posveča delu z mladimi in je uspešen mentor gasilski mladini, ki dosega odlične rezultate na državnem nivoju.

Aktivno in uspešno deluje tudi v GZ Slovenske Konjice, kjer je kot član poveljstva zadolžen za strokovno usposabljanje gasilcev v GZ Slovenske Konjice.

Pet generacij gasilske družine: od ustanovitve društva do danes

Leta 2023 je bil imenovan za namestnika poveljnika GZ Slovenske Konjice.

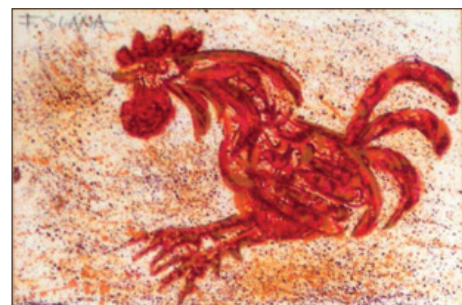
Vseskozi posebno pozornost namenja ohranjanju gasilske dediščine, saj je bil v letu 2013 pobudnik vzpostavitve spominske sobe v društvu, ki lepo slikovno povzema vsa obdobja društva, od ustanovitve do danes, in dopolnjuje slikovni pregled društva v veliki dvorani doma krajanov. Z avtorjem Florjanom Jančičem je sodeloval pri pripravi zbornika Gasilstvo na Konjiškem v letu 2013, kot soavtor pa je sodeloval tudi pri pripravi monografije Konjice: 870 let prve pisne omembe iz leta 2016.

Dosedanje izkušnje in znanje pri ohranjanju gasilske dediščine, zlasti zgodovine društva in kraja, so bile v veliko pomoč pri nastajanju pričujoče monografije.

Dejan, izkušen gasilec in funkcionar, še na koncu pove: *Dogodki so lahko prijetni kot tudi neprijetni, vendar je vsak del zgodovine. Ključno je ohranjanje dogodkov, ki so zaznamovali preteklost, na nekatere smo lahko zelo ponosni, nekateri pa nas opominjajo tudi na slabe čase.*

Petelin, znak čuječnosti

Petelin je kot znak čuječnosti omenjen že v besedah Svetega pisma. S svojo pesmijo spodbuja k delu in vztrajnosti. Kot vedno čuječega varuha ga v zgodovini in danes najdemo na konicah cerkvenih zvonikov, hišnih slemenih in drugod, kot bi nas budno varoval pred ognjem in drugimi nesrečami.

Zmagovalna ekipa Draže vasi s pokali in nagradami, 2007

Ekipa PGD Draža vas na tekmovanju v Kobaridu, 2013

Krepitev gasilskotaktičnih veščin

Za krepitev gasilskotaktičnih veščin se je ekipa društva več let udeleževala množičnih srečanj gasilskih enot v Kobaridu. V PGD Kobarid že od leta 2002 vsako leto organizirajo tekmovanje v gasilskotaktičnih veščinah. Tekmovanje se poskuša čim bolj približati posredovanjem v resničnih situacijah in od gasilcev zahteva precej znanja in iznajdljivosti.

Tekmovanje je sestavljeno iz več kontrolnih točk, na vsaki se izvaja ena ali več vaj. Kontrolne točke so raztresene po krajih kobariške občine.

Tekmovanja se je društvo udeležilo 8-krat, od leta 2007 do 2014, in 6-krat zmagalo, in sicer 2007, 2008, 2010, 2011, 2013 in 2014, ter tako v vitrino pospravilo prehodni pokal.

Operativna enota

Skozi celotno zgodovino je namen delovanja društva prostovoljno združevanje krajanov, da postanejo prostovoljni gasilci, ki sestavljajo gasilsko enoto. Glavni cilji društva so izvajati preventivne in operativne naloge v zvezi z varstvom pred požarom, varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami ter izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ob požarih, naravnih in drugih nesrečah. V tem delu sta ključna vzgoja in usposabljanje članov za izvajanje gasilske dejavnosti. Naloge zaščite in reševanja izvajajo operativni gasilci, ki morajo za izvajanje teh nalog izpolnjevati pogoje strokovne usposobljenosti, psihofizične sposobnosti in starostne pogoje.

Operativna enota v letu 2023 šteje 27 članov.

Operativni člani društva, 2023

Kronološki pregled gasilskih vozil in tehnike v društveni uporabi od leta 1963:

- 1963 – avtobus TAM Pionir KR 21-46 (do leta 1966)
- 1966 – Fiat furgon 615B (do leta 1972)
- 1972 – gasilsko vozilo IMV 1600 (do leta 1985)
- 1985 – orodno vozilo TAM 75T – 3B (do leta 1998)
- 1987 – osebno vozilo Lada Niva 1600 (do leta 1993)
- 1993 – osebno vozilo Lada karavan 1500 (do 1999)
- 1995 – gasilska prikolica
- 1997 – gasilsko vozilo z vodo MAN (do leta 2023)
- 1998 – gasilsko vozilo za prevoz moštva
Peugeot Boxer (do leta 2009)
- 2009 – gasilsko vozilo za prevoz moštva
Renault Trafic (do leta 2018)
- 2018 – gasilsko vozilo za prevoz moštva Ford Tourneo
- 2023 – gasilsko vozilo z vodo Iveco Daily

Seznam motornih brigaln, ki jih je drušvo uporabljalo od leta 1926:

- 1926 – prva enoosna ,dvokolna‘ gasilna brizgalna
- 1938 – motorna brizgalna ILO
(v Muzeju Gasilstva Dravinjske doline)
- 1958 – motorna brizgalna TMZ Savica
(v Muzeju Gasilstva Dravinjske doline)
- 1972 – motorna brizgalna Rosenbauer
Automatic 75 VW
- 1984 – motorna brizgalna MIO Standard WA-30B
- 1995 – motorna brizgalna Ziegler
- 2018 – motorna brizgalna Rosenbauer Fox S

Gasilski vozili PGD Draža vas pred gasilskim domom v letu 2010

Ohranjanje zgodovine društva in gasilske dediščine

Čeprav so društvene kronike že same po sebi dokumenti časa, pa skrbni gospodarji v društvu ohranjajo tudi zgodovinske zbirke v eksponatih, slikah in starih zapisih.

PGD Draža vas hrani obsežno slikovno muzejsko zbirko, ki je na ogled javnosti. Društvo sodeluje tudi z Muzejem gasilstva Dravinjske doline, kjer prav tako hrani nekaj svojih eksponatov. Muzej gasilstva Dravinjske doline je bil ustanovljen leta 2000 in sedaj hrani 1427 eksponatov v 12 posebnih muzejskih zbirkah in 4 splošnih muzejskih zbirkah. Muzej je največji gasilski muzej v Sloveniji, ki je v lasti kakšnega gasilskega društva. Z njim upravlja svet muzeja, ki postavlja vodjo muzeja. Financiranje muzeja je urejeno s tristransko pogodbo med PGD Slovenske Konjice, GZ Slovenske Konjice in Občino Slovenske Konjice. Vsaka pogodbeni stranka ima svojega predstavnika v svetu muzeja.

V letu 2013 je bila izdana kronika ob praznovanju 90-letnice obstoja društva. Gradivo je sedaj ponovno uporabljeno in predstavljeno v tej kroniki.

Muzej gasilstva Dravinjske doline, 2022

Pri delovanju društva je pomembno zavedanje članstva o pomenu in dolžnosti vsakega posameznega člana pri ohranjanju snovne in nesnovne dediščine iz razvoja društva. Takšen odnos krepi osebnost mladine in njen ponos na društvo, v katerem deluje.

V ta namen ima društvo v domu urejeno spominsko sobo, kjer ohranja spomin na pretekli čas. V zgodovinsko zakladnico društva vsekakor spadajo rokopisi in druge listine od ustanovitve društva leta 1923.

Spominska soba v gasilskem domu PGD Draža vas, 2023

Organizatorji gasilske veselice, druga polovica 20. stoletja

'Šranganje', 1983

Društvene družabne in druge prireditve skozi čas

PGD Draža vas se tradicionalno vključuje v družabno življenje na vasi. Posebej je znana njihova mega veselica po iztočenem pivu in dobri glasbi, ki osrečuje množico. ‚Aufbiksa‘ že dolgo ne poznajo, saj so pretepi dražji kot gasilska pojedina. Veselična prireditev gasilcem omogoča zbiranje finančnih sredstev za potrebe delovanja društva in tehničnega razvoja.

Med družabne prireditve spada tudi ohranjanje gasilskih porok, ki v društvo vnašajo družabnost in tovarilstvo. Seveda to ni ‚mauta‘ ali ‚šranganje‘, kot ljudski običaji, temveč pozdrav društva ženinu in nevesti z vodnimi curki. Po izročilu obstajajo gasilske poroke v društvu že več kot deset let.

Pozdrav gasilskemu poročnemu paru z vodnim špalirjem, 2014

Slovesnost ob prevzemu prapora, 1963

Razvitje prapora, 1995

Povezovanje PGD Draža vas v gasilske organizacije od leta 1923 do 2023

Iz gasilskega koledarčka Dravske banovine iz leta 1941 je razvidno, da je Gasilsko društvo Draža vas - Žiče bilo v tem času povezano v Gasilsko župo sreza Celje. V času okupacije je društvo spadalo pod gasilsko komando okrožja Celje. Ob koncu vojne je organizacijo društva vodil Okrajni odbor OF Slovenske Konjice, odsek za notranje zadeve. Po letu 1953, z ustanovitvijo Okrajne gasilske zveze Celje, je gasilska društva na Konjiškem povezal sektor okrajne gasilske zveze, ki ga je vodil sek-

torski poveljnik, gasilski častnik Alojz Satler, član PGD Draža vas - Žiče.

Gasilska zveza Slovenske Konjice je bila ustanovljena na 29. maja 1955. Z delitvijo občine Slovenske Konjice je bila 26. maja 1994 ustanovljena Gasilska zveza Zreče - Vitanje, Gasilska zveza Slovenske Konjice pa je neprekinjeno nadaljevala delo in v letu 2015 praznovala 60 let obstoja. Takrat je GZ predsedoval član PGD Draža vas Stanislav Hlastec, gasilski častnik, sedaj častni predsednik GZ Slovenske Konjice. V letu 2023 že drugi mandat Gasilski zvezi Slovenske Konjice predseduje Tomaž Pahole, gasilski častnik in član PGD Draža vas.

Razvitje prvega prapora GZ Slovenske Konjice, 2010. Z leve: poveljnik T. Hlastec, predsednik S. Hlastec, praporščak G. Hlastec

Gasilsko vozilo Renault Trafic

Stavba gasilskega doma PGD Draža vas

6. poglavje

PROTOKOLARNE OBVEZNOSTI ČLANSTVA GASILSKE ORGANIZACIJE

Gasilska zaobljuba ali prisega skozi zgodovino

Gasilske zaobljube so skozi čas vsebovale moralne vrednote prostovoljstva, imele pa so tudi skupni namen, kako ohraniti lik gasilca in njegovo dolžnost, ki je izhajala iz nje.

V določenem času so se zaobljube dajale vladarjem, kasneje narodu in državi.

V **Kraljevini Jugoslaviji** je bila zaobljuba enotna po Pravilniku gasilske službe. Prisegalo se je kralju in domovini ter končalo z: »tako mi Bog pomagaj.«

Kako pomembna je bila zaobljuba, je razvidno, da so morali gasilci po smrti kralja Aleksandra I. podati novo zaobljubo s podpisom kralju Petru II.

Po letu 1933 se je gasilski pozdrav na novo glasil »Pomoz Bog!«, in zamenjal slovenski pozdrav »Na pomoč!« iz leta 1921. Gasilska društva so se preimenovala v gasilske čete.

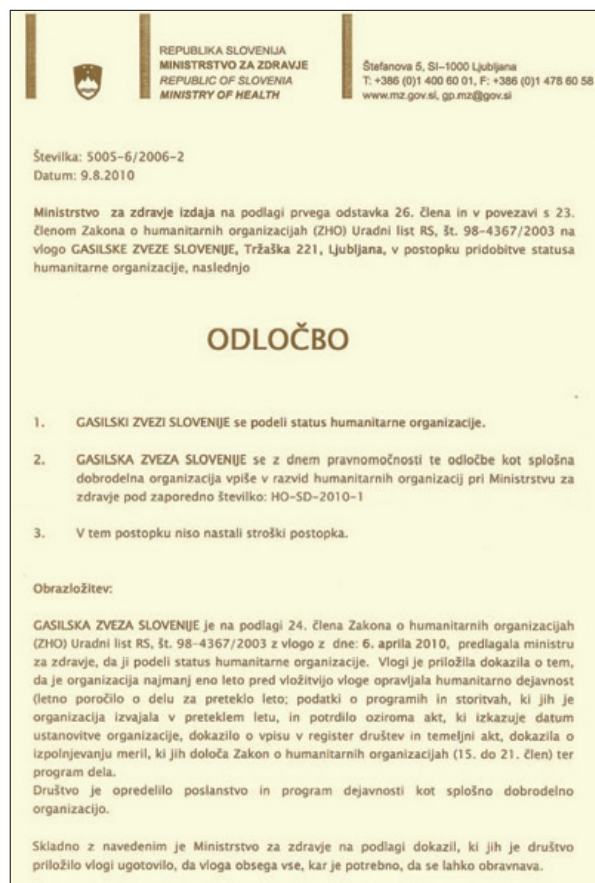
Čas nemške okupacije: Gasilski pozdrav je bil kot splošni pozdrav v nemškem tretjem rajhu, in sicer »Sieg Heil.«

V **novi Jugoslaviji** je moralna vsebina zaobljube po letu 1956 temeljila predvsem »na časti ljudskega gasilstva in obveznosti do ljudstva in FLR Jugoslavije«. Uveden je bil tudi splošni pozdrav »smrt fašizmu – svoboda narodu«. Pozneje se je izoblikovalo geslo: »V službi ljudstva – na pomoč.« in skrajšano »Na pomoč!«, kar še danes velja.

Gasilska zveza Republike Slovenije je prinesla spremembe glede zaobljube, ki je postala sestavni del etičnega kodeksa, sprejetega leta 2006.

Slovenski gasilci so v letu 1993 dobili uradno himno in zastavo.

Gasilska zveza Slovenije je postala humanitarna organizacija z odlokom Ministrstvo za zdravje Vlade Republike Slovenije z dne 9. 8. 2010.

Faksimile: Odločba o statusu humanitarne organizacije GZ Slovenije

Od gasilske zaobljube do kodeksa

Z nastajanjem gasilske organizacije kot humanitarne dela družbe se o njeni organiziranosti in statusu članov sprejemajo posebna pravila o olikih in omiki ponašanja. Slovenci smo v svojem jeziku že 30. 9. 1920 v poslovniku Gasilske knjižice avtorja Frana Barleta dobili obljubo za nove člane.

V Kraljevini Jugoslaviji so leta 1934 Pravila o gasilski službi prinesla novo besedilo prisege, in sicer:

»Jaz ..., kot član prostovoljne čete ..., prisegam pred edinim Bogom, da hočem vladajočemu kralju in domovini zvest biti, varovati narodno in državno edinstvo, svoje dolžnosti po Ustavi, državnih zakonih in gasilskih predpisih vestno izvršiti, zapovedi svojih predpostavljenih slušati ter čast in ugled gasilstva povsem ščititi in v vsem delovanju kot gasilec se brigati izključno za obče dobro, tako mi Bog pomagaj.«

Vsak gasilec je imel legitimacijo in plačeval letno članarino.

Kodeks etike slovenskega prostovoljnega gasilstva

Visoka duhovna in moralna opredelitev značaja današnjega slovenskega gasilca se je uresničevala skozi stoletje in je temelj sedanjemu gasilskemu etičnemu kodeksu, ki spada v moralni nauk pri vzgoji in oblikovanju osebnosti in lika gasilca. Ponotranjanje lika gasilca, njegove plemenitosti ter srčnosti postaja osebno in realno življenje gasilca reševalca.

Gasilski kodeks vsebuje načela, ki urejajo medsebojne odnose z vsemi, s katerimi gasilci sodelujemo. Kodeks torej sloni na etiki demokratične družbe, humanosti in

pravnem redu Republike Slovenije. Načela kodeksa so obvezujoča za članice in člane gasilske organizacije.

Kodeks etike je sprejela GZ Slovenije 15. 9. 2006. Članstvo seznanimo z njim tako, da visi na vidnem mestu v gasilskem domu.

Gasilsko prostovoljstvo in praznovanja

Praznik slavimo, da krepimo pripadnost ideji dogodka, ki je skozi zgodovino postala vrednota v sedanjem času.

Obeleževanje praznikov:

V času **Avstro-Ogrske** ni bilo enotno zapovedanih gasilskih praznikov. Gasilci so v duhu običajev in krščanskih vrednot imeli slovesnosti ob godu sv. Florjana ali vladarja in njegovih jubilejev vladanja.

Kraljevina Jugoslavija, kot skupnost južnih Slovanov, je bila razdeljena na dve verski skupnosti, pravoslavno in rimskokatoliško. Na državni ravni so praznovali predvsem dan zedinjenja, 1. december, ter razne dogodke in jubileje države ali kraljeve družine.

KODEKS ETIKE SLOVENSKEGA PROSTOVOLJNEGA GASILSTVA

Kodeks etike slovenskega prostovoljnega gasilstva ni zbirka predpisov, temveč hrbtnica pokončnosti, ki je značilna za odnose dobrih ljudi, povezanih na področju humanitarne gasilske dejavnosti.

Bistvo etike je: enakopravno sodelovati, graditi in ustvarjati, ne škoditi drugim in vse opravljati kulturno, z znanjem in spoštovanjem.

Kodeks etike prostovoljnega gasilstva vsebuje načela, v katerih ureja medsebojne odnose, odnose med prostovoljnimi in poklicnimi gasilci in drugimi, s katerimi se prostovoljni gasilci srečujemo pri opravljanju javne gasilske službe.

Kodeks temelji na etiki demokratične družbe, načelu humanosti in pravnem redu Republike Slovenije.

Slovenske Konjice so prostovoljstvu prijazno mesto, 2018

V **Dravski in Savski banovini** so gasilci prirejali svečanosti ob godu sv. Florjana. Zanimivo je, da so za te prireditve bile gasilskim društvom poslani **okrožnice** z navodili praznovanja. Nekatere od njih hrani Muzej gasilstva Dravinjske doline.

V **SFR Jugoslaviji** je bil gasilski praznik enotno urejen za celo državo. Osnova praznika je bil odhod gasilske godbe srbskega mesta Kraljevo 27. septembra 1941 v partizansko vojsko.

Sedanja ureditev praznika slovenskih gasilcev sloni od leta 2004 na **evropskem gasilskem prazniku, 8. juniju**. Osnova za praznik naj bi bilo leto 1846 – začetek prostovoljnega gasilstva v Nemčiji, v kraju Durlach.

Slovenski gasilci smo svoj nacionalni gasilski praznik dobili s sklepom UO GZ Slovenije dne 22. 9. 2015, s katerim so sv. Florjana razglasili za zavetnika slovenskih gasilcev.

Dan prostovoljstva – 5. december – v najširšem pomenu besede praznujemo tudi prostovoljni gasilci.

Priznanje prostovoljca se podeli na predlog mladinskega sveta in pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije. Namen podelitve je krepitev in spodbujanje mladih v prostovoljstvo in hkrati nagrada za prostovoljno aktivnost.

Tomaž Pahole, član PGD Draža vas, prejemnik priznanja Naj prostovoljec za leto 2017

Dan Civilne zaščite – 1. marec – CZ ima poseben družbeni pomen, saj je del organiziranega varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter eden od temeljev narodne zavesti za hitro in varno pomoč. Priznanja CZ: kipec, plaketa, zlati, srebrni in bronasti znak.

Člani PGD Draža vas, prejemniki priznanj CZ:

- Stanislav Hlastec – bronasti znak (2009)
- Stanislav Hlastec – srebrni znak (2012)
- Jožef Verhovšek – bronasti znak (2015)
- Stanislav Hlastec – zlati znak (2017)
- Tomaž Pahole – bronasti znak (2021)
- Dejan Verhovšek – bronasti znak (2022)

Častni predsednik GZ Slovenske Konjice je prejemnik vseh treh stopenj znakov CZ in tudi zlatega grba Občine Slovenske Konjice.

Stanislav Hlastec

Zlati znak Civilne zaščite, ki ga je prejel Stanislav Hlastec, član PGD Draža vas, 2017.

SLOVENSKA GASILSKA HIMNA

V Republiki Sloveniji imamo državno himno iz besedila pesmi *Zdravljica* pesnika Franceta Prešerna. Ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo smo sprejeli tudi njeno himno, *Odo radosti*.

Slovenska gasilska organizacija je prav tako ponosna na svojo himno, ki jo je XII. gasilski kongres leta 1993 v Slovenj Gradcu uradno razglasil za himno slovenskih gasilcev. Pesem *Gasilska* je nastala leta 1949. (Gasilec, številka 11/12, 2019)

Besedilo je napisal Edvard Roessner, ravnatelj osnovne šole, pesem pa uglasbil zborovodja in gasilski častnik Ivan Krpač st. iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu.

Ivan Krpač st.
(1898–1953)

GASILSKA

*V vrste gasilcev naj stopi vsak,
da čuvamo ljudsko imetje.
Požar nam sovražnik edini je vsak,
ko čuvamo naše imetje.
Zbrani smo v vrste tovariši vsi,
ponoči, podnevi na straži.
Vsi smo za enega, eden za vse,
sklicani v zbor vsi tovarši!
Na pomoč! Na pomoč! Na pomoč!*

*Fantje, dekleta, žene, možje
pridružijo vsi naj se četi,
da bomo sposobni in močni dovolj,
pomagati vsak' mu v nesreči.
Zbrani smo v vrste tovariši vsi,
ponoči, podnevi na straži.
Vsi smo za enega, eden za vse,
sklicani v zbor vsi tovarši.
Na pomoč! Na pomoč! Na pomoč!*

PGD Draža vas - Žiče

7. poglavje

DRAVINJSKA DOLINA IN ZAČETKI GASILSTVA

Iz zgodovinskega spomina

Preteklost in sedanjost sta vedno povezani z duhovnim in snovnim sporočilom med ljudmi. Prostovoljnost se je v miselnosti ljudi prebudila že zgodaj v zgodovini, zlasti v zavesti o samopomoči pri požarih in nesrečah, ki so se dogajale v lastni sredini. Na prehodu iz 19. v 20. stoletje je v krajih Dravinjske doline naprednim ljudem, poleg krajevne politike, bila skupna ideja, kako se obvarovati ognja in drugih nesreč.

Ustanovitve gasilskih društev v Dravinjski dolini

Avstro-Ogrska

V letu 1873 je bilo ustanovljeno gasilsko društvo (požarna bramba) v trgu Konjice, v Ločah leta 1903. Z manjšim časovnim zamikom je leta 1912 ustanovljeno društvo v Oplotnici. Delovalo je v konjiškem okolišu, ki ga je takrat povezovala posvetna (okrajno glavarstvo Konjice) in cerkvena oblast (konjiška dekanija).

Omeniti je treba, da so tudi v Poljčanah (Pekel) 1888 ustanovili gasilsko društvo, ki je po tem kraju nekaj časa nosilo tudi ime.

Kraljevina Jugoslavija

- PGD Draža vas - Žiče (1923)

V krajih Žiče in Draža vas so na sestanku krajanov ugotovili, »da je potrebno imeti gasilce čim prej pri rokah in da je takšno društvo res potrebno.« Na ustanovnem zboru 25. 11. 1923 so ustanovili gasilsko društvo.

- PGD Tepanje (1929)

Časopis Slovenski gospodar je 9. oktobra 1929 prinesel novico: »Tepanje pri Konjicah. Tukaj se je ustanovilo tako potrebno in težko pričakovano gasilno društvo.«

- PGD Zbelovo (1931)

25. januarja 1931 so tudi krajanje na Zbelovem ustanovili gasilno društvo in sprejeli *Pravila gasilnega društva Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana*.

Razglednica kraja Draža vas pred ustanovitvijo društva, 1921

SFR Jugoslavija

- PGD Zreče (1946)
- Gasilsko društvo Tovarne kovanega orodja (1952) in PGD Zreče sta se leta 1960 združila.
- PGD Žiče (1980, prva ustanovitev 1923)
- PGD Gorenje pri Zrečah (1990)
- IPGD Konus Slovenske Konjice (1945)
- IPGD LIO Slovenske Konjice (1945-1993)

V jubilejnem letu 2023 je v Dravinjski dolini od prve Požarne straže dobrovoljcev nastala z gasilsko tehniko in strokovnim znanjem učinkovita organizacija požarnega varstva.

Sedem prostovoljnih gasilskih društev, povezanih v Gasilsko zvezo Slovenske Konjice, vključuje 324 članic in 681 članov; skupaj 1005 članov.

Sodobno gasilsko tehniko - vozni park - sestavlja 25 raznih gasilskih vozil, kar je poleg strokovno usposobljenih operativcev izjemna udarna in reševalna moč v konjiški občini.

MEDDRUŠTVENI PRIMERJALNI PODATKI GASILSTVA DRAVINJSKE DOLINE

Gradnje gasilskih domov, 1907–2023

Gasilski domovi predstavljajo veliko prelomnico v zgodovini razvoja in delovanja gasilskih društev. Pred več kot stoletjem so postali kraj gasilskega tovarštva, učenja gasilskih veščin, strokovnega ravnanja z gasilsko tehniko in osebno opremo. Njihov največji pomen je bil prihajanje mladine v domove in njihova vzgoja v bodočo generacijo gasilcev.

Z izgradnjo doma so gasilci postali gospodarji na svojem, saj so pred tem bili največkrat podnajemniki ali pa so imeli le skromne shrambe za orodje. Sestankovali so v gostinskih prostorih in drugod.

Prvi gasilski dom v Dravinjski dolini so zgradili gasilci v Konjicah leta 1907.

Gasilski dom v Konjicah, 1907

Gasilci konjiške tovarne Konus so dobili nov dom leta 1971 v industrijski coni. Dom je v lasti podjetja Konus Konex, d. o. o., Slovenske Konjice.

Po znanih virih so loški gasilci v letu 1904 postavili manjši objekt za orodje ter leta 1906 dogradili lesen

Prvi gasilski dom v Draži vasi, 1928 (fotografija z leta 1971)

Gasilski dom PGD IC Konus

stolp. Nov dom so pričeli graditi v letu 1966 ter ga v letih 1993 in 2013 dokončno povečali do polne namembnosti.

Gasilci društva Draža vas - Žiče so leta 1928 zgradili prvi dom v kraju Draža vas. Za nadomestilo starega doma je bil 1983. zgrajen večnamenski objekt, v katerem

Gasilski dom v Slovenskih Konjicah, 2022

ima društvo svoje prostore v etažni lastnini. Zanimivost doma je stolp v svoji arhitekturni izvedbi.

Temeljni kamen za dom na Zbelovem so položili leta 1938, z deli so nadaljevali v letu 1945. Nov dom so dokončno dogradili in posodobili leta 2011.

Drugi gasilski dom v Draži vasi, 1983

Letnice ustanovitev društev

Ustanavljanje gasilskih društev spremljajo različni dogodki ter interesi. Pri tem je arhivsko gradivo društev skozi zgodovino nastajanja posebej zanimivo v času avstro-ogrske monarhije in Kraljevine Jugoslavije. Tudi nastajanje skupnega društva Žiče - Draža vas spremlja arhiv, ki je živ spomin iz tega časa.

- PGD Slovenske Konjice – ustanovitev društva **1873**
- PGD Loče – ustanovitev društva **1903**
- PGD Draža vas – ustanovitev društva **1923**
- PGD Tepanje – ustanovitev društva **1929**
- PGD Zbelovo – ustanovitev društva **1932**
- IPGD Konus – ustanovitev društva **1945**
- PGD Žiče – ustanovitev društva (1923) **1980**
- Gasilska zveza Slovenske Konjice – ustanovitev **1955**

Razvitja gasilskih praporov

Gasilski prapor je skozi čas postal simbol društva in pripadnosti gasilski organizaciji. Po dostopnih virih so v zgodovini gasilstva svojo prvo zastavo – prapor – razvili poklicni gasilci v nemškem mestu Berchtesgaden okoli leta 1673 in na njej upodobili lik sv. Florjana.

Po letu 1992 je Gasilska zveza Slovenije sprejela pravila o gasilskih praporih.

Najpogostejši napis, slogan na praporih, zraven lika sv. Florjana, je bil: Bogu v čast, bližnjemu v pomoč.

V času SFR Jugoslavije so na praporih bila predvsem znamenja, kot npr. gasilski znak, podoba kraja, gasilskega doma in drugo.

Na Konjiškem je leta **1938** prva razvila prapor takratna Prostovoljna gasilska četa Slovenske Konjice. V časovnih razmakih so bili v konjiškem društvu razviti še:

- drugi društveni prapor, **1954**,
- prvi mladinski prapor, **1963**,
- tretji društveni prapor, **1996**.

IPGD Konus je prvi društveni prapor razvil **1952**, PGD Loče pa v letu **1958**.

PGD Draža vas - Žiče, razvitje prvega društvenega prapora leta, **1963** in razvitje prvega mladinskega prapora, **1973**; PGD Draža vas, razvitje prvega društvenega prapora, **1995**, PGD Draža vas, razvitje prvega mladinskega prapora, **2013**; PGD Tepanje, razvitje prapora v letu **1972**; PGD Žiče, prvi društveni prapor leta **1983**; PGD Zbelovo, prapor razvilo v letu **2006**.

Gasilska zveza Slovenske Konjice je prvi prapor razvila leta **2010**.

Razvitje prapora ni bilo le uradno dejanje, temveč spremljajoča velika svečanost in veselje, kar je v navadi še danes. Botrovanje in blagoslov ob razvitju prapora se po običajih uvršča v spoštljiv družbeni dogodek.

PGD Draža vas - Žiče, razvitje prvega društvenega prapora, 1963

8. poglavje

RAZVOJNE POTI ORGANIZIRANEGA GASILSTVA

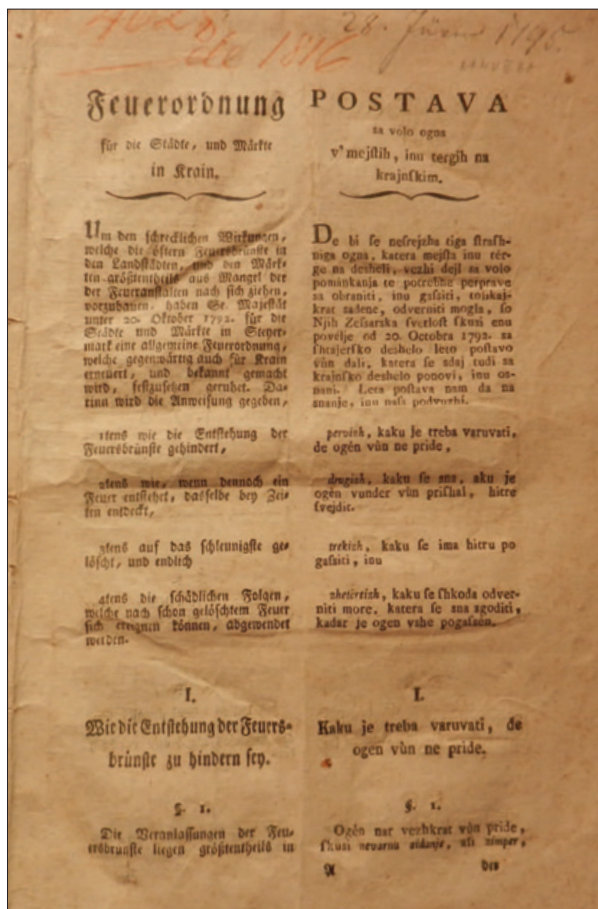
Ogenj in človek – zaveznika in sovražnika

Ogenj je skozi čas postal človeku največji zaveznik. Človeku je omogočil dvig nad ostale vrste na planetu.

Ogenj je človeku postal nevaren sovražnik s pojavom strnjenih naselij in mest, ko so se ljudje ustalili, predvsem bivališčem v naseljih je ogenj postal grožnja.

Začetki organiziranega gasilstva

Pogoji začetkov za gasilstvo so v iznajdbi primerne orodja za gašenje. V zgodovini je znana Heronova buča, iz katere naj bi nastala gasilska brizgalna, ki so jo uporabljali v starem Rimu. Rimljani so bili prvi organizator-

Facsimile: Požarni red – Postava sa volo ognja v mejstih inu terghih na Kranjskim iz leta 1795

Nočni stražar (avtor Edo Držaj)
Ne boj se za pomoč, mi bdimo dan in noč (Oton Župančič).

ji gasilstva po vojaškem vzoru. *Vigiles Urbani* – čuvaji mesta – so bili prvi znani gasilci, ki so delovali v tistem času.

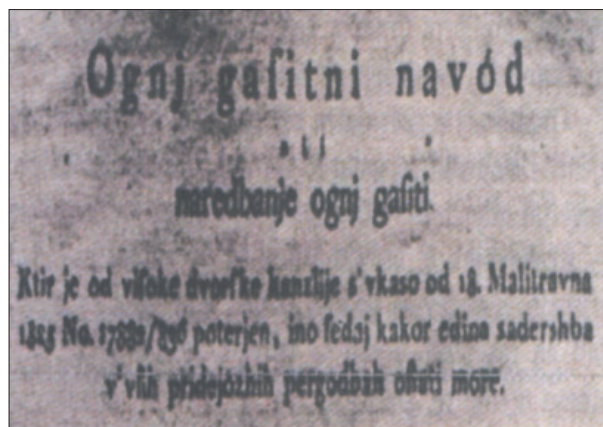
Po propadu rimskega cesarstva je nastopil srednji vek, ki je kot oblast slonel na lastništvu zemljišč in s tem prispeval k propadu organiziranega gasilstva v naseljih in mestih. V času cesarja Karla Velikega (768–814) se prvič pojavijo uredbe o nočnih čuvajih v večjih naseljih in mestih. Vendar to ni bila rešitev za večja mesta. Prihajalo je do številnih in obsežnih požarov v mestih, zlasti po Zahodni Evropi.

Oblast je začela določati obnašanje ljudi do ognja s požarnimi redi. Mesto Ljubljana je takšen red dobilo že leta 1676. Zanimiv je prvi iz leta 1825, napisan v slovenskem jeziku. Požarni redi so gasilstvo postavljali na cehovske osnove. Obrtniški cehi so morali zagotavljati dovolj ljudi pri gašenju požarov.

Za razvoj gasilstva in požarnega varstva v osrednji Evropi je pomembna marčna revolucija v letu 1848, ki je posledično prinesla družbene in politične spremembe. V letu 1867 nastane avstro-ogrska monarhija, ko se Avstriji priključi madžarsko kraljestvo. Končuje se tudi obdobje absolutizma in fevdalni red se umika parlamentarizmu in nastajajočemu kapitalizmu. V letu 1868 avstro-ogrska monarhija sprejme Zakon o društvih in druge zakone o političnih pravicah.

Zakon o društvih in razvoj tehnologije je prinesel razpad cehovskega gasilstva in ustanavljanje prostovoljnih požarnih bramb.

V mnogih krajih po Sloveniji so napredni ljudje videli v novih predpisih možnost ustanovitve krajevnega gasilskega društva, ki so ga na začetku največkrat poimenovali požarna bramba ali požarna straža, vendar vedno na prostovoljni osnovi.

Faksimile požarnega reda Ognj gasitni navod ali naredbanje ognj gasiti iz leta 1825

DRŽAVNO UREJANJE PROSTOVOLJNEGA GASILSTVA

Slovensko gasilstvo skozi čas

Slovensko gasilstvo ima bogato tradicijo, saj so po sprejetju Zakona o društvih v monarhiji hitro nastajale požarne brambe, prva že 19. 9. 1869 v Metliki. Sledile so nove ustanovitve na slovenskem ozemlju, kot na primer v Laškem in na Ptujju (1870) ter Konjicah (1873). To je bil začetek organiziranega gasilstva na Slovenskem.

Hitra številčna rast požarnih bramb je narekovala njihovo povezovanje. Tako je prišlo do ustanavljanja deželnih gasilskih zvez. Do prve svetovne vojne je bilo na Slovenskem že 378 gasilskih društev. Temu številu primerno je nastalo tudi 8 deželnih gasilskih zvez, ki so povezovalе društva. Razlika med njimi je bila tudi v nacionalni usmerjenosti. Zlasti nemško usmerjena društva in zveze so bila nacionalno zelo zaprta, posebej pri uporabi nemškega jezika. To je bil čas množičnega nastajanja gasilstva. Člani so delovali po načelu: Bogu v čast, bližnjemu v pomoč!

Gasilski prapor z značilnim sloganom

Prva svetovna vojna je gasilski organizaciji zarezala globoke rane. Delovaje društev je skoraj povsod zamrlo. V društvih so ostali le starejši in invalidi, ki niso bili sposobni ne za fronto ne za gasilsko operativo. Kadrovsko oslajeno gasilstvo je po vojni potrebovalo veliko časa za obnovo. V mnogih društvih so članice nadomestile člane ter tako oživljale delovanje društev. Veliko domov je bilo porušenih in brez gasilskega orodja. Zapisov iz tega časa primanjkuje, prav tako tudi evidenc o požarih in drugih nesrečah.

Gasilci v času Kraljevine SHS in Kraljevine Jugoslavije

Po končani 1. svetovni vojni in razpadu avstro-ogrške monarhije so se oblikovale nove države. V letu 1918 je nastala Kraljevina SHS. Ukinile so se deželne gasilske zveze in 1. julija 1919 se je na občnem zboru v Ljubljani ustanovila Jugoslovanska gasilska zveza Ljubljana (JGZ). Šlo je za prvo slovenske gasilske zveze, ki so jo bojkotirala nemško usmerjena društva, posebej štajerska in kočevska. JGZ je bila uspešna v svojem delovanju do leta 1933, ko je izšel zakon o Gasilski zvezi Kraljevine Jugoslavije, ki je vse obrnil na glavo. Zakon je gasilstvo centraliziral, uvedel nad- in podrejenost v delovanju gasilstva ter slovensko gasilstvo utesnil v razvoju in jeziku.

JGZ je v svojem kratkem delovanju sprejela prve slovenske čine, odlikovanja, gasilski znak in uvedla pozdrav na pomoč. Združevala je 239 gasilskih društev, povezanih v 17 gasilskih žup.

Danes jo štejemo za predhodnico GZ Slovenije.

Novi gasilski predpisi

Zakon o organizaciji gasilstva Kraljevine Jugoslavije iz leta 1933 je ustanovil Gasilsko zajednico Dravske banovine s sedežem v Ljubljani. Nastale so gasilske župe srezov (okrajev), ki so povezovale gasilske čete. Konjiški srez ni imel pogojev za ustanovitev župe, zato so se gasilske čete sreza Konjice povezale v Gasilsko župo sreza Celje.

V tem času so delovale prostovoljne gasilske čete; Konjice (1873), Loče (1903), Žiče - Draža vas (1923), Tepanje (1929), Zbelovo (1931).

Prvo gasilsko društvo, ustanovljeno v Dravinjski dolini za časa Gasilske zveze Kraljevine Jugoslavije, je bilo Žiče - Draža vas. Ustanovitev je potekala po takratnih predpisih. Sledile so ustanovitve društev Tepanje in Zbelovo.

Razmah gasilstva v novi Jugoslaviji (1945–1991)

Gasilstvo se je v vseh državnih ureditvah ohranilo in se razvijalo navkljub vsem težavam, od vojnega delovanja, finančnih težav in kadrovskega pomanjkanja.

Država SFR Jugoslavija je gasilstvu namenila posebno pozornost z ustanovitvijo samoupravnih interesnih skupnosti za požarno varnost, ki so imele zakonske finančne vire. To je bil v razvoju slovenskega gasilstva izreden preskok. Društva so gradila domove in nabavljala sodobno gasilsko tehniko. Usposabljanje v gasilskih vrstah se je dvignilo na višjo raven in v gasilska društva se je včlanjevalo vse več visoko izobraženih občanov.

V SFR Jugoslaviji je GZ Slovenije imela lastne organe in pristojnosti ter bila včlanjena v GZ Jugoslavije. Slovenska gasilska organizacija je bila ena najboljše kadrovske in tehnološko opremljenih v takratnem času.

Sv. Florjan in pričevanja iz njegovega življenja

Na Slovenskem skoraj vse gasilske domove in prapore krasijo kipi, freske in podobe sv. Florjana, zavetnika slovenskih gasilcev. Do nedavnega so god sv. Florjana častili po ljudskih običajih, šegah in krajevnih navadah.

Sveti Florjan, freska na kapeli v Draži vasi

Sedaj imamo v GZ Slovenije urejen praznik, saj je vodstvo Gasilske zveze Slovenije 29. 9. 2015 razglasilo sv. Florjana za uradnega zavetnika slovenskih gasilcev.

Praznovanje poteka po krajevni običajih, ker za potek praznovanja ni predpisanega protokola.

Mnogokrat se sprašujemo, kdo je ta ljudski svetnik, ki je trpel za krščansko vero in ga imajo gasilci posameznega mesta in dežele za svojega zavetnika.

Številne legende ali pričevanja imajo resnično jedro, saj gre za zgodovinsko osebnost.

Rojen je bil v 3. stoletju, menda leta 270, v kraju pri današnjem Dunaju. Kot častnik rimske vojske je bil krščansko vzgojen. Služboval je v Lorchu, v sedanjih Zgornji Avstriji. V tistem času je vladal temu delu Evrope rimski cesar Dioklecijan, ki je neusmiljeno preganjal krščanske vernike. Njegovi legionarji so zaprli 40 vojakov, ki so se opredelili za krščansko vero. Od vseh so zahtevali, da se odpovedo svoji veri. Iz ječe jih je na skrivaj želel rešiti rimski častnik Florjan, vendar so bili vsi pogubljeni.

Rimskega služabnika Florjana so še posebej mučili, vendar se svoji krščanski veri ni odpovedal. Do Florjana so bili še posebej kruti, saj so mu okoli vratu obesili mlinski kamen ter ga utopili v reki Enns. Po izročilu se

je to dogajalo 4. maja 304. leta našega štetja. V krščanski tradiciji je postal 4. maj godovni in spominski dan sv. Florjana.

Ob pričevanju o sv. Florjanu je pomembno zapisati, da je le nekaj let po njegovi smrti rimski cesar Konstantin priznal krščansko vero, ki je 391. leta postala državna vera rimskega cesarstva.

Čaščenje mučenca in svetnika Florjana se je kot zavetnika pred povodnjo in požari pričelo v krščanskem delu Evrope v 15. stoletju – po vsej verjetnosti zato, ker je našel smrt v vodi, s katero se gasi ogenj.

V zgodovini so po obstoječih virih prvi uporabili lik sv. Florjana na svojem praporu gasilci iz Berchstesgadna okoli leta 1673.

Čaščenje in zavetništvo v gasilskih vrstah in v krajih krščanskega dela Evrope je danes povsod prisotno, vendar je bilo potrebnega veliko časa, da se je izoblikovala enotna podoba sv. Florjana. Že Primož Trubar je o njem pisal, da je svetnik, ki »ima ogenj čez«, kajti kmečki ljudje so ga zelo častili, da jih obvaruje pred ognjem. K njegovi priljubljenosti je gotovo pripomogel njegov lik rimskega vojščaka z zastavo in vedrom vode v rokah, ki gasi gorečo hišo pod seboj.

Legenda in pričevanje o življenju mučenca sv.

Utopitev – smrtni padec Florjana v reko Enns

Kip sv. Florjana v žički cerkvi

Florjana je bila in je še prisotna med ljudmi. Ob 1700-letnici njegove smrti je bila v Muzeju gasilstva Dravinjske doline velika spominska razstava Dotik s časom, ki jo je obiskalo 2000 obiskovalcev.

Relikvije sv. Florjana in 40 mučencev se sedaj nahajajo v baziliki sv. Lovrenca v Lorchu, kjer so bili usmrčeni. Njihov skupni grob je 25. junija 1988 obiskal papež Pavel II. ter se jim poklonil z molitvijo. Papež Pavel II. je o gasilcih še zapisal:

»Že stoletja častijo sv. Florjana kot zaščitnika gasilcev, torej ljudi, ki hitijo na pomoč ljudem, katerim grozi nevarnost naravne nesreče ...«

Pri zgodovinski predstavitvi legende o sv. Florjanu je potrebno omeniti, da je njegovo čaščenje med gasilci po letu 1946 bilo umaknjeno iz javnega gasilskega življenja vse do leta 1991.

Ob godu gasilskega zavetnika se člani PGD Draža vas in PGD Žiče že od leta 1999 udeležujejo Florjanove maše v cerkvi sv. Petra v Žičah.

Leta 2009 sta društvi v zahvalo za daritev svete maše v čast zavetniku sv. Florjanu podarili župnijski cerkvi kip sv. Florjana, ki sedaj obogati notranjost cerkve, kjer se zbiramo tudi gasilci.

JUBILEJNO LETO STOLETJA V ZRCALU PREHOJENE POTI (1923–2023)

V letu 2023 se v PGD Draža vas čas in delo združujeta v visok jubilej in v neponovljivo praznovanje in spominjanje svojih prednikov, ki so zasejali seme sedanjega društva. Bili so vizionarji svojega časa in prihodnosti. Zato jim izkazujemo spoštovanje in poklon njihovi zamisli.

Rodovi sedanjega časa nadaljujejo njihovo delo v organih društva, ki programsko vodijo društvo v napredek z mandatom 2023–2028.

PGD Draža vas – funkcionarji društva

- Gregor Ercek, predsednik
- Gašper Gaber, namestnik
- Dejan Verhovšek, poveljnik
- Janez Goričan, namestnik

Predsednik, poveljnik in namestnika ob 100. obletnici društva PGD Draža vas, 2023

Poveljstvo društva

- Dejan Verhovšek
- Janez Goričan
- Jožef Verhovšek
- Uroš Detiček
- Aleksander Omerzu
- Anže Levart

Nadzorni odbor

- Andreja Marguč Kavc, predsednica
- Anton Celinšek
- Joži Pahole

Disciplinska komisija

- Klara Leskovar, predsednica
- Tomislav Verhovšek
- Drago Marguč

Upravni odbor

- Natalija Ercek (tajnica)
- Gregor Ercek
- Zdenko Gaber
- Gašper Gaber
- Irena Hlastec
- Stanislav Hlastec
- Janez Kotnik
- Alen Petan Obrul
- Tomaž Pahole
- Dejan Verhovšek

Stara modrost nas uči, da karkoli delamo, moramo misli tudi na konec. V jubilejnem letu 2023 je društvena preteklost objeta v zgodovino, ki izraža dušo in obleko društva. Za vsemu dejanji v društvu so vedno stali ljudje – gasilski prostovoljci –, ki so utrjevali društvene temelje in pot za naprej.

Člani upravnega odbora društva v mandatu 2023–2028. Z leve sedijo: Tomaž Pahole, Zdenko Gaber, Natalija Ercek (tajnica), Gašper Gaber, Gregor Ercek, Dejan Verhovšek, Irena Hlastec, Alen Petan Obrul, Stanislav Hlastec in Janez Kotnik.

9. poglavje

FOTOGRAFIJE IZ ŽIVLJENJA IN DELA GASILCEV TER KRAJANOV DRAŽE VASI

V življenju hodimo skupaj skozi čas z mnogimi prijatelji, znanci in drugimi ljudmi, ki jih srečujemo stalno ali občasno. Tako delimo lepote in skrbi vsakdanjega življenja.

Obujanje kolektivnega spomina na prehojeno pot ob času jubilejev je spoštljiv odnos do prednikov in sedanjosti. Ljudska modrost pravi, da po zemlji hodimo samo enkrat v življenju.

Člani ob slovesni zaprisegi iz leta 1933

spodaj iz leve: Štefan Verhovšek, Janko Časl, Ivan Ulčnik, Alojz Satler, Anton Košir, Franc Vezenšek

sredina iz leve: Ciril Leskovar, Franc Satler, Anton Ratej, Karel Pavrič, Alojz Fijavž, Franc Gaber, Anton Kamenšek

zgoraj iz leve: Jožef Furman, Konrad Arbajter, Janez Cugmas, Franc Krajnc, Anton Satler, Anton Gosak, Janez Levart

Prevzem motorne brizgalne 25.julij 1938

30. obletnica obstoja Gasilskega društva Draža vas - Žiče - 1953

*Spodaj od leve: Franc Krajnc, Stanko Časl, Franc Ratej, Alojz Satler, Ivan Cugmas, Avgust Levart,
Janez Marguč, Maks Marguč*

Srednji od leve: Anton Satler, Anton Sirc, Rado Ratej, Maks Fijavž, Stanko Frlež, Anton Pilpaher, Rudolf Iskrač

Zgoraj od leve: Jakob Ribič, Jožef Furman, Ivan Gošnjak, Jožef Šmuc, Ignac Berdnik, Jožef Vezjak

40. obletnica obstoja Gasilskega društva Draža vas - Žiče
prevzem gasilskega praporja 28. julij 1973

50. obletnica obstoja Gasilskega društva Draža vas - Žiče - 1973

Spodaj od leve: Peter Gaber, Andrej Verhovšek, Janko Levart, Jožef Verhovšek ml., Boris Ratej,
Toni Pilpaher, Alojz Ratuznik, Darko Furman, Franci Ratej

Srednji od leve: Franc Krajnc, Alojz Satler, Ivan Ratej st., Janez Cugmas, Anton Pilpaher st., Franc Kvas, Ferdinand Ratuznik,
Anton Pilpaher ml., Radoslav Perovič, Jožef Verhovšek st., Franc Mlakar, Franc Ratej, Franjo Levart, Mihael Klokočovnik, Avgust Levart

Zgornji od leve: Franc Gaber, Marjan Vucej, Franc Goričan, Zvonko Cerinšek, Alojz Furman,
Peter Leskovar, Jožef Vezjak, Leopold Kotnik, Ivan Gošnjak, Danijel Pušnik, Ivan Satler, Ivan Ratej ml., Ferdo Ratuznik, Janko Cerinšek

60. obletnica obstoja Gasilskega društva Draža vas - 1983

spodaj od leve:

Jožica Gaber, Irena Marguč, Jasna Levart, Darja Pavlič, Marija Hohnec, Anita Hohnec, Dragica Satler, Jožica Ratej, Marija Ribič, Sebastjan Bera, Tomislav Verhovšek, Robi Mažič, Branko Satler, Hinko Zupančič, Robi Pustinek, Martin Kvas, Ivi Hohnec, Marko Zorman

druga vrsta od leve:

Ivan Ratej st., Franc Mlakar, Anton Pilpaher ml., Ivan Gošnjak, Ivan Robar, Peter Leskovar, Jožef Verhovšek st., Franc Ratej, Anton Pilpaher ml., Ivan Hohnec, Jože Gošnjak, Franjo Levart, Jožef Pahole, Alojz Furman, Ivan Satler

tretja vrsta od leve:

Leopold Hribernik, Janko Levart, Zvonko Goričan, Janica Hohnec, Jože Šmuc, Marinka Pilpaher, Majda Vezjak, Franci Ratej, Jožef Verhovšek ml., Ferdinand Ratuznik, Leopold Kotnik, Zvonko Cerinšek, Mirko Satler

zgoraj od leve:

Peter Gaber, Andrej Verhovšek, Janez Kotnik, Alojz Ratuznik, Boris Ratej, Zmago Zupančič, Janko Levart, Zdenko Gaber, Ivo Satler, Peter Satler, Ivo Leskovar, Janko Satler, Joži Gošnjak, Toni Pilpaher

70. obletnica obstoja Gasilskega društva Draža vas - 1993

spodaj od leve: Dejan Verhovšek, Gabrijel Vezjak, Matej Ratej, Janez Levart, Gregor Marguč, Dejan Furman, Miha Levart, Zoran Vezjak, Tomaž Pahole, Miha Razboršek

sredina od leve: Franjo Levart, Ivan Satler, Leopold Kotnik, Peter Leskovar, Jožef Verhovšek ml., Jožef Verhovšek st., Jožef Gošnjak, Jože Šmuc, Jožef Pahole, Rado Ratej

zgoraj od leve: Ivi Satler, Polona Ratej, Franci Ratej, Peter Gaber, Ivo Leskovar, Alojz Ratuznik, Ivan Ratej ml., Dušan Arbajter, Jožef Bobik, Andrej Verhovšek, Janez Kotnik, Slavko Hlastec, Zdenko Gaber, Rajko Bobik, Tomislav Verhovšek, Martin Grifič

80. obletnica obstoja Prostovoljnega gasilskega društva Draža vas - 2003

spodaj od leve: Žan Marguč, Joži Pahole, Marko Hlastec, Janko Goričan, David Vezjak, Franci Ratuznik, Rene Verhovšek, Ana Verhovšek, Matic Ratej, Žiga Furman, Žan Gaber, Valentina Ratej, Petra Gaber, Patrick Zupančič, Tadej Gaber, Gašper Gaber, Matic Bera

sredina od leve: Jožef Verhovšek, Slavko Hlastec, Alojz Ratuznik, Jožef Gošnjak, Franc Kvas, Jožef Pahole, Rado Ratej, Peter Leskovar

zgoraj od leve: Peter Gaber, Ivi Satler, Ivo Leskovar, Andrej Verhovšek, Silvester Ratuznik, Zdenko Gaber, Ivan Ratej ml., Dejan Verhovšek, Andrej Bobik, Martin Grifič, Gorazd Cerinšek, Janez Kotnik, Dušan Arbajter, Dejan Furman, Franci Ratej, Andreja Marguč-Kavc, Andrej Vucej, Zvonko Cerinšek, Boris Marguč, Tomislav Verhovšek, Marjan Pahole ml., Primož Hlastec

90. obletnica obstoja gasilskega društva - 2013

Sedijo od leve: Mihael Klokočovnik, Stanislav Hlastec, Peter Leskovar, Franc Kvas, Tomaž Pahole, Dušan Arbajter, Dejan Verhovšek, Jožef Verhovšek, Gregor Ercek

Prva vrsta stojijo z leve: Jakob Ratej, Aleksander Levart, Joži Pahole, Andreja Detiček, Damijana Marguč, Nina Levart, Zvonko Cerinšek, Alojz Ratuznik, Uroš Detiček, Andreja Marguč - Kavc, Janez Kotnik, Lidija Kotnik, Zdenko Gaber, Katarina Obrul, Drago Marguč, Irena Emeršič, Patrick Zupančič, Ana Verhovšek, Franci Ratuznik, Natalija Ercek, Janko Goričan, Tomislav Verhovšek, Borut Marguč, Ivo Leskovar, Petra Gaber, Aleksander Omerzu, Marko Šmid

Druga vrsta stojijo z leve: Boris Gaber, Boris Marguč, Boris Ratej, Primož Hlastec, Janez Goričan, Darko Ercek, Štefi Ribič, Marjan Pahole, Gašper Gaber, Darja Unterlehner, Vladimira Marguč, Jožica Gaber

Krajani pri postavljanju mlaja nekoč

Gradnja večnamenskega objekta, 1980

Odprtje gasilskega doma - vaja na stolpu, 1983

Praznovanje 60. obletnice PGD Draža vas, 1983

40 let mladosti in svobode, 1985

Članstvo okrog leta 1990

Blagoslov motorne brizgalne Ziegler, 1995

Anton Pilpaher in Jožef Gošnjak, nekdanja predsednika društva

Prevzem gasilske prikolice leta 1995

Otvoritev mostu na reki Dravinji, 2003

Osnovnošolci pri gasilcih, Dejan Verhovšek jim je vse razkazal in razložil, 2008

Tekmovalne desetine članov A, članov B in članic na tekmovanju GZ Slovenske Konjice leta 2012

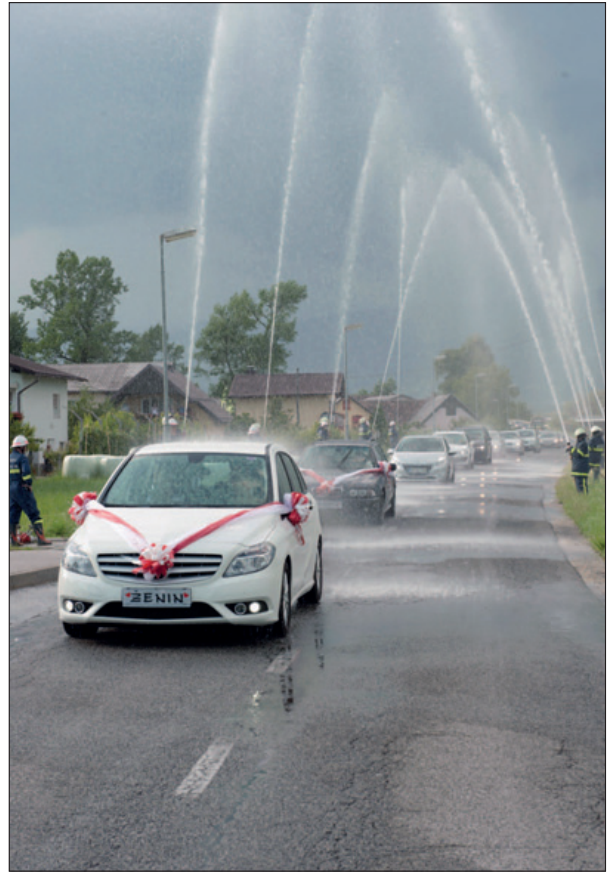
Gasilska poroka, Damjana in Drago, 2013

Gasilska poroka, Irena in Primož, 2014

Kapela v Draži vasi s podobo sv. Florjana

Vodni špalir, poroka Katje in Dejana, 2014

Poroka, Katja in Dejan, 2014

Gasilski vodni špalir, poroka Tine in Tomaža, 2015

Poroka Tine in Tomaža, 2015

Gasilska poroka, Darja in Janko, 2016

Špalir v Draži vasi, poroka, Darja in Janko, 2016

Poroka Marjance in Darjana, 2017

Intervencija – požar pri Pušniku, 2017

Gasilska poroka, Barbara in Davor, 2018

Gasilska poroka, Janja in Jure, 2018

Člani A, 2019

Veselica, 2022

Prevoz mlaja s konjsko vprego čez most v Draži vasi, 2022

Letovanje gasilske mladine v letu 2023

Mlaj v Draži vasi, 2023

Gasilci iz GZ Slovenske Konjice pred odhodom na pomoč v Savinjsko dolino po neurju in uničujočih poplavah, 6. 8. 2023

Dan gasilca – dan solidarnosti, Draža vas, 9. 8. 2023

Vozni park PGD Draža vas v jubilejnem letu 2023

S predsednikom GZS na Dan gasilca, Draža vas, 9. 8. 2023

Zahvala Gasilske zajednice grada Zabok, 2023

100. obletnica delovanja Prostovoljnega gasilskega društva Draža vas - 2023

Čepijo iz leve: Matic Bera, Klara Leskovar, Andreja Detiček, Petra Gaber, Damijana Marguč, Mateja Prah Polh, Maja Gaber, Gašper Leskovar, Boris Gaber, Erik Ratej, Žan Gaber

Sedijo z leve: Tomaž Pahole, Mihael Klokočovnik, Dušan Arbajter, Franc Kvas, Gašper Gaber, Gregor Ercek, Dejan Verhovšek, Janez Goričan, Jožef Verhovšek, Petere Leskovar, Stanislav Hlastec

Stojijo spodnja vrsta z leve: Borut Marguč, Drago Marguč, Vladimira Marguč, Marjan Pahole, Primož Hlastec, Zdenko Gaber, Natalija Ercek, Boris Marguč, Nina Levart, Janez Kotnik, Tina Pahole, Danijel Pušnik, Irena Hlastec, Darko Ercek, Katarina Verhovšek, Ivan Leskovar, Ivana Marguč, Anton Cerinšek, Alojz Ratuznik, Joži Pahole, Tadej Gaber, Aleksander Levart, Aleksander Omerzu, Rok Vucej, Marko Prah, Danijel Pilpaher

Stojijo zgornja vrsta iz leve: Žiga Petek, Peter Brglez, Žan Pilpaher, Jure Macuh, Andrej Potočnik, Alen Petan, Uroš Detiček, Patrick Zupančič, Tomislav Verhovšek, Patrick Golob, Domen Levart, Anže Levart, Tilen Verhovšek

Člani PGD Draža vas ob 100. obletnici delovanja, 2023

Avtorjeva sklepna misel

V gasilskih vrstah se že kar nekaj desetletij krepí zavest o nujnosti ohranjanja lastne dediščine. Tudi kronika PGD Draža vas ob jubileju 100 let obstoja in dela društva se vključuje v ta prizadevanja. Pri tem je potrebno omeniti, da je društvo že v letu 2013 predstavilo svojo življenjsko pot v monografiji *Gasilstvo na Konjiškem 1873–2013*. Izdaja nove kronike je vsebinsko dopolnjena v sliki in besedi ter tako bralcu predstavlja novejšo zgodovino društva in podobo kraja, kjer društvo deluje. S tem se društvo vključuje v skupno zgodovinsko predstavitev slovenskega gasilstva.

Pri nastajanju knjige se gasilcem in krajanom za sodelovanje lepo zahvaljujem. Posebej se zahvaljujem Dejanu Verhovšku, poveljniku društva, za njegovo požrtvovalnost in obsežno pisno, slikovno ter strokovno sodelovanje, ki je obogatilo monografijo. Prav tako uredniku Blažu Prapótniku za ideje, jezikovne in strokovne nasvete pri pripravi knjige ter nadvse skrbno uredniško in grafično oblikovanje.

Florjan Jančič

Florjan Jančič

Florjan Jančič – biografija

Florjan Jančič se je rodil 30. januarja 1936 v Slovenskih Konjicah, kjer tudi prebiva.

Že leta 1965 je vstopil v slovensko gasilsko organizacijo in postal predsednik PGD Slovenske Konjice ter društvo vodil skupaj 38 let. Zgodovina gasilskega društva, ustanovljenega leta 1873, mu je dala širok vpogled v preteklost slovenskega gasilstva in mu krepila zavest za ohranjanje gasilske dediščine. Prav iz teh vzgibov je leta 2000 dal pobudo za ustanovitev *Gasilskega muzeja Dravinjske doline* v prostorih PGD Slovenske Konjice in o tem leta 2002 napisal knjigo *Gasilstvo Dravinjske doline*.

Njegova knjižna dela obsegajo kronike, zbornike in monografije, ki so prinesli nove podatke o zgodovini gasilstva in požarnega varstva na Slovenskem ter v lokalnem okolju. Njegovo prvo avtorsko knjižno delo je izšlo leta 2002, tole je 13. po vrsti.

Florjan Jančič je soavtor zbornika *Gasilstvo na Slovenskem* (2009) in monografije *Konjice 870 let prve pisne omembe kraja* (2016). Na področju ohranjanja kulturne dediščine je avtor razstave *Dotik s časom – 1700 let legende o sv. Florjanu, 304–2004*.

Bil je tudi eden od snovalcev ustanovitve praznika *Dan gasilca – dan solidarnosti* leta 2005 v Občini Slovenske Konjice in postavitve edinstvenega obeležja v spomin pokojnim gasilcem in gasilkam na konjiškem pokopališču leta 2012.

GZ Slovenije mu je leta 2004 za ohranjanje gasilske dediščine podelila najvišje gasilsko priznanje – nagrado Matevža Haceta. V letu 2011 mu je Občina Slovenske Konjice za delovanje v gospodarstvu in družbenopolitičnem življenju v občini podelila naziv častni občan Občine Slovenske Konjice.

Za zgodovinopisje v domačem okolju mu je uredništvo konjiškega časopisa *Novice* leta 2014 podelilo javno priznanje za življenjsko delo.

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je Florjanu Jančiču leta 2022 v Slovenskih Konjicah na svečanosti v domu kulture podelil državno odlikovanje, medaljo za zasluge za pomemben prispevek k slovenskemu gasilstvu in za ohranjanje ter varovanje gasilske dediščine. Florjan Jančič je na spletni strani Wikipedija zabeležen kot gasilski publicist. Njegovo obsežno publicistično delo je delno razvidno na portalu COBISS, nekaj brošur bibliotekarsko ni obdelanih, zato so v bibliografiji dodane posebej.

Blaž Prapótnik

Florjan Jančič – bibliografija

2001

JANČIČ, Florjan (urednik). *Muzej gasilstva Dravinjske doline*. Slovenske Konjice: Gasilska zveza, 2001. 14 str., ilustr. [COBISS.SI-ID 12256053]

2002

JANČIČ, Florjan. *Gasilstvo Dravinjske doline*. Slovenske Konjice: Gasilska zveza, 2002. 176 str., ilustr. [COBISS.SI-ID 47551489]

2006

JANČIČ, Florjan, EÖRY, Ernest (avtor dodatnega besedila). *Odlikovanja – zakladnica časti in ponosa*. Ljubljana: Gasilska zveza Slovenije, 2006. 148 str., ilustr. ISBN 961-6482-07-6. [COBISS.SI-ID 227419136]

MOTALN, Valerija (urednik). *KONJIŠKO 860 let: 1146–2006: zbornik ob 860-letnici Slovenskih Konjic./ Slovenske Konjice: Občina, 2006. ISBN 961-238-698-6 1. [COBISS.SI-ID - 227330048]*

2008

JANČIČ, Florjan. *Gasilska dediščina Slovincem v ponos*. Ljubljana: Gasilska zveza Slovenije, 2008. 141 str., ilustr. ISBN 978-961-6482-10-3. [COBISS.SI-ID 238799360]

JANČIČ, Florjan. *Naših sto petintrideset let : Prostovoljno gasilsko društvo Slovenske Konjice : 1873-2008*. Slovenske Konjice: Prostovoljno gasilsko društvo, 2008. 176 str., ilustr. ISBN 978-961-238-942-0. [COBISS.SI-ID 61277185]

2010

JANČIČ, Florjan. *Deseti jubilej ohranjanja lastnih korenin skozi muzejske zbirke : 2000-2010 : Muzej gasilstva Dravinjske doline Slovenske Konjice*. Slovenske Konjice: Svet muzeja - GZ: PGD: Občina, [2010?]. 42 str., ilustr. [COBISS.SI-ID 15745077]

POGRAJC, Marko (avtor, urednik, fotograf), EÖRY, Ernest, JANČIČ, Florjan, SEVER, Franc, TOMAT, Viljem, KAVČIČ, Viktor, KNEZ, Božo. *Gasilstvo na Slovenskem 1999-2009 : ob 140-letnici organiziranega gasilstva : zbornik več avtorjev*. Ljubljana: Gasilska zveza Slovenije, 2010. 148 str., fotogr. ISBN 978-961-6482-15-8. [COBISS.SI-ID 253530880]

2013

JANČIČ, Florjan. *Gasilstvo na Konjiškem : 1871-2013*. Slovenske Konjice: Gasilska zveza: Občina, 2013. 239 str., ilustr. ISBN 978-961-92153-3-3. [COBISS.SI-ID 268856320]

2015

JANČIČ, Florjan. *Jubilejna kronika : Gasilska zveza Slovenske Konjice : 1955-2015*. Slovenske Konjice: Gasilska zveza, 2015. 55 str., ilustr. ISBN 978-961-281-777-0. [COBISS.SI-ID 278718720]

2016

BOLDIN, Aleksandra (urednik). *Konjice: 870 let prve pisne omembe*. Slovenske Konjice: Občina, 2016. 310 str., ilustr. ISBN 978-961-92153-4-0. [COBISS.SI-ID 284984064]

2017

JANČIČ, Florjan (avtor, prevajalec). *Spomini na življenje in delo : Ernest Eöry (1936-2016)*. Slovenske Konjice: Epigraf, 2017. 143 str., ilustr. ISBN 978-961-93009-1-6. [COBISS.SI-ID 292190464]

2019

JANČIČ, Florjan. *Tepanje, moj kraj, moj dom : 90 let Prostovoljnega gasilskega društva Tepanje 1929-2019*. Tepanje: PGD, 2019. 163 str., ilustr. ISBN 978-961-290-096-0. [COBISS.SI-ID 298961408]

2020

JANČIČ, Florjan. *30 let prostovoljnega gasilskega društva Gorenje pri Zrečah : 1990-2020*. Gorenje pri Zrečah: PGD, 2020. 101 str., ilustr. ISBN 978-961-290-951-2. <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-07JD98DF>. [COBISS.SI-ID 18084611]

2021

JANČIČ, Florjan. PGD Slovenske Konjice ima dva dragulja - poleg operative tudi gasilski muzej. *Gasilec : glasilo gasilcev Slovenije*. mar. 2021, letn. 75, št. 3, str. 70-73, ilustr. ISSN 1318-1009. [COBISS.SI-ID 63349507]

2023

JANČIČ, Florjan. *Sto petdeset let gasilstva v mestu Slovenske Konjice : 1873-2023*. Slovenske Konjice: Občina, 2023. ISBN 978-961-92153-6-4. [COBISS.SI-ID 151047427]

(Vir bibliografskih zapisov: vzajemna baza podatkov COBISS.SI/COBIB.SI, 1. 6. 2023)

Brošure, ki niso zajete v portalu COBISS

1993

JANČIČ, Florjan. *PGD Slovenske Konjice 120 let, 1873-1993*: PGD Slovenske Konjice, 1993, 40 str.

2000

JANČIČ, Florjan. *Konjiški gasilci na poti v tretje stoletje*: PGD Slovenske Konjice, 18 str.

2004

JANČIČ, Florjan. *Dotik s časom, Sedemnajst stoletij legende o svetniku Florjanu in gasilskem zavetniku 304-2004*: PGD Slovenske Konjice, 12 str.

2005

JANČIČ, Florjan. *Gasilska zveza Slovenske Konjice 1955-2005*: GZ Slovenske Konjice, 005, 37 str.

2015

JANČIČ, Florjan. *Naših prvih sedemdeset let 1945-2015: Prostovoljno gasilsko IC Konus Slovenske Konjice*: PGD IC KONUS, 2015, 24 str.

2021

JANČIČ, Florjan. *Jubilejna kronika Petindvajsetletnica društva Prijatelji Celje, 1996-2015*: Društvo Prijatelji Celje in Grafika Gracer, d. o. o., Celje, 2015, 72 str.

Viri in literatura:

- Ožinger, Anton, Pajk, Ivan, 1996: *Konjiško 1146-1996, 850 let pražupnije.*
- Božič, Branko, 1998: *Gasilstvo na Slovenskem do leta 1963*, Ljubljana: GZS.
- Boldin, Aleksandra (ur.), 2016: *Konjice - 870 let prve pisne omembe*. Slovenske Konjice: Občina Slovenske Konjice.
- Hieng, Primož, 1997: *Sv. Florjan*, Kamnik: Harlekin.
- Baraga, Jože, 1999: *Loče iz roda v rod I.*, Župnija sv. Duh, Loče.
- Stramšak, Marjan, 2008: *Od Kozare do Tolstega vrha*, Tiskarna Petrič.
- Jančič, Florjan: avtorske knjižne izdaje (glej bibliografijo)

Slikovno gradivo:

- Foto studio Matej Nareks
- Uroš Detiček
- Jože Baraga Slovenske Konjice
- Muzej gasilstva Dravinjske doline, Slovenske Konjice
- Robert Vrečko - Muzejska zbirka, Stari trg 35, Slovenske Konjice
- Arhiv PGD Draža vas
- Arhiv KS Draža vas
- Slikovno gradivo krajanov in članov društva
- Epigraf
- Wikipedija - prosta enciklopedija

